

Riksdagens protokoll

2008/09:89

Måndagen den 23 mars

Kl. 11.00 – 15.30

Protokoll
2008/09:89

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 17 mars.

2 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 26 mars kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Näringsminister Maud Olofsson (c), jordbruksminister Eskil Erlands-son (c), statsrådet Åsa Torstensson (c), utbildningsminister Jan Björklund (fp) och integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp).

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2008/09:378

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:378 Utvecklingen för kooperativ vindkraft
av Per Bolund (mp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade en-
gagemang.

Stockholm den 16 mars 2009

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Erik Nymansson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:380

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:380 Uttagsskatt på el från vindkraftverk
av Per Bolund (mp)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 16 mars 2009

Finansdepartementet

Anders Borg (m)

Enligt uppdrag

Erik Nymansson

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2008/09:383

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:383 Regeringens riktlinjer för bonussystem i
statliga bolag

av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 13 mars 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2008/09:384

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:384 Bonussystem för statliga bolag
av Eva-Lena Jansson (s)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 13 mars 2009

Näringsdepartementet

Maud Olofsson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2008/09:386

Till riksdagen

Interpellation 2008/09:386 Åtgärder för särskilt drabbade kommuner
med anledning av jobbkrisen

av Ulf Holm (mp)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 11 maj 2009.

Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.
Stockholm den 20 mars 2009
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Prot. 2008/09:89
23 mars

Interpellation 2008/09:387

Till riksdagen
Interpellation 2008/09:387 Bonussystem i kärnkraftverk
av Per Bolund (mp)
Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2009.
Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 13 mars 2009
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2008/09:390

Till riksdagen
Interpellation 2008/09:390 Kärnkraftsutbyggnaden
av Tomas Eneroth (s)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2009.
Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 13 mars 2009
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2008/09:391

Till riksdagen
Interpellation 2008/09:391 Förlängd miljöbilspremie och ny skrotningspremie för ökad efterfrågan
av Tomas Eneroth (s)
Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 21 april 2009.
Skälet till dröjsmålet är nationella samt utrikes resor.

Stockholm den 13 mars 2009
Näringsdepartementet
Maud Olofsson (c)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

4 § Svar på interpellationerna 2008/09:342 och 388 om kreditprövning för snabblån

Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Eva Sonidsson har frågat integrations- och jämställdhetsministern om hon avser att lägga fram lagförslag för att stävja den ohämmade marknadsföringen av sms-lån och minska risken för skuldfällor.

Egon Frid har frågat mig om jag är beredd att medverka dels till skärpningar för sms-lånen i konsumentkreditlagen enligt förslag från Konsumentverket och införa kreditprövning för alla så kallade snabblån, dels till att Finansinspektionen får insyn i de företag som lämnar sådana lån.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationerna. Jag väljer att besvara dem i ett sammanhang då de hör ihop.

Som jag har berättat här i kammaren tidigare pågår det ett arbete inom Justitiedepartementet med en departementspromemoria om konsumentkrediter. I den promemorian kommer det att läggas fram ett förslag till en ny konsumentkreditlag. De regler som gäller i dag behöver ändras på ett par punkter. De måste anpassas till det nya konsumentkreditdirektiv som antogs inom EU våren 2008 och som ska vara genomfört till maj 2010. Frågorna har ett direkt samband med åtgärderna mot problem med sms-lån. Det är därför de behandlas i ett sammanhang.

En viktig del som rör sms-lånen är frågan om vilken information som ska finnas i marknadsföringen. Det nya konsumentkreditdirektivet innebär att det är möjligt för oss att införa ett krav på att effektiv ränta ska anges vid marknadsföring av bland annat sms-lån.

En annan viktig del är kravet på kreditprövning. Att ungdomar och andra hamnar i skuldfällor till följd av ansvarslös utlåning är något som måste motverkas. Direktivet kräver att kreditgivarna ska kreditpröva konsumenterna. Små krediter, under 200 euro, omfattas visserligen inte av direktivet, men vi kan välja att ha samma krav på kreditprövning för dem. Ett krav på en fullgod kreditprövning borde vara en verkningsfull åtgärd. Konsumentverket kan då ingripa om kreditprövningar inte görs.

Konsumentverket har tillsyn över att konsumentkreditlagens bestämmelser följs. Eftersom tillsynens främsta syfte är att kontrollera att reglerna om konsumentskydd efterlevs, anser jag att det är en lämplig ordning att Konsumentverket utövar tillsynen. Frågan om tillsyn över sms-låneföretagens kreditprövning kommer att behandlas i den kommande promemorian.

Det är viktigt att vi hittar åtgärder som motverkar problemen med sms-lånen, men samtidigt är det angeläget att vi inte tar ett snabbspår som gör att vi får en dålig lagstiftning. Vi behöver bevara möjligheterna till en enkel och kostnadseffektiv kreditgivning, men samtidigt ge ett tillräckligt konsumentskydd.

Anf. 2 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Jag får tacka ministern för svaret och konstaterar att ministern och många därtill delar min uppfattning att det här är ett växande och stort problem. Det enda som går snabbt i det här sammanhanget är

att sms-lånen ökar i alldeles för snabb takt. Jag, och många andra också, har uppfattningen att man måste förhindra den här utvecklingen av snabblån så att inte många människor hamnar i skuldfällan med ekonomiska katastrofer som följd.

Det första sms-lånet hamnade hos kronofogden för ganska precis tre år sedan, i april 2006. På tre år har antalet ärenden hos kronofogden ökat lavinartat. År 2008 kom det in nästan 36 000 ansökningar om betalningsföreläggande som gällde obetalda sms-lån. Det är en ökning med 75 procent sedan 2007.

Ministern har vid ett flertal tillfällen sagt att detta är en prioriterad fråga och att det jobbas på en departementspromemoria. Under tiden kan vi konstatera att antalet som tar lån ökar, antalet som inte kan eller inte kommer att betala tillbaka ökar. Enskilda drabbas. Familjer drabbas.

Det finns också en stor risk att antalet sms-lån ökar i och med de varsel som nu läggs runt om i landet, för många har ingen annanstans att vända sig än till dessa företag som får härja fritt på marknaden och blir fler och fler. De är säkert mycket medvetna om att många inte kommer att kunna betala tillbaka. Antalet företag som har den här affärsidén ökar hela tiden på marknaden. Jag är mycket bekymrad över den utvecklingen av sms-lånen.

Jag träffade en kvinna som berättade för mig att hon varit på en stadsfest tillsammans med sina tonårsbarn men inte hade tillräckligt med pengar. Det är dyrt att gå på gatufester och stadsfester. Hon tog sitt första sms-lån. Snabbt och enkelt fyllde hon på plånboken med 3 000 kronor. Kvällen var räddad. Alla var nöjda.

Hon tänker då inte på konsekvensen utan: Det ordnar sig alltid, jag får en till lön innan det här ska betalas tillbaka. Det hon då inte tänker på är att hon ska betala en elräkning och en telefonräkning som kommer nästa månad förutom den hyra hon ska betala. Karusellen är i gång.

Det var hennes första sms-lån, men definitivt inte hennes sista. Hon är bara en av alla dessa som lockas av reklam att lösa ett problem enkelt, att utan betänketid, utan grundligare kreditprövning skaffa sig snabba pengar.

Hur kan det då komma sig att antalet betalningsförelägganden hos kronofogden ökar för just medelålders kvinnor? Hur kan det komma sig att medelålders kvinnor behöver låna små belopp för att klara sin vardag? Jo, därför att de inte har 3 000 kronor på kontot när elräkningen, telefonräkningen och hyran med mera har betalats.

Sjukskrivna, arbetslösa, deltidsarbetande kvinnor med svag ekonomi försöker och tillåts låna pengar till sina vardagsutgifter, att varje månad ta sms-lån för att kunna betala amorteringar och ränta på redan befintliga lån och krediter. Ingen kontroll sker för att förhindra detta. Dessa låneföretag som finns på marknaden är medvetna om att vissa inte kan eller kommer att kunna betala tillbaka.

Anf. 3 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag vill också tacka justitieminister Beatrice Ask för svaret. När vi diskuterar snabbblån, som sms-lån är ett exempel på, tycker jag att det är viktigt att börja med att slå fast att vi behöver ett snabbspår för att begränsa snabblånen. Ministern avslutar ju svaret med att värdera behovet av snabba åtgärder för att begränsa den här företeelsen. Jag

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

skulle vilja instämma i Eva Sonidssons bakgrundsbeskrivning att det är oerhört angeläget att från regeringens sida snabbt få en ändring till stånd av lagstiftningen för att begränsa snabblånen som företeelse, främst sms-lånen eftersom det är dem vi ser det tydligast på.

Om man följer Beatrice Asks svar från 2007 över 2008 och tills i dag kan vi notera att ministern blir mer och mer medveten om de faktiska problemen. Jag tycker att vi får ett något positivare svar för varje gång vi har ställt de här frågorna. Vi är flera som har tagit upp och ställt de här frågorna. Ministern skriver också i svaret att det syns vilket problem detta utgör genom antalet interpellationer och frågor som ministern har fått besvara. Det är viktigt att ministern kan avläsa det även på det sättet, men det är också viktigt att ta till sig den argumentation som vi som vill förändra den här lagstiftningen för fram.

En av de reella förändringar som ministern har möjlighet att medverka till tillsammans med civilutskottet och riksdagen är att gå längre än konsumentkreditdirektivet. Vi är helt övertygade om att den verkligt väsentliga frågan är att införa krav på skriftlig kreditprövning i konsumentkreditlagen.

Jag vill inte på något sätt moralisera över människor som väljer den här formen av lån för att få ihop sin ekonomi. Jag hoppas att vi alla vet bakgrunden till att människor har dålig ekonomi. Det har accelererat oerhört mycket genom finanskrisen, kreditkrisen, det ökade antalet varsel och alla som har blivit arbetslösa. Utöver de exempel som Eva Sonidsson tog upp ser vi också exempel där barn blir gäldenärer i förhållande till kommuner och landsting. Föräldrar tar till dramatiska lösningar för att skydda sina barn, men det är helt orimligt att skuldsätta barn. När vårdnadshavaren inte kan ta ansvar för sina kostnader på grund av brist på inkomster utnyttjar offentliga myndigheter barnen och skuldsätter dem. Det är sådant som driver på detta.

I dag hörde vi i svaret från justitieministern: "Små krediter, under 200 euro, omfattas visserligen inte av direktivet, men vi kan välja att ha samma krav på kreditprövning för dem."

Jag vill ställa en rak fråga till ministern. Är ministern beredd att säga ja till att vi ska införa krav på kreditprövning även för lån under 200 euro? Det vore bra att få ett klart besked från ministern och regeringen, så att vi i riksdagen kan fatta ett sådant beslut i vår.

Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det finns mycket som är intressant i den här diskussionen. Den är faktiskt väldigt viktig. Det är, precis som Eva Sonidsson påpekar, så att vi har en kraftig ökning av antalet anmälda obetalda sms-lån. Det är också intressant att ungdomar har dragit örnen åt sig. Där sjunker siffran, vilket är glädjande. Jag tror att det beror på insatser från Kronofogdemyndigheten och andra när det gäller information, inte minst till gymnasieungdomar. Ungdomar tar också till sig den här informationen snabbt, medan medelålders kvinnor är en grupp som uppenbarligen inte riktigt har hängtt med. Man får hoppas att det är många som använder det här utbildningsmaterialet som man har tagit fram och som är väldigt bra. Det heter *Koll på cashen* och handlar bland annat om lånesättning och annat.

Jag tror att lagstiftningen är väldigt viktig. Som jag skriver i svaret, och som jag har sagt tidigare, håller vi på med direktivet och de här frågorna.

Ja, jag tycker att man ska ha en kreditprövning när folk tar lån. Jag tycker också att man kan lägga sig lägre. Jag måste naturligtvis prata med mina kamrater i alliansregeringen när jag har ett färdigt förslag. Även om jag säger att jag tycker detta vågar jag inte säga att det kommer att stå så i propositionen. Det kan rinna mycket vatten under broarna innan dess, men jag tycker att det är viktigt att man har en ordentlig prövning av kreditgivning.

Jag tycker också att det är oerhört centralt att marknadsföringen är korrekt. Tyvärr har den svenska skolan misslyckats rätt ordentligt med att lära folk att räkna, vilket jag tror bidrar till problemen. Folk kan inte med automatik räkna ut vad räntan innebär och vad det får för konsekvenser. Det utnyttjas ofta i marknadsföringen. Vi måste försöka se till att man får en kreditprövning och en marknadsföring som underlättar för människor att ta det personliga ansvaret. I grunden handlar det naturligtvis om det. Det är egentligen väldigt sällan ekonomiskt klokt att ta ett sådant här snabblån. Det är väldigt dyrt. Om man tittar på de tv-program där man försöker reda ut folks ekonomi lär man sig ganska snabbt att de basfakta som man lärde sig någon gång om att plus och minus ska gå ihop och att det är bättre att betala kontant alltid gäller. Det finns en del att göra här.

Många människor har det besvärligt ekonomiskt. Det har inte blivit bättre med den här konjunkturen. Men de här snabba lånen är oftast en dålig lösning. Det är väldigt viktigt att folk vet det och kan läsa konsekvenserna av olika avtal som man träffar.

Sedan finns det, bland annat i Finland tror jag, en tanke som jag personligen tror är rätt, nämligen att man inte betalar ut pengarna omedelbart. Man kan inte sitta på en fest och beställa ett lån, och så sitter pengarna på kontot direkt, utan de kommer först nästa dag. Det har egentligen aldrig varit skadligt med eftertanke. Snabblån behöver inte innebära att man får dem med vändande sms. Det kan ju gå lite tid, men jag vet inte i vilken utsträckning vi får in det.

Jag tycker att det är ett stort bekymmer. Vi ser allvarligt på detta. Det är med den inställningen som vi arbetar med frågan. Jag hör på debattörerna att de undrar om det inte kan gå fortare, och jag förstår det. Men i ärlighetens namn ska jag säga att vi ”chokar” tjänstemännen så mycket vi kan i många frågor. De här beredningarna tar alltid tid. Det kan man ha synpunkter på, men jag är angelägen om att det ska bli en bra lagstiftning och bra regler på det här området. Innan de är på plats måste vi försöka hjälpas åt att sprida information och kunskap på det här området. Där kan ansvariga myndigheter göra en del, och där kan också vi göra en del. Det är därför som den här typen av interpellationer också är bra. De lyfter upp frågan och får åtminstone några att fundera lite mer på vad den här typen av problem består i och vad man möjligen kan göra åt dem.

Anf. 5 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Det är positivt att ministern också tycker att det går lite sakta. Det känns som om det här problemet dras i långbänk, men det är förmodligen inte meningen. Vi får hoppas och tro att det kommer någon-

ting bra ur det här. Precis som Egon Frid sade vore det bra om vi kunde få ett förslag från regeringen i slutändan som ger en starkare lagstiftning för Sveriges del och som även innebär att man kreditprövar hårdare när det gäller dessa 200 euro, där gränsen kommer att ligga.

Ministern nämner det som finns i Finland, nämligen att man inte betalar ut pengarna direkt. Det är någonting som vi socialdemokrater har skrivit i våra motioner. Vi tycker att det är väldigt viktigt att man har en fördröjning när man betalar ut de här sms-lånen så att man inte får pengarna utbetalda på kontot efter en kvart. Det är bra med en liten eftertanke innan man kan godkänna att detta ska ske.

Ungdomarnas andel av ansökningarna har minskat men inte antalet. Det är andelen totalt som har minskat för ungdomar, men de står fortfarande för en stark överrepresentation när det gäller antalet ansökningar hos kronofogden. Det tycker jag är skrämmande i sig. Det handlar om ungdomar som så småningom ska bilda familj och få en bra plattform att stå på.

Ministern nämner tv-program som *Lyxfällan*. Det är ett otroligt jobbigt program att titta på där man upplever att folk kan utlämna sig på det sättet och att det kan gå så långt innan någonting händer. Man kan ta en mängd sms-lån och hamna i en situation som är omöjlig att ta sig ur på egen hand.

Jag träffade så sent som förra veckan föreningen Insolvens här i Stockholm. De möter många människor och familjer som har det otroligt jobbigt och inte har någonstans att vända sig över huvud taget. Många blir i princip utkastade på gatan för att de inte har möjlighet att betala för sitt eget boende. Det känns också fruktansvärt.

Jag hoppas, precis som Egon Frid, att regeringen kommer med ett förslag på en förbättring av kreditprövningen så att det sker även på lån under 200 euro.

Anf. 6 EGON FRID (v):

Herr talman! Vi får tacka för det positiva svaret och förståelsen även om jag tycker att vi i andra sammanhang ser att regeringen gärna presenterar sin ståndpunkt långt innan propositionerna kommer. I dag är det jättevälkommet att Beatrice Ask verkligen talar om vad hon innerst inne tycker och tänker i denna fråga innan propositionen kommer, för vi i civilutskottet är särskilt angelägna om att vi får med bra skrivningar från utskottet, och gärna en majoritetstext, om att de här skärpningarna av konsumentkreditlagen som Konsumentverket har drivit i många år kommer med i samma vända som Sverige inför konsumentkreditdirektivet. Det vore oerhört olyckligt om inte de här två frågorna fasas samman och vi får en tydlighet om att Sverige kommer att skärpa konsumentkreditlagen så att vi får stopp på de här företeelserna.

Jag tycker att vi ska undvika att skuldbelägga människor som hamnar i den här situationen. Det är människor som utnyttjas på grund av sin okunnighet. Men det handlar inte om att man är dålig på matte eller att man inte kan läsa avtalsvillkoren, utan det handlar om att de som gör reklam använder sofistikerade metoder, vilket i och för sig oftast är fallet när det gäller reklam. Det är företag som har direkt ekonomiska intressen av att pumpa människor på dyra avgifter och som dessutom hjälper till

att göda inkassobolagen som kan fortsätta att profitera på människor som har en dålig ekonomi och sätts på obestånd.

Det finns massor av olika faktorer som vi kan vara med och påverka och arbeta för och som vi har diskuterat och debatterat i andra sammanhang, till exempel en absolut preskription. Det är en jätte viktig lösning för att förhindra att människor lockas att låna pengar som de egentligen inte har råd att betala tillbaka. Borgenären eller lånekollektivet vet hela tiden att de kan säkra sina pengar via den statliga myndigheten Kronofogdemyndigheten har i uppgift att driva in pengar från skuldsatta människor, även människor som har satt sig i skuld med oseriösa metoder. Vi pratar om oseriösa metoder som vi faktiskt måste begränsa.

Jag tycker att den oro som ministern visar för att vi skulle få en dålig lagstiftning om vi är för snabba inte rimmar med den förståelse som ministern har för problematiken i sig och behovet av att faktiskt skärpa lagstiftningen. Det har inte gått fort. De här kraven från Konsumentverket kom i början av 2003, och den nya företeelsen med de enormt snabba sms-lånen har inträtt efter att den borgerliga regeringen tillträdde. Jag vill inte skuldbelägga regeringen, men det är en ny teknik som har utvecklats under de här åren som verkligen har påskyndat problemet. Jag tycker att vi måste få ett tydligt svar från ministern. Hela ministerns resonemang handlar ju om att ministern tycker som vi att vi ska ha en skärpt konsumentkreditlag som kräver kreditprövning för krediter under 200 euro.

Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det är möjligt att man kan diskutera vad som tar tid. Men om det var så att det kom information från myndigheter redan 2003 om detta problem kan man säga att det är märkligt att den förra majoriteten i riksdagen – som väl i vart fall var av vänsterkaraktär – faktiskt tog beslut om engångskrediterna och då bestämde sig för att just ha det lagrum vi har i dag med icke kreditprövning på de här lånen. Det infördes 2004, då det var Socialdemokraterna som satt i regeringsställning, med stöd av Vänsterpartiet och Miljöpartiet efter en ganska omfattande debatt. Jag vet inte hur Vänsterpartiet röstade, men det var faktiskt så sent som man tog det beslutet. Då hade riksdagen uppfattningen att det här framför allt handlade om fakturaköp och andra saker. Men det är det lagrummet som nu gäller för den här typen av lån. Man kan alltså säga att det har skett en förändring ganska snabbt. Uppenbarligen var inte riksdagen särskilt snabb då heller.

Detta gör naturligtvis, eftersom riksdagen ganska nyligen har fattat beslut om detta efter noggranna prövningar och överväganden, att vi om vi ska vända på kuttingen faktiskt måste arbeta igenom det rätt ordentligt. Jag tror att det är viktigt, och det håller vi på med. Jag är som jag säger i svaret ute efter att vi ska få en kreditprövning av den här typen av snabba lån och att vi också ska få lite bättre ordning än i dag på marknadsföringen.

Det som man möjligen kan fundera över är att ingen har prövat till exempel frågan om ocker som redan i dagens lagstiftning skulle kunna prövas i domstol i något ärende. Det har inte gjorts. Jag kan tänka mig att någon av lättsinne eller så ändå har tagit den här typen av lån.

Det är inte min avsikt att skuldbelägga någon. Jag vet inte vilket omgäinge Egon Frid har, men jag har faktiskt rätt många bekanta som inte

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

alltid har helt klart för sig vad vare sig avbetalning eller lån innebär. Rätt vad det är sitter man där och konstaterar: Herregud, vad dyrt det här blev!

Jag vet inte om det är jag som har ett underligt umgänge, men det är faktiskt rätt vanligt att människor inte riktigt räknar ut detta innan, och då kan det komma som en kalldusch, i synnerhet om man kanske blir av med jobbet eller något annat.

Det är jätteviktigt med information och med kunskaper om detta för att man ska kunna ta sitt ansvar. Det handlar inte om skuldbeläggning utan det är mer ett faktum.

Sedan har vi de som är väldigt skuldsatta. Jag vill bara nämna att just detta med skuldsanering är något som vi har haft ett förslag på som vi nu bereder. Vi vill göra det lite enklare för människor som är överskuldsatta att komma på fötter. Ska man gå in i en sådan process är det ganska tuffa krav, men någonstans måste det finnas en möjlighet att se ljuset i tunneln för de människor som ska gå igenom detta. Här är vi på väg att komma fram med förslag. Det är bra.

Egon Frid nämnde också detta med föräldrar som skuldsätter sina barn. Det är en evinnerlig tur att vi var lite snabbfotade, för från den 1 januari är det inte möjligt längre därför att regeringen har sett till att faktiskt sätta en gräns för det.

Det fanns en tendens att föräldrar skrev över skulder på barnen, och det var naturligtvis olyckligt. Nu har det visat sig att det också gäller sjukvårdsavgifter. Socialdepartementet tittar på den frågan. När jag för någon vecka sedan läste i tidningarna att detta var ett problem tänkte jag att jag tydligen hoppade över en viktig faktor, men det låg då i någon annan lagstiftning. Men det är inte rimligt att vuxna skuldsätter barn som sedan i 18-årsåldern upptäcker att de får problem redan i starten. Det måste vi naturligtvis försöka hantera.

Jag tycker att vi tar de här frågorna på allvar och att vi gör en hel del för att få ordning på det hela. Men utvecklingen är snabb, och vi hinner inte alltid täppa till allt. Om riksdagen då i sin vishet har fattat beslut som går stick i stäv med vad vi borde göra nu kan man säga att vi har ett ansvar att vara lite ömsinta i vår omdirigering av regelverket.

Anf. 8 EVA SONIDSSON (s):

Herr talman! Den nya skuldsaneringslagen som vi har sett förslag på ser jag fram emot, för det finns mycket bra i den lagen. Jag har själv jobbat som konsumentvägledare hemma i kommunen i Kramfors ett antal år och jobbade mycket med skuldsanering. Det är ett ökande och växande problem, och det är en jobbig process för många att gå igenom. Därför ser jag fram emot att man kan förenkla den på många sätt, för den har kanske varit lite hård.

Vi kommer att behandla ämnet sms-lån och överskuldsättning i utskottet i morgon. Tyvärr kan jag konstatera att det inte har hänt så mycket. När det gäller att förändra den här lagstiftningen återstår en lång väg att vandra. Det enda som har hänt är att ett antal tusen personer till har blivit skuldsatta och fått en jobbig ekonomi.

Det är alltså 35 000 personer som blir statens ansvar att hantera, och människor är i en jättejobbig ekonomisk situation. Jag tycker att det egentligen inte är acceptabelt att vi har en så dålig lagstiftning som vi

har, när man har sett utvecklingen. Beatrice Ask säger att vi fattade beslut under vår regeringstid. Ja, det gjorde vi kanske, men samtidigt har teknikutvecklingen gått väldigt fort, precis som ministern också nämnde. Det har gått så fort att man inte har hängt med i den förändringen.

Det är fram till 2008 totalt 56 000 betalningsanmärkningar som kommit in till kronofogden, och nästa år torde vi ha uppåt 100 000 totalt som har hamnat på kronofogdens bord och handlar om sms-lån. Jag tycker inte att det är en acceptabel utveckling, men vi får väl bida tiden och hoppas att det kommer ett bra förslag när det väl kommer.

Anf. 9 EGON FRID (v):

Herr talman! Jag är medveten att jag gav Beatrice Ask möjligheten att ta en poäng här förut genom att påminna om att det har tagit lite tid. Det var ju faktiskt 2004 som den här lagstiftningen infördes. Konsumentverket såg att de här problemen kunde inträffa. Men att vi sedan har fått den tekniska utveckling vi har haft och nya företag som så flagrant missbrukar den lagstiftning som kanske hade goda ambitioner när den infördes 2004 ska ju inte tas till intäkt för att man hävdar att man inte får vara för snabb nu.

År 2004 är ju ändå fem år sedan, och det här är en relativt ny företeelse, mig veterligen. Jag tror inte att någon här i kammaren kan säga att man visste 2004 vad ett sms-lån var för någonting. Jag tror inte att produkten var uppfunnen. Den har kommit i så modern tid att det handlar om samma tid som nuvarande regering har suttit vid makten.

Jag och Beatrice Ask har inte samma umgänge, det är alldeles riktigt. Men man kan inte kräva av människor att de ska kunna räkna ut effektiv ränta på snabblån. Det är överkurs. Det är inte det vi ska kräva av människorna. Vi ska kräva av företag att de bedriver en så seriös verksamhet att de är ärliga i sin information gentemot människor som upptar lån. Oavsett om det är snabba lån eller mer långsiktiga ska man få en seriös information. Det är oerhört viktigt bland de frågor som tas upp här. Man ska inte lura människor att ta lån som de uppenbarligen inte har råd att betala tillbaka, som dessutom förvärrar skuldsättningen och situationen för gäldenärerna och som gör att vi får fler och fler evighetsgäldenärer i Sverige.

Jag tycker att det skulle vara jättebra och jätteviktigt för den fortsatta behandlingen av den här frågan även i civilutskottet att Beatrice Ask ger ett klart besked, också som en signal till de borgerliga ledamöterna i civilutskottet, så att vi får en bra fortsatt behandling av frågan i riksdagen.

Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag konstaterar att vi är rörande överens om behovet av att förändra regelverket. Det var inte bara så att det *kanske* var en socialdemokratisk regering som lade fram förslaget, utan det var faktiskt så. Det händer mycket. Det är naturligtvis inget argument för att inte agera när man ser att det blev käpprätt fel. Det är ju inte det enda ärendet där vi får rätta till sådant som antogs förra mandatperioden.

Men det tar tid av det enkla skälet att vi behöver hantera ett direktiv, och vi behöver få in många olika aspekter i lagstiftningen. Det är alltid omständligt. Det är jag den första att erkänna.

Sedan är det naturligtvis också så att det inte bara finns nackdelar med en snabb och effektiv hantering. Det gäller att balansera de här sakerna på ett vettigt sätt och inte slänga ut barnet med badvattnet. Men jag tror i alla fall att det kommer att komma fram förslag som är bra och som kommer att innebära en del.

Vad gör man till dess då? Ja, jag tror att det är otroligt viktigt med de informationsinsatser som görs. De ger uppenbarligen resultat när det gäller unga låntagare, och jag tror att de måste fortsätta vara effektiva och intensiva.

Jag kräver inte att alla ska kunna räkna ut effektiv ränta. Jag tror inte att staten ska kunna kräva någonting när det gäller vad folk ska kunna i egentlig mening, utan vi kan ställa krav på företagen och vad som gäller i olika verksamheter.

Däremot måste jag säga att jag nog har den ambitionen att människor, åtminstone i vuxen ålder, ska veta att man bör ställa frågan ”Vad kostar det egentligen?” och inte vara ett så lätt offer för den reklam och marknadsföring som finns. Även om vi har tydliga regler för det är det väldigt lätt att man missuppfattar, och det är viktigt att vara en kritisk konsument. Där har vi alla ett ansvar för att se till att åtminstone stötta den mognaden hos medborgarna, för alla är vi konsumenter i någon mening.

Det här är som sagt ett bekymmer. Vi arbetar med det, och vi får fortsätta försöka få fram ett förslag så snabbt som möjligt.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2008/09:377 om polissituationen i Skaraborg

Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Monica Green har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att polisen ska få mer resurser och undgå att bedriva sin verksamhet med lånade medel. Hon har också frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att Skaraborg ska få ytterligare poliser.

En avgörande förutsättning för att polisen ska kunna bedriva en bra verksamhet är att den har tillräckliga resurser. Under 2007 och 2008 har polisen därför tillförts en sammanlagd varaktig anslagsökning om ca 1,3 miljarder kronor. Den resursförstärkningen möjliggör en kraftig ökning av antalet poliser med målet att det 2010 ska finnas 20 000 poliser.

Regeringen ställer tydliga krav på att det ökade antalet poliser ska leda till ett bättre verksamhetsresultat. För att rättsväsendets myndigheter ska kunna svara upp mot regeringens högre krav kommer regeringen att återkomma till riksdagen i budgetpropositionen för 2010 och närmare redovisa vilka ytterligare resurstillskott och åtgärder som krävs. Regeringen kommer självklart att finansiera polisens verksamhet för 2009. Den utbyggnad av polisens kapacitet och den verksamhetsutveckling som pågår sedan några år ska fortsätta som planerat. Dessutom pågår det ett omfattande effektiviseringsarbete. Vi vill försäkra oss om att de pengar regeringen tillför polisen används effektivt.

Genom regeringens satsning har antalet poliser ökat med över 450 under 2008. Samtidigt har antalet civilanställda inom polisen ökat kraf-

tigt under de senaste tre åren. I dag finns det närmare 600 fler civilanställda jämfört med 2006, då Socialdemokraterna satt vid makten. Att antalet civilanställda har minskat under det senaste året har inte inneburit att den polisiära synligheten har minskat.

Vid Polismyndigheten i Västra Götaland har antalet poliser ökat med 37 under 2008 och antalet civilanställda med 13. I jämförelse med 2006 har antalet poliser ökat med knappt 100 och antalet civilanställda med 160. Dessutom anställdes i januari 71 polisaspiranter vid polismyndigheten, och ytterligare 123 planeras att anställas under sommaren. Västra Götaland kommer därmed att under 2009 få fler poliser än tidigare.

När det gäller fördelningen av såväl personella som ekonomiska resurstillskott har regeringen delegerat det ansvaret till Rikspolisstyrelsen och ytterst till polismyndigheterna, i det här fallet till Polismyndigheten i Västra Götaland. Det är Rikspolisstyrelsen som utvecklar och preciserar de mål för polisverksamheten som regering och riksdag har lagt fast. Polismyndigheterna beslutar i frågor om den lokala verksamheten.

Anf. 12 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Tack för svaret, justitieministern! Det låter som om justitieministern är nöjd med verksamheten, nöjd med hur polisen har det och nöjd med hur det ser ut i verkligheten. Jag hade tänkt mig att justitieministern skulle vara bekymrad över den konkursmässighet som nu råder hos polisen. Polisen får nu anställa fler poliser för lånade pengar, och jag trodde att justitieministern skulle vara allvarligt oroad över den situationen. Men justitieministern är nöjd med situationen, och det är inte jag.

Jag är mycket bekymrad över hur det ser ut i verkligheten – på landsbygden, i norra Skaraborg, Gullspång, Hova, Götene och Tibro. Där känner man en oro över att det inte blivit fler poliser, och man känner också en oro över att inte vara trygg eftersom brotten ökar. Brotten ökar antagligen på grund av att det är ökade klyftor, sämre tider, minskad trygghet för människor i svåra situationer. Det kan leda till ökad brottslighet. Där har ju regeringen valt väg. Man tror på att ökade klyftor exempelvis ger fler jobb. Det visar sig i praktiken att så inte är fallet. Klyftorna ökar och justitieministern är nöjd.

Låt mig ge en eloge till polisen för vad ledningen gör för att göra det bästa av situationen. Jag tror att alla inom polisen vill göra ett bra jobb och verkligen se till att brotten kan lösas och människor kunna känna sig säkra. Därför vill jag rikta en eloge till alla de civilanställda och poliser som varje dag jobbar på fältet för att se till att brotten löses och antalet brott minskar.

Jag är inte nöjd med den situation vi har. Jag är orolig över att polisen i Västra Götaland går med ett gigantiskt underskott och nu får anställa poliser på lånade pengar.

Människor har kontaktat mig, bland annat civilanställda inom polisen, som säger det rakt motsatta till det som justitieministern säger. De säger att de kommer att bli färre, att det är anställningsstopp, att poliser nu ska vara arrestvakter, ägna sig åt formalia och skjutsa brottslingar mellan olika ställen, till domstolar och så vidare. Det var sådant som civilanställda gjorde tidigare. När civilanställda kontaktar mig och säger att det inte är sant att de blivit fler kan justitieministern naturligtvis påstå att de

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

visst är fler. Men om de civilanställda upplever att de får göra mycket mer, att de blir färre och färre och att polisen får göra mer administrativt arbete undrar jag vem vi i det fallet ska lita på. Det är trots allt de som möter alla människor som känner förtvivlan och otrygghet. Det är de som står inför allt som ska skötas varje dag.

Vad ska polisen göra nu när de går med så stort underskott? Ska de fortsätta att låna? Eller behöver ministern hjälp med att dra en lans för att få Anders Borg att anslå mer pengar till polisen?

Anf. 13 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det finns mycket att säga om detta. Först vill jag säga att det inte är särskilt ovanligt att man utnyttjar anslagskrediten. Det har Socialdemokraterna också gjort många gånger på det här området. År 2000, det första året som Thomas Bodström var justitieminister, gick polisen med ett underskott och utnyttjade anslagskrediten med över 300 miljoner kronor. Polisen förbrukade då mer än en halv miljard mer än de hade anvisats. Det var alltså fråga om ganska stora summor. I 2008 års redovisning är det faktiskt ett plus, men sedan har vi prognosen att diskutera. Det där kan man således hålla på att spela med hur mycket man vill.

Vi använder nu anslagskrediten eftersom alliansregeringen under de två första åren tillfört polisen mer resurser än någon annan. Det pågår en ordentlig genomlysning av arbetet så att pengarna verkligen ska komma till användning på ett effektivt sätt. Under den tiden lägger vi inte in mer pengar i budgeten, vilket alla är informerade om.

Monica Green far med osanning om polisen, även om hon nu försöker smörja. Jag har noterat att hon i lokalpressen påstått en massa saker om polisen. Polisen har till och med fått gå ut och dementera det som sagts. Jag såg en artikel skriven av polismästaren i Skaraborg där han påpekar att det som skrivs om att det inte blivit fler poliser i Skaraborg inte alls är sant. Han känner inte igen den verkligheten. Han har sett en kontinuerlig ökning av antalet poliser i Skaraborg. När han tillträdde var antalet poliser 300, och nu är det 327. Till det ska läggas resurser som finns hos trafikpolisen i Skara, hundförarpolisen i Lidköping och Skövde samt länskriminalens polis i Skövde. Han pekar också på förbättrade resultat och en rad andra positiva effekter. Det är sorgligt att ni socialdemokrater inte kan erkänna att det kommer fler poliser ut i verksamheten och gör ett fantastiskt arbete.

Både Monica Green och jag kan naturligtvis träffa en och annan civilanställd som säger att deras jobb inte blir kvar eller att någon har försvunnit på just den arbetsplatsen. Till syvende och sist är det, när vi räknar på det totala antalet civilanställda, fler civilanställda nu än det var under socialdemokratisk ledning. Vi har haft en stor ökning av antalet civilanställda. Sedan sker det förändringar i verksamheten, ibland genom reformering och modernisering, ibland genom att man inte återbesätter tjänster. Var och en som möter detta kan naturligtvis se det som ett problem, men man måste se helheten i politiken. Det är viktigt att man gör det, för annars vet man inte om man är på väg åt rätt håll.

Jag menar att vi behöver både fler poliser och en bra blandning av civil personal och polispersonal. I en modern polisverksamhet måste vi ha ekonomer, personaladministratörer, psykologer och allt vad det kan vara, som alltså är civil personal. Man kan inte hela tiden säga att det ska vara

en konstant procentandel av respektive, utan man måste se till läget i den enskilda myndigheten, den enskilda verksamheten. Det som en enskild människa säger till mig som politiker kan vara sant, men det betyder inte att statistiken är fel. Jag som minister måste se till helheten.

Jag kan bara konstatera att också i Skaraborg har polisen fått förstärkningar under de senaste åren. Man åstadkommer mer och gör väldigt mycket bra av sin verksamhet, och jag hoppas verkligen att också Socialdemokraterna framöver ska kunna ge det erkännandet till verksamheten i stället för att lura i folk att det blir färre poliser och att de inte är ute där de verkligen behövs.

Anf. 14 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag har också läst det inlägget av polismästaren som justitieministern refererar till. Vi har skickat in ett svar till SLA, men tyvärr har det inte kommit in. Någon gång kanske det svaret tas in.

Jag tycker att det är bra att polismästaren förklarar för människor och berättar i tidningarna vad som sker och inte sker. Jag har inget att anmärka på honom. Däremot finns det andra som ringer mig och berättar om en helt annan verklighet. Sedan den artikeln var inne i SLA – vårt svar har tyvärr inte publicerats – har flera hört av sig till mig, bland annat civilanställda inom polisen, och sagt att det är förvånansvärt att polismästaren skriver på det sättet eftersom de har en annan verklighetsbild, och att det också är förvånansvärt att han beskriver att allt är bra.

Justitieministern säger att man ska se helheten. Ja, det är precis det man ska göra. Man ska se helheten när det gäller antalet inställda rättegångar, färre domstolar, sämre rättssäkerhet och allmän frustration hos personalen. Det är helheten man ska se, hela rättsväsendet. Jag vet att justitieministern bara ägnar sig åt polisverksamheten, men det finns ju så mycket mer. Det finns kriminalvård, domstolar och allt annat som också måste fungera genom att se till att poliserna blir fler.

Det var väl bra att ni i alliansen gick till val på att lova fler poliser, men nu har ni inga pengar. Nu ska poliserna anställas på kredit. Nu ska polisen gå med ett gigantiskt underskott, på samma sätt som ni vill att kommunerna ska gå med stora underskott. Ni tänker inte anslå mer pengar till kommunerna och landstingen heller, eftersom ni antagligen vill ha sämre service i skolor och inom sjukvården – vad vet jag. Det är ju er politik att ha privata lösningar.

På samma sätt som kommunerna och landstingen har svårare och svårare att få ekonomin att gå ihop har polisen svårare och svårare att få det hela att gå ihop. Då säger Beatrice Ask att det hänt tidigare. Jaha, är det bra? Är det socialdemokratisk politik ni vill bedriva? Ska ni bedriva den politik som Thomas Bodström bedrev? Det var intressant.

Jag vet att ni moderater inte tycker om att höra det, men det var kris förra gången ni styrde också. Sanningen är att vi sedan fick ägna resten av 90-talet åt att sanera i ekonomin. Det tar väldigt lång tid att sanera. Jag hörde i dag bland annat att det kommer att ta enormt lång tid att sanera efter den kris som vi har nu, precis som det gjorde efter 90-talets kris. Även polisen och polisutbildningarna fick spara. Ni gjorde till och med upp med oss under en krisuppgörelse om att även polisutbildningarna skulle spara.

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

Sedan har vi tillfört resurser. Under tiden då Thomas Bodström var justitieminister tillfördes det resurser så att det blev fler poliser sex år i rad. Vi tog beslut om att införa en polishögskola. Att ni sedan har fortsatt det arbetet är bara bra. Jag tycker att det finns bra saker, bland annat de mobila polisstationerna; dem ger jag en eloge till. Men jag tycker att det är mindre bra att man stänger polisstationer, till exempel i Skara, där brotten har ökat. Där ska det vara stängt under sommaren med hänvisning till det ekonomiska läget. Under förra valrörelsen åkte moderater omkring och tryckte på dörrklockor vid olika polisstationer och upptäckte att de var stängda. Nu kommer alltså Skara polisstation också att vara stängd i sommar. Det gör inget bra intryck.

Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det var inte på 90-talet Thomas Bodström var justitieminister. Hans användning av anslagskrediten gäller 2000-talet. Men det är väl möjligt att man fortfarande satt fast i tänkandet om de borgerliga åren; jag vet inte. Det låter mycket märkligt i alla fall.

Vad jag försökte säga – men det kanske var svårt – var att det inte är ovanligt i statlig verksamhet där man har en omsättning på många miljarder att man av och till av olika skäl låter myndigheter använda sig av anslagskrediten. Det är vad som sker 2009.

Däremot är det väl ändå viktigt att konstatera att det inte var något underskott 2008. Det är också ett faktum att vi har tillfört polisen extraordinärt mycket pengar under två år och att det finns skäl för oss att se till att detta inte bara lägger sig på toppen utan att vi också får en effektiv användning av alla de resurser polisen förfogar över.

Nu vill Monica Green prata om hela rättsväsendet. Interpellationen gällde polisen, men det är klart att vi ser resultaten av den framgångsrika politik som vi för. Fler poliser, som dessutom har blivit effektivare, har lett till ett ökat antal ärenden som redovisas till åklagare och domstolar. Det får konsekvenser. Man måste se till hela rättskedjan, och det gör vi också i vårt budgetarbete. Det är väl alldeles självklart.

Jag kan beklaga att inte Monica Green har fått in sin replik på polismästarens redovisning. Men man behöver bara ställa sig frågan: Vem vet bäst om det finns fler eller färre poliser i Skaraborg, chefen för verksamheten eller Monica Green? Det är klart att polismästaren vet om de har anställt fler eller inte anställt fler! Det behöver man inte diskutera. Om Monica Green möter människor som inte har märkt detta är det beklagligt. Men det är också därför det pågår ett utvecklingsarbete, även i Skaraborg, med ambitionen att poliser inte som under socialdemokratisk era mer och mer ska sitta inne på kontoren utan ska vara ute och arbeta på fältet där människor blir utsatta för brott och behöver polisens hjälp.

Vi lovade fler poliser i förra valrörelsen. Vi utbildar fler poliser. Vi anställer fler poliser, och de får också lön. Vi ser den här mandatperioden som en viktig satsning på polisverksamheten, på att utveckla den och se till att den blir starkare rent volymmässigt. Det är någonting som jag tror är väldigt viktigt.

Det är bara att konstatera att antalet poliser i Skaraborg redan har ökat. Det är viktigt att det är på det sättet. Sedan finns det naturligtvis oändligt mycket mer att göra. Men Socialdemokraterna ska inte ljuga för

medborgarna i Skaraborg och påstå att vi inte har fått fler poliser där, för det har vi faktiskt, och det tycker jag är väldigt bra.

Prot. 2008/09:89
23 mars

Anf. 16 MONICA GREEN (s):

Herr talman! Jag undrar vem som ljuger i det här fallet. När ni påstår att ni har satsat så mycket mer har ni fel. Ni har försökt ge en bild av att ni satsar mycket mer. Men i själva verket är det inte så. Polisen tillhör förlorarna. Kommuner och landsting är en annan, och egentligen är det väl de enskilda medborgarna som är de stora förlorarna i den här politiken med de ökade klyftorna. Förutom neddragningar på 120 miljoner kronor i årets budget har ni också sett till att det blir gigantiska underskott.

Vi ger polisen lön, säger Beatrice Ask. Det var väldigt bra! Det var i alla fall snällt av den borgerliga regeringen att polisen får lön. Jag trodde inte att det ens skulle ifrågasättas att de skulle få lön. Det tog jag som en självklarhet. Det är oerhört viktigt att alla som jobbar får lön. Jag visste inte ens att det skulle behöva kommenteras.

Beatrice Ask nämnde att vi måste se helheten. Jag tycker att det är viktigt att man ser helheten och inser att krisen är så svår hos Rikspolisstyrelsen att den bara kan ge halvårsvisa budgetar; man vet inte hur det kommer att se ut efter nästa halvår. Till helheten hör också till exempel länsrätterna. Halveringen av länsrätterna i landet slår bland annat mot Mariestad och Vänersborg, som finns i min del av landet. Åklagarmyndigheten, Kriminalvården och Ekobrottsmyndigheten får minska sina personalstyrkor. Och så står Beatrice Ask här och säger att hon ska se till helheten. Jag inser att det Beatrice Ask påstår inte stämmer med verkligheten.

Jag vill veta: Behöver Beatrice Ask hjälp i arbetet med att få mer resurser till polisen och rättsväsendet? Jag kan hjälpa till och debattera mot Anders Borg om det behövs.

Anf. 17 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag tycker att alla som diskuterar stöd för polisverksamheten har en viktig uppgift. Jag tror att vi behöver kraft till polisen på många olika sätt. Det är dessutom så att polisen ska diskuteras, eftersom polisen på många sätt är en unik organisation som ska stå i medborgarnas tjänst.

Monica Green tog upp att det fanns en skillnad i beräkningen i budgetpropositionen 2008 när det gäller polisens anslag för 2009 kontra vad som ligger i anslaget senare. Det handlar om 120 miljoner kronor. Det är enbart en justering med hänvisning till förändringar vad gäller pris- och lönekomensationen. Det är inte någon substantiell förändring i sak, utan mer en teknikalitet.

Det är svårt att hävda att en verksamhet som har fått mer än 1 miljard kronor tillhör de stora förlorarna, att en verksamhet som vi fokuserar så mycket kraft på tillhör förlorarna. Det är nog så att polisverksamheten har blivit stärkt genom alliansregeringens insatser. Vi kommer att fortsätta att stärka polisen och det övriga rättsväsendet, inte för sakens skull, utan därför att tryggheten för människor, oavsett vem man är och var man bor, behöver stärkas. Det är många där ute som är rädda för att gå ut

Svar på
interpellationer

på kvällen. Det är många som drabbas av brott och som känner att samhället inte ställer upp tillräckligt mycket.

Glädjande nog kunde jag 2008 se att polisen faktiskt lyckas utreda och få lagföring av fler brott. Det är bra, det. Men det är långt kvar innan alla, oavsett om de bor i Sveg, i Skara eller någon annanstans, känner att allt som kan göras för att de ska skyddas mot brott och känna trygghet är fullt ut genomfört. Vi kommer säkert att få arbeta vidare med detta.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2008/09:389 om höjning av tomträttsavgälder

Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Carina Moberg har frågat mig dels vilka initiativ som jag avser att ta för att förhindra att kommunerna hanterar tomträttsavgälderna som en kommunal fastighetsskatt, dels om jag avser att ta initiativ till en översyn av lagstiftningen om tomträtt.

Tomträttsavgälder fastställs att utgå med oförändrade belopp under perioder om minst tio år. När avgälden bestäms är markvärdet – och därmed taxeringsvärdet – av betydelse. Avgälden är emellertid inte avsedd att motsvara en fastighetsskatt eller ersätta den tidigare statliga fastighetsskatten. I stället ska den motsvara en skälig ränta på värdet på den mark som fastighetsägaren – till exempel en kommun – upplåter.

De nuvarande reglerna om hur tomträttsavgälder bestäms har kritiserats. Förslag till ändrade regler har lagts fram bland annat år 1981 av Tomträttskommittén i betänkandet *Tomträtt* och år 1990 av 1988 års tomträttsutredning i betänkandet *Tomträttsavgäld*.

Kritiken mot reglerna har sin grund i att nuvarande ordning innebär långa perioder med oförändrad avgäld. Därefter sker en reglering av avgälden genom en prövning av omständigheterna i varje särskilt fall. 1988 års tomträttsutredning konstaterade att detta system medför kraftiga och språngvisa avgäldsökningar, vilket innebär olägenheter för tomträttshavarna. Det förhållandet att bestämmelserna är allmänt hållna har också lett till ett stort antal långdragna och kostsamma domstolsprocesser.

Mot denna bakgrund remitterade den förra regeringen vid två tillfällen under slutet av 1990-talet förslag till Lagrådet om ändrade regler. Förslagen mötte kritik av både Lagrådet och företrädare för tomträttshavarna. Därefter gjordes försök att fördjupa analysen av förslagets konsekvenser för enskilda tomträttshavare, men det har visat sig svårt att gå vidare med äldre förslag. Lagrådsremisserna har därför inte lett till något beslut om proposition.

Jag kan alltså konstatera att den förra regeringen trots omfattande utredningsarbete inte lade fram något förslag till ändringar i reglerna om tomträttsavgäld.

Som framgår av det svar som jag lämnade i riksdagen i juli 2008 på en fråga från Carina Moberg är det på sikt min ambition att det ska inledas ett arbete med att analysera behovet av en översyn av tomträttsreglerna i ett vidare perspektiv. Frågan om tomträttsavgälder kommer natur-

Anf. 19 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Jag vill tacka justitieministern för svaret. Vi lever i en orolig tid. Många människors trygghet slås omkull av varsel och arbetslöshet. Det är 500 000 personer som har lämnat a-kassan och riskerar att få gå från hus och hem. Kommunernas ekonomi blöder. Vi hörde på nyheterna i morse hur socialbidragskostnaderna ökar. Det är en fördubbling i flertalet kommuner.

Enligt min mening är regeringen alltför passiv på en rad områden, och boendefrågorna är definitivt inget undantag. Jag har väckt frågan av två skäl. Det är dels utifrån nuvarande läge med gällande lagstiftning och problem för dem som nu bor i hus på hyrd tomt och som på grund av markvärdesstegringar och omräkning av hyresavtalen hamnar i ekonomisk knipa, dels utifrån ett framtida behov att använda instrumentet nu liksom tidigare av skäl som har med sociala ambitioner på bostadsmarknaden att göra.

Vi socialdemokrater ser tomträttsinstrumentet, med rätt regelverk, som en möjlighet att få till stånd villa- och radhusbebyggelse med rimliga boendekostnader för att småbarnsfamiljer med normala inkomster också ska kunna bo i villa eller radhus som de äger själva. Kommunerna och staten ska samverka kring bostadspolitiken. Detta är ett lysande exempel på ett gemensamt problem att lösa.

I min interpellation tar jag upp en rad exempel på att dagens regelverk behöver ses över och moderniseras. Det är i dag väldigt stora skillnader på hur olika kommuner hanterar sin tomträttspolitik. Jag tror att man kan säga att det finns 55 olika modeller, det vill säga lika många som antalet kommuner som upplåter mark med tomträtt. För den enskilde innebär detta att man känner sig rättslös och orättvist behandlad när man kan jämföra med hur grannkommunen behandlar sina invånare.

Jag har varit i kontakt med representanter för radhusboende i det moderatstyrda Nacka kommun. Jag har varit på besök och med egna ögon sett de små radhustomterna i det trivsamma, kuperade och bergiga området Duvnäs Utskog, som är ett område som är byggt på slutet av 60-talet. Där bor människor som säkert kan beskrivas som ett genomsnitt av befolkningen. Många är pensionärer, men också flera barnfamiljer har flyttat dit de senaste åren. Det är människor med helt normala inkomster.

För något mer än en vecka sedan beslutade fastighetsdomstolen vid Nacka tingsrätt att ge kommunen rätt i den tvist om omreglering av tomträttsavgälder som pågått under en längre tid och är ett exempel på hur den här frågan dras i långbänk. Radhusägarna får nu sin hyra för tomträtterna höjd med upp till 229 procent. Det är som mest från 8 500 kronor till 28 000 kronor per år. Det är mycket pengar för vanliga löntagare.

Det kan inte vara vettigt eller vår avsikt som ansvariga för lagstiftningen att segslitna och kostnadskrävande domstolsförhandlingar ska avgöra boendekostnaderna för människor. Något måste göras nu. Det handlar om de boendes trygghet och behovet av en förutsägbar, framtidsinriktad politik för alla.

*Svar på
interpellationer*

Jag ger därför inte upp. Jag frågar nu justitieministern ännu en gång om hon är beredd att tillsammans med mig se till att det redan i vår tillsätts en utredning för att starta översynen av tomträttslagstiftningen. Man behöver inte analysera problemet mer. Jag vill också fråga om hon är beredd att uppmana kommunerna att avstå från att höja sina avgifter under den tid som utredningen pågår, det vill säga en frysning av gällande avtal.
(Applåder)

Anf. 20 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Jag tycker att justitieministerns svar till Carina Moberg ger en mycket bra beskrivning av dilemmat med tomträttsinstitutet. Det fungerar i dag inte särskilt bra, vilket också framgår av interpellationen. Det skulle därför behövas en bred översyn av lagstiftningen om tomträtt.

Syftet med tomträtt var gott, nämligen att ge möjlighet för mindre bemedlade att bygga sig ett eget hem. Stockholms stad men också andra kommuner har upplåtit mycket mark med tomträtt.

Interpellanten lyfter fram tre kommuner i Stockholms län. Det gäller först området Duvnäs Utskog i Nacka. Folkpartiet reserverade sig där mot höjningen. Men friköpsbeloppet sattes tyvärr för högt, vilket gjorde det omöjligt för många att friköpa sina tomter. Sollentuna nämns också och min egen hemkommun Lidingö.

Där lyfter interpellanten fram det värsta exemplet. Det finns ett pensionärspar som har fått sin avgift höjd från 13 000 kronor till 122 500 kronor per år. Det är en väldigt kraftig höjning. Det måste man hålla med om. Men det handlar om en tomträtt i ett mycket attraktivt läge, det vill säga en stor strandtomt.

Problemet med tomträttsavgifterna på Lidingö liksom i många andra kommuner har varit att de varit exceptionellt låga under lång tid på grund av de långa avtalen. De kan löpa på upp till 30 år utan möjlighet att anpassa avgiften till värdestegringen på fastigheterna.

När avtalstiden sedan har löpt ut har man gjort en anpassning av avgifterna till rådande läge på marknaden. Samma sak gjorde också Socialdemokraterna i Stockholms stad för några år sedan med sina tomträttsavgifter. Det ledde också till en väldigt kraftig höjning.

Herr talman! Samtidigt har Lidingö erbjudit tomträttshavarna att köpa loss sina fastigheter med förmånliga villkor baserat på ett generöst lågt marknadsvärde. De flesta tomträttshavarna nappade på detta. Flera av dem sålde sedan sina fastigheter med mycket god förtjänst.

Med ett enda undantag har, såvitt jag vet, inte några klagomål framförts från dem som har fått tomträttsavgälderna höjda. Det pensionärspar som Carina Moberg nämner i sin interpellation lär fortfarande bo kvar.

Kopplingen till fastighetsskatten har inneburit att kommunerna under den socialdemokratiska regeringen har varit tvungna att betala fastighets-skatt på marken upplåten med tomträtt. Det är inte så att tomträtterna ska ses som en dold kommunal fastighet.

Tomträttsavgälderna handlar om, precis som justitieministern framhåller, om en markhyra, på samma sätt som när man betalar till exempel en husvagnscamping. Man betalar en hyra för marken.

Herr talman! En översyn behöver göras. Min högst personliga uppfattning är att det bästa vore att tomträttsinstitutet avskaffas genom att befintliga tomträtter säljs till byggnadens ägare på rimliga villkor.

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att jag delar många av de synpunkter som Helena Bargholtz tog upp. I grunden finns det ett antal perspektiv på tomträttsfrågan som är synnerligen besvärliga. Det är självklart att det för enskilda familjer kan bli väldigt dramatiskt när kostnaderna höjs. Men hur många kan under 10, kanske 20 år räkna med att ha en fast boendekostnad eller en boendekostnad som inte påverkas av värdestegringen? Så är det ju inte för några andra.

Jag tycker kanske att Carina Moberg har en lite romantisk syn på tomträtter. Tanken var naturligtvis att man skulle kunna erbjuda ett boendevalterativ för dem som hade det lite sämre ekonomiskt ställt. Problemet är att det inte har blivit riktigt så. Det fungerar inte som avgälden har satts successivt. Det har blivit många sådana här problem.

Ska man säga att kommunerna gör fel? Enligt min mening är det kommunerna som har ansvaret för att på ett korrekt sätt tillämpa reglerna när det gäller tomträttsavgäld om fastigheterna ägs av kommunen. Jag tror inte att det är så dumt. Det gör att man är ganska nära tomträttshavarna och tvingas att ta diskussionen med dem. Det är därför vi får en ordentlig debatt. Jag är inte så säker på att det hade varit bra om det var ett statligt system. Nu får man ta de här diskussionerna. De är ofta smärtsamma för mer än en part.

I det långa loppet måste vi naturligtvis fundera över om det här är en upplåtelseform som är rimlig med de problem vi har. Det var då jag tyckte att det fanns anledning att redovisa hur politiker har brottats med frågeställningen i omgångar utan att riktigt lyckas hitta en lösning. Jag tror att det på sikt inte är så klokt att ha den här typen av upplåtelseform, men det återstår väl att se.

Vi kommer i varje fall att se över frågeställningen, men det blir inte förrän nästa period. Skälet är inte att det inte är viktigt, men det är ett ganska stort arbete som måste göras och tänkas igenom. Det finns inte resurser i dag för oss att hinna med det arbetet. Det kan jag beklaga. Man kan säga att det beror på att vi inte prioriterar boendefrågor. Så är det inte. Det är väldigt många frågor som alltid ska prioriteras. Det är svåra avvägningar.

Vi har bedömt att det inte är möjligt att göra en ordentlig genomlysning av detta förrän under nästa period. Samtidigt följer vi noga hur kommunerna använder de regler som finns. Det är naturligtvis viktigt att detta sker enligt regler som gäller.

Vi har problemet med att man använder taxeringsvärdena som grund. Taxeringsvärdena har ju sina sidor, men man måste ha ett värde att utgå ifrån. Taxeringsvärdessystemet kan man diskutera på många sätt, men det är svårt att hitta det riktigt perfekta systemet som passar i varje enskild situation. Det är lite fyrkantigt, och det får konsekvenser. Men det är det instrument vi har i dag. Vi får väl leva lite med det problemet.

Jag tror att det är bra att de här besluten tas ganska nära medborgarna, att man får ta en ordentlig diskussion lokalt om hur det ser ut. Jag tror att de flesta tycker att det är orimligt att skattebetalare i kommunen ska

subventionera andras boende, åtminstone i den utsträckning som har skett när det gäller en del tomträtter. Man vill att kommunen ska använda sin mark på bästa sätt, alternativt sälja den om den inte behöver den.

Vi får återkomma till den här diskussionen. Det är klart att det finns mycket att fundera över när det gäller hur man kan hitta en väg ut ur den problematik som många står i.

Anf. 22 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Jag tackar Helena Bargholtz för att hon är en av de borgerliga ledamöter som deltar i den här diskussionen. Det här är inte en fråga som bara engagerar mig som socialdemokrat, utan det finns ett antal motioner som vi behandlar nu i civilutskottet från ett antal moderata riksdagsledamöter, från Centerpartiet och en kristdemokrat. Nu deltar också Folkpartiet här.

Vi verkar vara ganska överens om att det här är ett problem som drabbar människor och som gör att de har svårt att förutse sina boendekostnader. Vi har 55 olika modeller som den här frågan hanteras på. Jag tycker inte att det känns särskilt rättssäkert. Jag är rädd för att invånare i det här landet inte blir lika behandlade.

Jag tycker att justitieministern argumenterar ganska väl i sitt interpellationssvar för att en ny utredning borde tillsättas. Jag har all respekt för att det är väldigt många frågor som man behöver ta tag i, och jag skulle kritisera vilken regering som än satt nu när detta sker.

Avgäldshöjningarna gör att människor faktiskt måste flytta från sina hem. Det tycker jag är oacceptabelt. Därför hävdar jag att det behöver tillsättas en ny utredning nu. Det handlar om 70 000 hushåll i hela landet. Det är 17 procent, tror jag, i Stockholms län som bor med mark upplåten med tomträtt.

Till skillnad från Bargholtz tror jag att det här är ett instrument som vi ska använda oss av även framgent, precis som jag försökte säga i mitt inledande anförande. Det är ett sätt att inte behöva köpa loss marken. Med tanke på de höga markpriser vi har i den här regionen och i andra storstadsregioner skulle ett översett tomträttsinstitut kunna innebära att man bidrar till att människor med normala inkomster kan förverkliga sin dröm att bo i ett eget ägt boende. I dag har vi ett ojämlikt system.

Precis som ministern har varit inne på anser i många kommuner kommunpolitikerna att de som hyr tomten i stället bör köpa loss den. I Nacka anser moderaten Erik Langby att alla ska köpa sina tomter. I Västerås vill folkpartisten Göran Landerdahl att folk ska äga sin egen tomt. Därför har man anpassat utköpspriset till vad han anser vara en låg nivå.

Så kan man tycka, men samtidigt stänger man dörren för många människor som har en dröm om att någon gång i livet få äga eller deläga sin bostad. Man tvingar på det här sättet den pensionerade änkan att flytta. Är det verkligen något som är önskvärt, Beatrice Ask?

Nu har vi tomträttsinstitut med en föråldrad lagstiftning som behöver ses över. Människor får gå från hus och hem i denna oroliga tid då varsel och arbetslöshet ökar och människor har lämnat a-kassan. Är det för mycket begärt att vi redan nu under våren tillsätter en utredning för att få en modell för att hantera de här frågorna i stället för 55 olika?

Jag tycker faktiskt att Beatrice Ask skulle kunna uppmana kommunerna att göra som i Linköping och Västerås. Alliansstyret i dessa kom-

muner har bestämt sig själva för att frysa en uppräkning och göra egna utvärderingar. Jag tror att vi behöver ta ett nationellt ansvar. Vi behöver tillsätta en utredning på riksnivå, och vi behöver uppmana kommunerna att frysa avgälderna på den nivå som de i dag ligger på.

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 23 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Herr talman! Det här är inget nytt problem. Tomträttsavgälderna känner vi till från den mycket infekterade diskussion som var i Stockholms stad när man höjde tomträttsavgälderna där. Många fick väldigt kraftiga höjningar.

Socialdemokraterna hade regeringsmakten så länge. Varför har man inte gjort något tidigare om man har varit så bekymrad över detta? Det är min första fråga.

Den andra fick jag svar på. Jag undrade hur Carina Moberg ställde sig till tomträttsinstitutet som sådant. Tydligen tycker Carina Moberg att det är bra, medan jag är tveksam till om vi verkligen ska fortsätta med det institutet. Man skulle kunna hitta andra lösningar.

Framför allt ska det om man väljer att behålla det här tomträttsinstitutet inte finnas möjligheter till så långa avtalstider. Det är det som skapar problemet att många människor plötsligt får en höjning. Man kan ha överlåtit sin fastighet. Om man har en avtalstid på 30 år kan man ha överlåtit sin fastighet under tiden till ett förmånligt pris för att fastigheten är en tomträtt. Sedan får den som övertar fastigheten en kraftig höjning.

Det är ett väldigt skevt system. Men visst ska vi ha en utredning om det här. Jag tycker nog att vi ska öppna för att utredningen ska kunna komma fram till att vi ska upphöra med tomträttsinstitutet.

Anf. 24 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Det talas om 55 olika system i kommunerna – inte riktigt, för vi har ändå ett grundläggande regelverk som gäller och som kommunerna ska följa.

Sedan gör man olika bedömningar, och man kan som motargument mot Carina Moberg säga att det är en poäng med att vi har kommunalt självstyre. Man kan dra lite olika slutsatser, och frågan debatteras i alla politiska läger eftersom den är svår. Tomträtten i sig har skapat ett antal problem som beror på det Helena Bargholtz tar upp, det vill säga de långa perioderna där kostnaden ligger fast och det faktum att vi på vissa håll har en väldigt kraftig värdeökning på tomtmark.

Den fråga som kommunalpolitikerna hamnar i är: Ska man i ett kärvt läge, även om det inte alltid har varit det, använda kommunens samlade resurser på ett sådant sätt att man under långa tider kraftigt subventionerar eller inte tar ut betalning för den mark man har? Många tycker att det är en konstig prioritering, och jag delar den uppfattningen.

Det är dessbättre heller inte så att många får gå från hus och hem, även om många tycker att det är väldigt kännbart med de höjningar som det har beslutats om. Det är klart att när man ska ändra i sådana här system måste man göra det med omsorg om de människor som i någon mån har anpassat sitt liv efter det. Det är ingen av oss som vill ha förändringar som innebär att gamla pensionerade änkor ska behöva lämna hus och hem – självklart inte.

Så tyckte vi också när det gällde fastighetsskatten innan vi vidtog en del förändringar. Man borde ha någon typ av skyddsregler, eftersom det var bekymmersamt för många med de regler som gällde tidigare.

Vi är överens om att man behöver titta på frågan igen. Skälet till att Socialdemokraterna inte vidtog några förändringar var att man utredde frågan mer än en gång och att man också lade fram förslag som på olika sätt sågades av Lagrådet och opinionen. Det har varit väldigt svårt att försöka svara mot den kritiken utifrån de förslag som lades, så vi är lite grann utan det underlag som man skulle behöva för snabba beslut.

Jag tror att man är tvingad att använda tid för att utreda detta, om man ska göra det igen, och komma fram till något som är hållbart och vettigt. I det långa loppet tror jag att vi behöver ha en helt annan syn på hur markupplåtelse av det här slaget ska se ut, men det måste som sagt var också ske med hänsyn till dem som är beroende av det regelverk som gäller i dag.

Mitt besked är att en sådan utredning kan komma tidigast i slutet av 2010, det vill säga under nästa mandatperiod. Det gör jag utifrån den arbetsplanering som föreligger, och det är viktigt att man får det beskedet.

Till dess gäller de regler som finns och det ansvar kommunerna har, där jag som sagt tror att det har en poäng att man får ta debatterna lokalt och kan göra de anpassningar som man har gjort i de borgerliga kommunerna på många håll och som också uppskattas av Carina Moberg.

Anf. 25 CARINA MOBERG (s):

Herr talman! Det var positivt att justitieministern valde att precisera sig beträffande tidpunkten. Det går år rätt håll, måste jag ändå konstatera.

För min egen del återstår det nu att försöka få till stånd en majoritet i Sveriges riksdag som kan tala om för justitieministern att detta bör ske ännu snabbare. Vi behandlar som sagt var nu ett antal motioner på detta tema i civilutskottet, och vi har vissa möjligheter att som folkvalda också ge regeringen i uppdrag att genomföra angelägna åtgärder.

Vad är det om inte passivitet att tala om att det behövs ytterligare analys av behovet av en översyn? Jag menar att det är uppenbart. Det är bara att studera exempel runt om i landet som visar att den politik som förs i dag utifrån rådande lagstiftning gör att människor hamnar i ekonomisk kris och knipa. Det tycker jag är oacceptabelt när vi har ett instrument för att förverkliga en bostadspolitik med sociala ambitioner, vilket jag har varit inne på tidigare, som gör det möjligt för människor med normala inkomster att förverkliga sin dröm om att kunna leva i ett eget ägt boende. Om så bara på hyrd mark finns det ändå ett stort önskemål bland barnfamiljer och andra även i storstadsregioner med oerhört höga markvärden att just få göra detta.

Beatrice Ask! Du har nu en chans att ytterligare precisera dig och gå med mig i mitt förslag att tillsätta en utredning under våren. Ingjut hopp hos mig och hos radhusägarna från Nacka kommun som sitter och lyssnar här på åhörarläktaren!

Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag har preciserat mig och talat om vad tidsplanen och planeringen i det arbete vi bedriver på Justitiedepartementet kan åstad-

komma. Vi kommer att se över detta, och det finns skäl till att det inte finns några snabba fixar här. Socialdemokraterna har återkommande sett över systemet och inte lyckats lägga fram förslag som har gått att använda. Det vore tråkigt att göra samma misstag, så vi får nog se till att göra hemläxan ordentligt.

Jag tycker att det är så fantastiskt roligt att Carina Moberg helt plötsligt spelar ut detta med drömmen om ett eget boende. Det är roligt när man får sådana här ideologiska aha-upplevelser: att ägande faktiskt kan ha en betydelse. Det är många som faktiskt vill bo i villa eller äga sitt hus, och det är klart att man kan diskutera hur det ser ut.

Problemet är att med tomträtten, som det ser ut i dag och som det säkert kommer att se ut även om man lyckas få kortare perioder, blir det lite halvt. Det är väldigt stor risk att man hamnar i situationer som blir besvärande.

Ska man arbeta för att fler människor ska ha möjligheten att äga, vilket jag tycker är så oerhört viktigt, är det naturligtvis återigen den ekonomiska politiken och möjligheten för fler att ta ett arbete som man kan förtjäna ett uppehälle på som är det mest centrala. Att se till att människor som gör en viktig insats får ordentligt betalt och faktiskt har en anställning är det viktigaste för att man ska ha råd med att förverkliga drömmar, också ett eget boende. I längden är det alltid bättre än att med skattebetalarnas pengar subventionera mark i vissa delar av kommunerna.

Det är det som gör att vi får en diskussion ute i kommunerna om vad som är rimligt och inte när det gäller prioriteringar. Fokus om man vill att människor ska kunna förverkliga sina drömmar är att försöka se till att vi på bästa sätt tar oss ur den ekonomiska lågkonjunktur som vi har just nu.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2008/09:393 om utbyggnad av kriminalvården

Anf. 27 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Thomas Bodström har frågat mig när jag avser att ta initiativ till beslut om utbyggnad och finansiering av kriminalvården.

Regeringens satsningar på rättsväsendet har lett till att Kriminalvården de senaste åren haft en budget i balans. Jag är medveten om att satsningen på rättsväsendet och inte minst på fler poliser kan förväntas medföra ett ökat beläggningstryck för Kriminalvården. De förslag som presenteras i Straffnivåutredningens betänkande och som syftar till att markera en skärpt syn på allvarigare våldsbrott kan också komma att medföra behov av ytterligare platser.

Det är angeläget att Kriminalvården kan grunda sina bedömningar om framtida kapacitetsbehov på väl underbyggda prognoser. Rättsväsendets myndigheter har på regeringens uppdrag satt i gång ett gemensamt utvecklingsarbete på prognosområdet. Samarbetet utgör ett viktigt bidrag till Kriminalvårdens arbete med att försöka bedöma de framtida behoven.

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

Resultatet av det första årets prognossamarbete, rapporten *Rättsväsendets kapacitetsbehov åren 2009–2012*, redovisades tidigare i år.

En av förutsättningarna för ytterligare resurstillskott är självklart att myndigheterna fortsätter sitt effektiviseringsarbete. Regeringen genomför därför också den största genomlysningen någonsin av rättsväsendet. Den pågående utredningen om ett effektivt resursutnyttjande inom Kriminalvården kommer att ge ytterligare underlag för regeringens fortsatta bedömning av Kriminalvårdens framtida resursbehov.

Jag avser att återkomma till Kriminalvårdens resursbehov inom ramen för den ordinarie budgetprocessen.

Anf. 28 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det är ingen hemlighet att Kriminalvården behöver fler platser. Jag tackar för svaret, och jag tackar för att vi är överens om den saken, Beatrice Ask.

Jag kan vara lite mer exakt. Det Kriminalvårdens prognoser säger är att det behövs 1 850 platser fram till 2012 jämfört med 2008. Det som nu sker i Kriminalvården är två saker. Liksom i andra delar av rättsväsendet är det fritt fall. Det talas om underskott av historisk nivå. Ibland har regeringen försökt säga, vilket i och för sig är felaktigt, att det här är den historiskt största satsningen. Det som är historiskt är att det är det historiskt största underskottet.

Det här innebär en mycket svår situation för Kriminalvården. Budgetchefen på Kriminalvården säger också att läget är klart oroligt och att det saknas ännu fler platser än vad som redovisats. Då kommer vi till det läge som förvärrar situationen ännu mer för Kriminalvården, nämligen denna: Kriminalvården har inte bara ett stort underskott. Man får inte heller några klara besked. Samtidigt som underskottet växer ska det byggas på fler ställen. När man reser runt i Sverige ser man nu hur illa det är ställt. Om Kriminalvården inte får de besked den frågar efter blir situationen ännu sämre, och Kriminalvården kan till och med få betala så kallade garantipengar. Kriminalvården får alltså betala pengar för att man inte kan sätta i gång de planerade byggen som var tänkta att göras därför att det inte kommer något besked från regeringen.

Vi har då ett läge där det inte bara är ett underskott utan ett ännu större underskott därför att regeringen inte klarar av att ge besked. Det handlar inte om att lägga över ansvaret på Kriminalvården, som kämpar och jobbar jättehårt och bra på alla sätt. Det handlar om att man vill ha besked.

Jag ska passa på att ställa en konkret fråga om det ställe som är allra mest aktuellt, nämligen Skåne. Där väntar man nu på besked om ifall det ska kunna byggas ett häkte i Helsingborg. Det är något som vi tog initiativ till och gav klara besked om och som Kriminalvården därefter har anpassat sig efter. Nu måste man få ett besked. Det går inte att bara avvakta en budgetprocess. Skåne är nog det ställe som är mest drabbat. Därför vill jag här i Sveriges riksdag ställa frågan till dig, Beatrice Ask: När kommer det att ges ett besked om det planerade häktets byggnad i Helsingborg?

Anf. 29 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Jag måste säga att jag tillsammans med mina partikamrater och resten av oppositionen i justitieutskottet är bekymrad över situationen inom Kriminalvården. Jag tycker inte att justitieministern i interpellationssvaret tar vår oro och inte heller rättsväsendets eller Kriminalvårdens oro på allvar.

Jag vet inte om justitieministern har läst senaste numret av tidningen Fokus. Där finns en helsidesartikel som heter Polisen blöder. Kostnaderna ökar inom rättsväsendet, skriver man. De närmaste åren uppgår förlusten till 13 miljarder kronor. Det är stora underskott. I artikeln citeras budgetchefen för Kriminalvården, Håkan Andersson. Han säger: Det är klart att läget är allvarligt. Vi har hög beläggning redan i dag, och den kommer enligt våra prognoser att öka. Även om vi får pengar att täcka de här underskotten står vi fortfarande med 1 000 platser för lite 2012, säger han. Det är alltså inte bara vi som är oroliga, utan även Kriminalvården själv.

Senast i vintras besökte jag Norrtäljeanstalten och Sekoklubben där. De uttryckte exakt samma oro. De är väldigt oroad. Framför allt är de oroad för att justitieministern inte tar deras oro på allvar och inte uppmärksammar den mycket prekära situation som Kriminalvården befinner sig i.

Jag vill veta mer, och jag ber justitieministern brodera ut texten. Vilka är ministrarnas ambitioner för att täcka underskotten och se till Kriminalvården kan sköta sitt uppdrag?

Anf. 30 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s):

Herr talman! Jag ska inte bli mer långrandig, utan ansluter mig till de frågor som Thomas Bodström och Maryam Yazdanfar har ställt.

Men jag skulle ytterligare vilja understryka det som egentligen justitieministern själv har sagt. Hon skrev i regleringsbrevet för 2008 att man skulle försöka samordna rättskedjan för att bedöma utfallet på varje nivå. Kriminalvården är så att säga slutstationen för allt det som har hänt innan. Som Thomas Bodström sade har man prognostiserat det antal platser som man behöver till 1 850.

Min frågeställning är: Tror justitieministern att uppgifterna är riktiga? Och kan det dessutom tänkas vara så att det finns någonting som Kriminalvården inte har kunnat förutse och som skulle kunna kosta ytterligare platser med hänsyn till de diskussioner som regeringen för om förändrade straffpåföljder och så vidare? Räcker de här platserna?

För övrigt skulle jag vilja ställa ännu en fråga till justitieministern. För att summera det som Maryam Yazdanfar säger här om det totala behovet av resursförstärkning: Går det över huvud taget att skapa ett sådant utrymme som det här är fråga om, och på så relativt kort tid? Det gnölas ju om betydligt mindre pengar. Vi vet hur det var när Åklagarmyndigheten ville ha 50 miljoner. Det var svårt att få fram de pengarna, men till slut kom de. Då var det alltså 50 miljoner i förhållande till 13 miljarder – man kan diskutera hur mycket det är, men det är enorma belopp det är fråga om.

Som vi kommer till senare handlar det också om att en del av de här resurserna används på kredit. Krediter brukar ju behöva betalas tillbaka, men jag vet inte hur det är i det här fallet.

Anf. 31 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Thomas Bodström tar upp hur illa ställt det är. När det gäller Kriminalvården, fastigheter och platser måste jag säga att jag var chockad när jag började arbeta med detta och fick se hur ni har understått er att inte hantera fastigheter på ett anständigt sätt.

Dessutom är underlagen rätt dåliga. Man har ingen riktig koll på vad som behöver renoveras eller moderniseras. Vi har gamla anstalter, 100 år gamla och mer. Vi har anstalter som är byggda med taskig byggnadsteknik där ledningar och annat inte fungerar. Vi har olika institutioner som inte har en någorlunda användbar utformning samtidigt som vi har haft trängsel.

Dessbättre har vi faktiskt i år en lägre beläggning än vad vi hade förväntat oss. Det är en evinnerlig tur. Den genomlysning och det arbete som vi måste göra för att ta reda på hur behoven av investeringar och annat ser ut är verkligen angelägna, för det var då inte särskilt mycket som var klart i detta.

Vi får den 31 mars en redovisning när det gäller lokalförsörjning som vi har begärt från Kriminalvården. Jag tror att den är oerhört central. Vi har också tagit fram en del annat underlag. Som jag sade i mitt svar kommer vi att återkomma med besked i budgetpropositionen.

Karl Gustav Abramsson frågade om jag tror på det platsbehov som Kriminalvården prognostiserar. Jag tror å ena sidan alltid på mina myndigheter. Å andra sidan måste man konstatera att det är svårt att bedöma resultatet därför att det är så många olika faktorer som styr. Det var inte många som skulle tro att beläggningen hade minskat under förra året, vilket den faktiskt gjorde. Det här påverkas också av olika typer av åtgärder.

Det var trögt i början med utslussningsverksamheten. Här finns nya regler. Det hände inte mycket. Nu börjar det komma i gång. Det beror lite grann på hur olika reformer fasas in och hur de fungerar.

Utgångspunkten måste vara att myndigheterna så nära och så klart som möjligt kan redovisa hur prognoserna ser ut. Det är det man måste arbeta med. Men det finns en betydande osäkerhet i detta, och det tycker jag är rimligt.

Vad gäller Skåne och Helsingborg ger vi inga svar förrän vi har fått de genomlysningar vi har begärt redovisade. Man kan å ena sidan inte börja bränna av resurserna innan man får dem. Å andra sidan kan det naturligtvis inte ta hur lång tid som helst. Även där får man väl hänvisa till och hoppas att det är klart senast vid budgeten.

Jag vet att det i Kriminalvården finns en oro och framför allt en irritation över att man år ut och år in inte har gjort något. Det diskuteras nu om anstalten Viskan i Norrland över huvud taget kan användas. Under tio till tolv år har inget gjorts. Reparationskostnaderna är så omfattande i dag att det förmodligen kan vara svårt att försvara dem i förhållande till att föra över de intagna i en nybyggd anstalt. Vad vet jag? Frågan är inte löst.

Vi ser resultatet av ett otillräckligt fastighetsunderhåll och en dålig fastighetsförvaltning under lång tid. Här finns det mycket att göra. Om det beror på resursbrist eller dålig planering eller på att man inte vet vad som ska göras låter jag vara osagt. Nu försöker vi se till att vi får ett

underlag värt namnet så att vi faktiskt vet vad som behövs och kan göra det i rätt ordning.

Prot. 2008/09:89
23 mars

Anf. 32 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det är fantastiskt att Beatrice Ask i varje interpellationsdebatt blir oppositionspolitiker. Ibland hinner vi till andra inlägget, ibland är det i första inlägget. Allt oftare blir det i det första inlägget.

Vem har ansvaret? Jo, det är du som har ansvar. Det är inte fråga om något som hände före 2006. Jag diskuterar jättegärna med dig den tiden och Kriminalvården och jag säger inte att allt vi gjorde var bra, men vi hade en budget i balans. Det gick att planera. Det är den stora skillnaden. Om det är något som man är så evinnerligt trött på i rättsväsendet är det att du aldrig vill tala om vad du tycker ska göras eller vad som är ditt ansvar. Det är myndigheten och framför allt Socialdemokraterna för tre år sedan. Det är svaret på frågan.

Det här är inte sant. När du tog över fanns en budget i balans. Vi hade en färdig planering, till exempel när det gäller häktet i Sollentuna och häktet i Helsingborg. Klara och tydliga besked till Kriminalvården 2005 och 2006 har 2009 förvandlats till oklara besked och en väntan.

Till råga på allt säger Beatrice Ask att det är en lägre beläggning. Det är klart att det är lägre beläggning. Åklagarna ställde in hur många rättegångar som helst förra året. Polisen utreder inte brott på samma sätt. Därför är det inte samma beläggning. Du använder det som ett argument för något som du verkligen borde skämmas för. Åklagaren har i den tidning som Maryam talade om tagit upp krisen. Alla talar om den utom Beatrice Ask. När du blir trängd är det Socialdemokraternas eller myndigheternas fel.

Läget i Skåne innebär att de inte kan vänta. Bygget ska påbörjas den 28 april. Då ska första spadtaget tas – om 35 dagar. De väntar på besked. Det är så det ser ut. Tro inte att jag inte känner till det, Beatrice Ask! Jag vet exakt hur det ligger till. Jag var ju med och startade hela arbetet. Försök inte med den dimridån. Den 28 april ska första spadtaget tas, och de måste få ett besked.

Läget i Helsingborg är nu följande. Eftersom de inte har fått besked har de fått sätta in baracker på fängelset i Helsingborg. Där har de personer som sitter i fängelset flyttats över, och de häktade får vänta i avvaktan på besked från dig och regeringen. Detta är verkligheten, och det är den verkligheten som kräver ett svar. Då går det inte att komma med en budgetprocess långt in i april. De vill ha besked, och de vill ha avtalet undertecknat. Det är så det ser ut när man talar med Kriminalvården i Skåne.

I Ystad har de också fått tömma delar av fängelset för häktet. De får inte längre besked om det som fanns klart 2005 och 2006. De väntar.

Att inte ge några klara besked innebär att vi får en ännu sämre ekonomi. Det är inte bara fråga om en frustration inom alla myndigheter inom rättsväsendet när det gäller den person som förväntas ta ansvar utan också fråga om att man skyller i från sig gång efter annan på alla och allt.

Det här kan också innebära att man får betala garantipengar. Man driver på underskottet genom att inte ge klara besked. Jag vet precis hur det ligger till. Jag vet att ni har diskussioner i Finanssen om just den frågan.

*Svar på
interpellationer*

Beatrice Ask står här i Sveriges riksdag. Säg i stället att det är ett kärvt läge och att det förs diskussioner! Då tror jag att trovärdigheten och förtroendet för dig blir betydligt högre, särskilt för de människor som jobbar med det här och vet att det krävs klart och tydligt besked. Vi hoppas på att få ett sådant här i riksdagen. Annars hoppas jag att du kan tala om när de ska få besked i Skåne.

Anf. 33 MARYAM YAZDANFAR (s):

Herr talman! Jag börjar tröttna på regeringsföreträdare som vill göra det så svårt för sig. När den borgerliga regeringen tillträdde – det gäller även justitieministern – i september 2006 kom man till ett dukat bord. Det var till och med överskott i statens finanser. I rättsväsendet var ekonomin i ordning.

Sedan dess har underskotten i statens finanser ökat med 80 miljarder kronor. Det är inte bara tillfälligheter som gör att också skattesänkningarna till de allra rikaste i samhället ligger på exakt 80 miljarder kronor. Det är klart att det blir underskott i finanserna.

Sedan har den internationella finanskrisen tillkommit, som man ofta refererar till. Jag tänker inte säga att det är justitieministern i Sveriges regering som har ansvaret för den internationella finanskrisen. Jag förstår mycket väl att Beatrice Ask inte har ansvaret. Däremot har Beatrice Ask och resten av regeringen ansvaret för situationen inom statens finanser, och Beatrice Ask har ansvaret för situationen inom rättsväsendet. Om det inte är Beatrice Ask som kan ta ansvar för de skenande underskotten, vem är det då som ska göra det? Är det vi i oppositionen? Vi har inte majoritet i kammaren att göra det. Vi skulle gärna göra det. Vi har gjort det förr.

Anf. 34 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s):

Herr talman! Jag vet inte om justitieministern riktigt litat på det underlag som regeringen har fått när det gäller effekterna på hela rättskedjan.

I den rapport som justitieministern säkert har sett går det att läsa mellan raderna att redovisningen är en underskattning av behovet.

20 000 poliser halvårsskiftet 2010 innebär enligt justitieministern att det ska vara fler utredda brott, förmodar jag. Förstärkningen av åklagarna och en effektivare domstolsprocess ska leda till att fler blir dömda. Dessutom vill regeringen ändra straffnivåerna, förmodligen inte till lägre nivåer utan snarare längre straff. Då kan vi fråga oss om det inte är tid att börja oroa sig för att också skaffa fram pengarna. Justitieministern säger att det kommer med i den ordinarie budgetprocessen. Kommer det i vårpropositionen eller kommer det i budgetpropositionen för 2010? Håller man på lite till sitter vi själva med det här i knät när vi har vunnit valet 2010, och det känns inte behagligt. Man måste vara lite före så att man kan möta problemen när man ska möta dem.

Jag tror att det blir stora problem, inte bara på kriminalvårdens område utan i hela rättskedjan, om man inte tar vara på den kunskap man har i dag när man tydligt ser att här behövs det mer resurser. Här måste man sätta ned foten, och det måste man göra genast.

Herr talman! Det är klart att jag inte tycker att det är bra att arbeta med anslagskrediten. Så är det naturligtvis alltid. Men jag har en viss bestämd uppfattning, och det är att man måste ha lite underlag för att fatta beslut. Det är inte heller någon konst att ha budget i balans, kan jag säga till min företrädare, om man struntar i fastighetsunderhåll, fastighetsskötsel och annat. Det handlar inte om att få ned en löpsedel på en enda lokal. Vi har anstalter på flera håll här i landet som är dåliga och som behöver bytas ut.

Oavsett de saker som togs upp av Karl Gustav Abramsson om längre påföljder och annat är det så att vi måste ha fler platser. Vi är tvingade att byta ut en del av de dåliga platser som vi har då de är undermåliga. Det är inte säkert att det går att renovera överallt där det skulle behövas. Min ambition är att kriminalvården ska hålla hög kvalitet både när det gäller innehållet och när det gäller fastigheterna som sådana.

Tillsammans med Finansén, med hjälp av utomstående och genom myndigheterna skaffar vi nu fram ett ordentligt underlag. Den 31 mars kommer Kriminalvården att redovisa en lokalförsörjningsplan som är mer genomarbetad än tidigare, och jag tror att det är väldigt bra att vi får det underlaget. Vi kommer att arbeta med det inför budgetpropositionen, inte i tilläggsbudgeten eller vårbudgeten, eftersom vi i alliansregeringen inte använder oss av två budgetar, vilket har gjorts tidigare, utan försöker hålla oss till budgetåren.

Det är naturligtvis inte så att det inte har hänt någonting, som Thomas Bodström var ute efter. Samtliga domstolar redovisade bättre resultat under förra året, och ärendebalanserna förbättrades hela vägen. Det är inte det att man inte har klarat av att hantera fler ärenden som är skälet till att beläggningen inte är högre.

Däremot kan det vara så att en och annan av de reformer som Thomas Bodström genomförde innebär att inte alla behöver sitta i fängelse. Låt mig bara ta den aspekten på det hela. Det är inte tvärsäkert att alla måste sitta på anstalt för att avtjäna en påföljd, utan det finns andra lösningar. Det är också en parameter som man ska ha med i bedömningen.

Något skenande underskott är det naturligtvis inte. Det Maryam tar upp handlar om prognoser. Prognoser och fakta är lite olika saker. Om man bara drar ut en linje utan att ha med alla aspekter är det klart att vi ser att vi har kraftigt ökade kostnader. Det kommer vi att få därför att med det dåliga underhåll och de brister som finns i det bestånd vi har i dag kommer vi inte undan att det krävs omfattande investeringar. Men jag vill veta vilka.

Jag försökte ta ansvaret för en rad skolfastigheter i Stockholms stad för många år sedan som också hade missköts av socialdemokrater, därför att man struntade i förvaltning och fastighetsunderhåll. Det är på samma sätt här, såvitt jag kan bedöma. Det finns skäl att fundera över hur vi ska klara av det, om vi inte i decennier ska stå med undermåliga lokaler. Vi måste både klara av att hantera eventuellt behov av ökat antal platser på grund av kriminalpolitiska reformer och städa upp en del efter tidigare regimer.

Det är inte för att inte ta ansvar som jag tar upp detta, utan det är för att jag tar ansvar. Jag ser framåt och ser till vilket resultat man ska åstad-

komma, och det måste man grunda på gediget underlag och fasta beslut. Vi kommer att ge sådana.

Thomas Bodström har fel när det gäller Helsingborg, och jag hoppas att jag får återkomma till den frågan då jag har lite fakta i målet.

Anf. 36 THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det är nämligen så att man runt om i landet ringer till mig och berättar hur det ligger till. Man berättar just att man känner panik för att man inte får besked. Det är alltså den obefintliga styrningen som man kritiserar, och man vänder sig till oppositionen och frågar: Kan du inte se till? Kan du inte fråga? Kan du inte ordna detta?

Vi gav klara och tydliga besked, till Helsingborgshäktet, till Sollentunahäktet, till Salbergaanstalten, till Haparanda, till Luleå, till ombyggnaden av Kumla och till Saltvik. Vi gav klara och tydliga besked om allt det här: Så här ska det göras! Det är det som man nu efterfrågar.

Försök inte med någon omvänd oppositionspolitik! Kriminalvården läser det här, och de vet precis hur det gått till med styrningen då och styrningen nu.

Men det som framför allt faller tillbaka på dig, Beatrice Ask, är just att man vill att du nu, 2009, ett år före valet, i varje fall under det sista året på den här mandatperioden ska ta det ansvaret i stället för att skylla på myndigheten eller tidigare regeringar. Gör det så kommer förtroendet att öka, som sagt.

Ekonomi behöver förbättras – det är vi alla överens om. Det går inte att bara pytsa in pengar. Då går det inte heller att bara komma med nya kostsamma reformer. Jag har inga problem med att vi ska öka skärpningen av straff när det gäller våldsbrott och så vidare. Jag har alltid tyckt att det kan vara mer skärpning där än när det gäller andra brott. Vi tog också initiativ till att man ska avtjäna hela straffet om man har en dålig prognos.

Men det som framför allt behövs är reformer som gör att man nu kommer i en bättre ekonomisk situation än tidigare. Då har vi bland annat halvvägshus, som det talas om. Vi behöver en planerad platstillgång på Sveriges anstalter. Vi behöver kanske en ytterligare utvidgad fotboja för dem som har bäst möjligheter att återanpassa sig i samhället.

Det är de reformerna vi behöver. Det är det vi behöver få besked om. Det gäller inte bara den straffrättsreform som vi påbörjade och ni fortsatte, där vi är ganska överens, utan det gäller att rädda ekonomin.

Anf. 37 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Herr talman! Jag ska börja med det som gällde Helsingborg. Det finns ett preliminärt hyresavtal som gäller fram till början av augusti. Det är innan dess man behöver ett besked, så det brinner inte i knutarna i eftermiddag. Det där arbetar departementet med. Det är också en detaljnivå som det inte är rimligt att vi diskuterar i kammaren. Det finns alltid oro när sådana saker är på gång, men det får hanteras i laga ordning.

Det handlar inte om att skylla på någon eller om att inte ge besked. Om man har ett fastighetsbestånd av den storleksordning som krävs för svensk kriminalvård är det väl rimligt att man kan ha svar på frågan om vilket renoveringsbehov som finns. Jag kan säga att man inte riktigt kan

svara på det i dag. Därutöver kommer konsekvenser av olika kriminalpolitiska beslut, exempelvis förändrade påföljder och andra saker. Det är det som ska vägas samman.

Min ambition är att vi ska ha en kriminalvård värd namnet. Det kräver att vi har tillräckligt många men också tillräckligt bra anstalter. Som jag bedömer det behövs det en hel del investeringar, och Kriminalvården ligger naturligtvis på med en rad förslag. Det pågår också ett förnyelsearbete. Det ekonomiska underlaget för detta behöver vara fast och genomarbetat. Det är därför som vi har sett till att få det arbetet utfört, för att vi ska ha ett bra underlag. Innan det underlaget är framme är jag inte beredd att be besked om detaljer.

Sedan kan jag konstatera att överdrifter av typen att det skulle vara stora problem, löpande underskott och annat är naturligtvis ingen betjänt av. Vi har en lägre medelbeläggning på anstalterna i år än vad vi har haft tidigare, och det sker också en del förnyelse som är väldigt positiv. Men vi kommer, som sagt, i samband med budgetarbetet att ha ett betydligt bättre underlag än vad man har haft på många år. Det tror jag att den här verksamheten mår bra av.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.59 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna i cirka fem minuter.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 13.04.

8 § Svar på interpellation 2008/09:394 om huliganlag

Anf. 38 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig vilka åtgärder jag avser att initiera för att förhindra huliganism utöver den lagda propositionen om ytterligare åtgärder mot ordningsstörningar vid idrottsarrangemang.

Ändringarna i lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang och i ordningslagen träder i kraft den 1 april 2009. Åtgärderna har tagits fram efter en dialog med bland andra polisen och idrottsorganisationerna och täpper till de luckor som finns i dagens lagstiftning. Lagändringarna har mottagits väl av de berörda aktörerna, vilka ser dem som ett värdefullt och verksamt tillskott i säkerhetsarbetet kring olika idrottsarrangemang. Det finns anledning att tro att dessa åtgärder kommer att bidra till ett effektivare skydd mot ordningsstörningar i samband med idrottsarrangemang.

Därutöver har regeringen nyligen överlämnat en proposition till riksdagen med förslag om utökade möjligheter för polisen att avlägsna delta-

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

gare i en ordningsstörande folksamling. Lagändringen innebär bättre möjligheter att ingripa mot ordningstörningar vid bland annat idrottsarrangemang.

I höstas presenterade Brottsförebyggande rådet, Brå, på regeringens uppdrag en kunskapssammanställning i syfte att minska ordningsstörningar i samband med idrott. I uppdraget ingick också att föreslå insatser som kan förbättra samordningen mellan de olika aktörerna på alla nivåer. De förslag som Brå därvid lämnade innebär bland annat att det görs en översyn av befintliga arenor i syfte att öka säkerheten och komforten där, och att så kallade högriskmatcher förläggs på särskilda tidpunkter. Förslagen berör alltså i hög grad även idrottsrörelsen. Rapporten diskuterades vid ett möte som Kulturdepartementet ordnade i februari i år. Statsrådet med ansvar för idrottsfrågor har inom regeringen ansvaret för den fortsatta dialogen med idrottsrörelsen.

Anf. 39 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Tack, Beatrice Ask, för svaret! Så kommer då lagen till slut. Nu ska jag i alla fall sluta att klaga på det, för det har lovats under den här mandatperioden. Så långt är det bra.

Det finns också fördelar med lagen, som innebär förbättringar. Men det finns också stora brister som gör att vi redan nu, innan den har trätt i kraft, vet att det kommer att bli problem. Allsvenskan startar om två veckor, och jag är mycket orolig för att den här lagen inte kommer att innebära någon förbättring alls när det gäller att bekämpa de personer som förstör matcher för alla andra.

Jag ska först ta upp försämringarna i rättssäkerheten. Det ena gäller åklagarens möjlighet att fatta interimistiska beslut. Det är i och för sig bra, men det ställer höga krav på rättssäkerheten. Ett tillträdesförbud kan gälla i fyra veckor, och den genomsnittliga handläggningstiden för tillträdesförbud är hela 46 dagar. Då är det för sent att få rättelse.

När en anhållen väntar på häktningsförhandling finns det en gräns på några få dagar. Här anser vi att gränsen skulle kunna vara sju dagar, alltså ungefär dubbelt så lång tid som för anordnande av en häktningsförhandling. Med tanke på att det är så få personer som detta handlar om innebär detta faktiskt ingen större belastning för rättsväsendet. Klarar man detta med anhållna personer kan man också klara det med personer som har fått tillträdesförbud.

Det andra problemet i rättssäkerhetshänseende är frågan om vad som gäller när personer rusar in på planen för att hylla sitt lags spelare och fira att laget har vunnit guld. Detta har vi påpekat, och vi hade hoppats på att det skulle bli en tydlig skrivning med en tydlig gränsdragning. Om man springer in på planen måste man veta om det är ett brott eller om man får delta i glädjeyttringar.

I fallet med Kalmar, som vann förra året, kanske det handlade om några tusen personer. Med tanke på den konkursmässiga ekonomin i rättsväsendet skulle man inte ha råd att ta sig an alla dessa personer, men man vill förstås inte heller hindra personer som inte har något som helst brottsligt syfte från att fortsätta den tradition som har gällt i många, många år i Sverige och andra länder. Här måste det till en ordentlig skärpning – det ska inte vara en tolkning av skrivningen utan det måste

stå klart och tydligt. I en senare interpellation här kommer vi in på hur det fungerar om man inte har tydliga och klara besked.

Det stora problemet är dock frågan om anmälningsskyldighet. Detta föreslogs redan när vi genomförde vår lag. Då kom den diskussionen in sent, och vi sade: Vi genomför lagen nu, och så tar vi med diskussionen, för lagen kommer att behöva utvärderas och förbättras. Sedan dess har idrottsrörelsen – inte minst fotbollsklubbarna – drivit den här frågan. Det är inte så svårt, för vi har redan denna möjlighet på andra områden i rättssväsendet.

Vi har de personer som till exempel riskerar att sitta i förvar. De kan ju ha en anmälningsskyldighet. Varför skulle vi inte kunna ha en anmälningsskyldighet för fotbollshuliganer när vi har det för personer som har kommit hit för att de vill söka asyl?

Det är inte svårare än så. Vi har redan gjort grundarbetet. Därför undrar jag, Beatrice Ask, om det inte är dags att släppa prestigen – du hör ju trycket från idrottsrörelsen – och säga: Ja, vi genomför de här sakerna nu, men sedan sätter vi i gång med den här anmälningsskyldigheten.

Annars är risken väldigt stor att detta inte blir något annat än ett slag i luften i det viktiga arbetet med att bekämpa huliganer på våra fotbolls- och ishockeyarenor.

Anf. 40 MARYAM YAZDANFAR (s):

Fru talman! Justitieminister Beatrice Ask! Det är inte så långt kvar tills den allsvenska fotbollssäsongen börjar. Vi som gillar fotboll är förstås jätteglada för det. Men jag är lite tudelad, eftersom jag råkar bo sisådär 500 meter från Råsunda fotbollsstadion.

Vi som är Solnabor och vi som bor i norra Stockholm – de flesta derbyn och högriskmatcher äger rum just på Råsunda – har faktiskt också en klump i magen, för det blir värre och värre för varje år.

Numera brukar de här derbysöndagarna mest likna ett undantagstillstånd i våra kvarter. Man tar in sin cykel. Man ser till att bilen inte är parkerad på gatan eftersom man annars kan vara helt säker på att den kommer att bli repig. Man förbereder sig på förstörelse i trappuppgången och på att det kommer horder av människor som urinerar mot husväggen. Det är alltså i stort sett ett undantagstillstånd.

Många pensionärer vägrar gå ut hela söndagen när det är derby, och så ska det naturligtvis inte vara. Det kan inte vara så att människor, vare sig de gillar eller ogillar fotboll, inte kan gå ut när det är matchdag.

Fotboll är otroligt viktigt. Det är en del av vår kultur. Det är häftigt. Det är roligt att gå på fotboll. Men då ska det verkligen vara bra och roligt för alla och inte bara för några. Framför allt ska inte ett par bråkstakar kunna förstöra livet för alla andra.

Därför vill jag säga, från alla oss Solnabor: Beatrice Ask! Snälla, snälla, skynda på med det här arbetet, för det är så oerhört viktigt!

Anf. 41 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först vill jag säga att jag är väldigt glad över att kunna konstatera att de förbättringar och skärpningar av den nu gällande lagstiftningen som regeringen har arbetat fram kan träda i kraft lagom till fotbollspremiären.

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

Thomas Bodström använde uttrycket ”först nu” eller någonting sådant. Men faktum är att det har gått lite fortare än vad vi från början trodde skulle vara möjligt. Det är hur som helst bra att det blir gjort, att vi rättar till det faktum att den lagstiftning vi hittills har haft inte har kunnat användas, vilket naturligtvis har ställt till en hel del bekymmer.

Jag tycker också att det är viktigt att påpeka att det både när det gäller regeln om planinvasion och när det gäller att man kastar in föremål finns undantag för ringa förseelser. Det är ingen som kommer att bli dömd för att man kastar in en blomma till en trevlig fotbollsspelare eller för att man gratulerar sitt eget lag efter en fantastisk match. Det finns regler som jag tycker täcker in detta.

Sedan kan man säga: Vi borde ha en anmälningsplikt i stället. Det borde vara enkelt, tycker Thomas Bodström.

Jag är möjligen inte jurist, men så mycket kan jag i alla fall att jag är väl medveten om att den typ av anmälningsplikt som det handlar om tangerar och berör våra grundlagar och grundläggande rättigheter för medborgarna och är mer komplicerad rent juridiskt än vad man kan tänka sig.

Vi har i lagstiftningen i dag två tillfällen när vi använder oss av anmälningsplikt. I det ena fallet handlar det om när någon är dömd för att ha begått ett allvarligt brott och när man misstänker att den här personen kan försvinna eller begå nya brott i väntan på att avtjäna påföljden. Då kan man på olika sätt kontrollera. Då är anmälningsplikt ett verktyg.

I det andra fallet handlar det om lagen om särskild utlänningskontroll. När man har beslutat om en utvisning men av något skäl inte kan genomföra den kan man begära att en sådan person ska anmäla sig.

När det gäller anmälningsplikt för personer i anslutning till idrottsevenemang säger Thomas Bodström att det är en lätt sak att fixa en lag om att någon som inte ens har begått ett brott ska ha anmälningsplikt – man misstänker att personen i fråga kanske skulle kunna göra det.

Det är klart att det är ett väldigt stort steg att ta, att någon som inte är dömd, som man misstänker skulle kunna bete sig illa, ska åläggas att anmäla sig på en polisstation.

Om det ska fungera i anslutning till en idrottsaktivitet kan man tänka sig att det här måste ske ganska ofta också. Man kanske till och med måste be dem stanna en stund.

Det där väcker många frågor. Och hade vi satt i gång ett arbete med det hade vi inte kunnat rätta till bristerna i dagens lagstiftning på det sätt som vi har gjort nu, och det tror jag hade varit till men.

Sedan är det otroligt att en del tror att de redan nu vet att det här inte kommer att fungera. Om det är någonting som har begärts i diskussionerna med idrottsrörelsen och andra vad gäller arbetet mot den här typen av ordningsstörningar är det att polisen också ska kunna ansöka om tillträdesförbud och besluta om det. Vi har också det interimistiska beslutet.

Det finns naturligtvis problem i detaljerna kring detta. Men det handlar om att det ska vara praktiskt användbart, så att man faktiskt någorlunda snabbt kan besluta om att någon ska ha ett tillträdesförbud.

Så jag tycker ändå att vi har väldigt bra regler på plats när detta kommer till stånd. Dessutom måste vi naturligtvis se till att arbetet i klubbarna och med det övriga omgivande samhället fortsätter. Det finns

Anf. 42 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Nej, Beatrice Ask, så fungerar inte juridiken, att man bara kan säga: Så kommer det inte att tolkas.

Oklara preciseringar leder till problem och brist i rättssäkerhet. Det går inte bara att säga att det här kommer att bedömas som ringa därför att detta är någonting som sedan ska bedömas av ett oberoende rättsväsende. Då spelar det ingen roll vad man kan ha sagt i riksdagen om att det inte kommer att bli så. Man kastar in en blomma, och nästa gång är det kanske någonting annat.

Det är inte så juridiken fungerar, utan man måste vara väldigt klar och tydlig, och det är man inte här.

Jag tror säkert att vi menar samma sak och att vi kan tänka oss de olika fallen. Där tror jag att vi är helt överens. Men problemet är att det är för dåligt preciserat och skrivet. Det borde ha rättats till.

Sedan säger Beatrice Ask: Nej, det här går inte. Det är en alldeles för stor sak att göra, eftersom det är personer som inte har begått brott.

Och så nämner man två saker som finns i dag, som jag menar gör att det här är en ganska lätt sak. I det ena fallet har personen dömts för brott. Men personen får en anmälningssplikt i stället för utvisning. I det andra fallet handlar det om lagen om särskild utlänningskontroll.

Du säger så här: Ja, men det går inte i det här fallet eftersom det är personer som inte har begått brott.

Men det är precis som det är i lagen om särskild utlänningskontroll. Det är precis samma sak. Det är risk att personer ska begå brott, och därför får de inte stanna kvar i Sverige. Det är det jag menar. Vi har ett identiskt läge. Det är personer som riskerar att begå brott i Sverige, och därför ska de inte få vara kvar, och det är personer som riskerar att begå brott inne på fotbollsarenan, och därför ska inte de heller få vara där, och därför ska de ha en anmälningssplikt.

Det är det jag menar, att vi har en parallell till det. Kan det vara personer som misstänks kunna begå brott när det gäller lagen om särskild utlänningskontroll är det självklart att det också kan gälla personer som riskerar att ha som syfte att begå brott inne på fotbollsarenan. Det är det jag menar. Här är det samma sak.

Men låt oss säga att du ändå har rätt, att det är en komplicerad sak! Låt oss säga det! Låt oss inte fastna i om det är en lätt eller en svår sak! Men då finns det inget som hindrar att man gör en ordentlig utredning. Och det är det som jag och idrottsrörelsen har sagt i ett par år, sedan det presenterades, i början av 2007, att det skulle bli en förändring.

Låt oss då få se att vi, som säger att det här är en lätt sak, har haft fel! Låt någon person, en domare eller någon annan – eller man kanske skulle kunna göra det på departementet – göra en ordentlig utvärdering och jämföra med England och jämföra med lagen om särskild utlänningskontroll! I så fall kanske man kan få en analys och säga: Nej, det går inte.

Då hade vi varit nöjda. Men det som hände var att man redan från början sade: Nej, det här ska vi inte göra. Och så fastnade man i den prestigen i stället för att driva det vidare. Om man nu tyckte det här var så svårt och komplicerat, genomför då den här lagen, och fortsätt i stället

*Svar på
interpellationer*

analysen och utredningsarbetet med det andra så kan man lägga till den, låt oss säga i höst eller nästa år.

Det som har hänt är att en i stort sett enig idrottsrörelse och en enig opposition har talat om att man för att kunna hålla de personer som bråkar och riskerar att förstöra för så många andra ska utreda möjligheten att de ska ha en anmälningsskyldighet. Skulle det fungera, skulle det lyckas, skulle du vara den person som faktiskt har gjort väldigt mycket för att bekämpa fotbollshuliganismen. Nu blir det tyvärr ett slag i luften. De personer som man verkligen inte vill ha inne på arenorna kommer att fortsätta att ta sig in, och det är det som är det stora bekymret.

Därför vill jag nu ställa en sista fråga. När den här lagen nu har trätt i kraft har ni gjort klart det här arbetet. Varför då inte sätta i gång en extern utredning om anmälningsskyldigheten? Det kan ju ändå vara så att vi har rätt, idrottsrörelsen och vi socialdemokrater, och då skulle det vara förödande om ni i alla fall inte har en utredning på gång. Leder den fram till något annat är jag den förste att böja mig, men se till att vi får svaret på den frågan!

Anf. 43 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag tycker nog ändå att reglerna är ganska tydliga, men vi får väl se om vi får förslag om tydliga förbättringar från Socialdemokraterna när det gäller planinvasion och att kasta in föremål.

Det är väl ändå en rätt stor skillnad. Lagen om särskild utlänningskontroll handlar om utländska medborgare som inte har rätt att vara i landet, och de kan åläggas en anmälningsskyldighet intill dess att man kan avvisa dem. Att införa motsvarande regler för svenska medborgare som inte har begått något brott är naturligtvis ett ganska stort steg. Det behöver man inte fundera så länge på för att inse. Det är alltså ett ganska stort ingrepp.

Jag är lite förvånad över att Thomas Bodström så underskattar betydelsen av de förändringar som nu görs, som ändå var de som kom fram redan när vi satte i gång diskussionerna med idrottsrörelsen och andra.

Brottsförebyggande rådet har på regeringens uppdrag gjort en genomlysning där man har försökt se vad man kan göra för att minska ordningsstörningarna. Rapporten, som kom i september, innehåller en rad olika åtgärder. Ingen av dem handlar om anmälningsskyldighet. Det finns kortsiktiga åtgärder och långsiktiga åtgärder. Det handlar om när man ska förlägga matcher. Det handlar om tydlighet när det gäller att inte acceptera påtaglig onykterhet vid insläpp. Det handlar om att utbilda värdar. Det handlar om översyn av arenorna i syfte att öka säkerheten, om specialutbildning för ordningsvakter, polisiära metoder och en rad olika åtgärder.

Jag menar inte att den proposition som vi har lagt fram är slutpunkten. Men nu har vi en ny, tuffare och mer användbar lagstiftning på plats. Och jag förväntar mig också att en del av de andra åtgärderna som föreslås i kunskapsgenomgången av vad man kan vidta för åtgärder kommer på plats. Därför har idrottsministern fortsatt samtalen med idrottsrörelsen och andra. Det är också därför som vi bland annat här i Stockholm via landshövdingen har en diskussion mellan klubbar, politiker och polis för att diskutera hur man kan samverka, vem som tar vilket ansvar, för att på olika sätt minska ordningsstörningarna för människor i samband med matcher.

Jag hyser gott hopp om att det här ska kunna leda till någon typ av resultat och tycker att det är oerhört centralt att stötta det arbetet i stället för att säga att det här blir som ett rö för vinden, att det inte händer någonting och att vi ska tillsätta en utredning i stället. Jag tycker att vi ska se till att man nu använder de verktyg som kommer att finnas och att man också vidtar de andra åtgärderna innan man inskränker rättigheter som är fastslagna i grundlagen, innan man gör stora ingrepp i människors frihet som faktiskt kan ifrågasättas. Att bara lagstiftningsvägen arbeta med den typen av insatser är knappast vad som tjänar en folkrörelse som idrotten, utan jag tror att vi ska arbeta utifrån Brårappen med att faktiskt sätta en del på plats.

Jag förväntar mig att idrottsrörelsen och myndigheter av olika slag kommer att bidra till att förverkliga huvuddelen av förslagen och att polisen kommer att använda de nya möjligheter som de har fått med den lagstiftning som nu finns på plats. Då tror jag att vi får en väldigt trevlig fotbollssäsong framöver.

Anf. 44 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Även om jag aldrig fick uppleva att någon sprang in och hyllade mig för att ha tagit något SM-guld, eftersom det aldrig skedde, ska jag inte närmare gå in på det.

Jag vill bara säga till Beatrice Ask att det finns förbättringar här. Som jag sagt finns det saker som är klara förbättringar. Och det här är egentligen ingen vänster-höger-fråga, utan här handlar det bara om att göra förbättringar.

Det som jag tycker är synd, när det ändå har gjorts ett ambitiöst arbete från departementet, är att man missar det som kanske är det allra viktigaste. Jag tror att det är enkelt att göra det. Du säger att det är svårt att göra det, men ingen av oss kan komma fram till att det skulle vara omöjligt att göra en ordentlig utvärdering.

Jag ska inte försöka göra en feltolkning eller populistiskt försöka använda det emot dig genom att säga att det gäller utlännningar i det ena fallet och svenskar i det andra. Jag vill bara säga att om vi har den här ordningen för personer som vistas här och bedöms av svenska myndigheter, kan vi också ha den i andra sammanhang. Det är därför vi ska göra en ordentlig utvärdering och utredning av det här.

Sedan finns det naturligtvis mycket mer att göra. Idrottsklubbarna har sitt ansvar och polisen har naturligtvis sitt ansvar, och jag som har följt det här noga och nära och själv går och tittar på matcher väldigt ofta vet att det har gjorts stora förbättringar. Men det behövs en lagstiftning som hela tiden skjuter fram positionerna, och här har man bara kommit halvvägs.

Jag tror att det är väldigt klokt, eller rättare sagt kräver jag att man fortsätter det här arbetet. Låt det vara en anhalt. Vi tog det första steget, och det var inte fulländat. Det sade vi redan då. Nu har det andra steget tagits, och det är dags att ta det tredje steget, därför att det är så få människor som förstör för så många andra människor. Och det är just dessa få människor som vi vill komma åt, så att alla andra kan gå på Råsunda med en mazarin och en kaffe och se AIK vinna fotbollsguld 2009.

Anf. 45 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag vill göra ett kort tillägg. Det gäller frågan om anmälningssplikt, vad den innebär, och om att göra en jämförelse. När det gäller anmälningssplikten för utlänningar som inte har rätt att vistas i Sverige räcker det att man anmäler sig hos polisen. Jag har svårt att tänka mig att det inför en fotbollsmatch räcker med att någon anmäler sig på poliskontoret i Solna och att det sedan är bra med det, utan då kanske det är nödvändigt att ha en lite mer beständig eller återkommande kontroll av den personen. Det är klart att det är väldigt resurskrävande. Jag har väldigt svårt att se detta som lösningen lösningen.

Det är lite grann så i den här diskussionen att i stället för att ta ett samlat ansvar där många agerar, vilket jag tror är helt nödvändigt, vill man gärna prata om något annat än det som finns och det som görs just nu.

Jag menar att det nu finns en möjlighet för polis och idrottsarrangörer att få ett beslut om tillträdesförbud för personer som misstänks för eller som tidigare har gjort sig skyldiga till allvarliga ordningsstörningar. Det finns tydliga regler när det gäller planinvasion och föremål som kastas in, och det är inte tillåtet att ta in pyroteknik och annat. Vi har alltså fått ett antal regler och verktyg på plats som går att använda.

Därtill måste det finnas ett arbete mellan klubbar, arrangörer och andra som går ut på att öka säkerheten och utbilda personal och volontärer så att de arbetar generellt. Det finns mycket mer som man kan göra, också sådant som finns i andra länder men som inte är genomfört här. Jag tror att vi får fortsätta att arbeta med det, men den diskussionen får idrottsministern ta med klubbar och engagerade människor som har med de här verksamheterna att göra. Sedan får vi se vilka erfarenheterna blir av den nya lagstiftningen. Den som vi har haft tidigare har som sagt inte kunnat användas eftersom den inte var användbar.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2008/09:395 om reformeringen av processen i de allmänna domstolarna

Anf. 46 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig när jag avser att ta initiativ till en utvärdering av reformen En modernare rättegång.

En modernare rättegång är en mycket omfattande reformering av de processuella reglerna i allmän domstol. Det övergripande syftet med reformen är att skapa en modernare rättegång som uppfyller kraven på en rättssäker, effektiv och ändamålsenlig handläggning av mål och ärenden.

Min förhoppning är att förändringarna kommer att leda till att handläggningstiderna förkortas, att risken för inställda förhandlingar minskar och att pressen på dem som deltar i rättegångar minskar.

Lagstiftningen har nyligen börjat tillämpas i domstolarna. På vilket sätt de nya processuella verktygen närmare kommer att tillämpas kommer att visa sig vartefter en praxis utvecklas. Departementet följer denna utveckling noga.

Såväl dåvarande regering som riksdag har uttalat att reformen bör utvärderas när den har varit i kraft en tid. Jag anser att en utvärdering är en viktig del i arbetet med att förbättra det processrättsliga regelverket för domstolarna, och en sådan kommer också att genomföras. Den bör omfatta de effekter och konsekvenser som förändringarna har fått såväl för enskilda som för det allmänna. Förändringarna har varit i kraft i endast drygt fyra månader. Det är rimligt att ha åtminstone två års erfarenhet av reformen innan en allmän översyn sker.

Anf. 47 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det sägs ibland att vi politiker har svårt att erkänna fel. Det stämmer säkert, men i det här fallet vill jag i alla fall säga att det var jag som hade huvudansvaret. Den kritik jag nu för fram är alltså egentligen riktad mot mig själv. Visst hade vi en bred enighet, men det var jag som skrev under propositionen. Det handlar alltså om den nya hovrättsprocessen.

Tanken var utomordentligt god. Låt mig redan från början säga att här är det värdefullt att arbeta i praktiken, för då ser man verkligen när teori och praktik krockar. Vi var helt eniga om, och det var hela vår tanke, att det behövdes en förbättring och effektivisering av arbetet i hovrätten. Varför skulle vittnen behöva komma igen? Varför dra ut rättegångarna så att de blev lika långa som i tingsrätten? Varför inte göra arbetet med effektivt? Det var grundtanken. Det är klart att vittnen minns bättre under förhandlingen i tingsrätten än kanske ett år senare i hovrätten.

Det var bra, och det har fungerat bra, vill jag också säga. Man behöver inte göra en reform av hela lagen.

Det här har varit i kraft sedan den 1 november, men det har naturligtvis redan varit en massa rättegångar. Varje dag, varje timme mellan 9 och 17 pågår det rättegångar i våra sex hovrätter.

Man har ganska tydligt kunnat konstatera att det när det gäller allt från videoförhör som spelas upp till vanliga vittnesförhör är jättebra. Med de ändringar som har gjorts av tilltrosreglerna har det blivit effektivare och man sparar mycket tid, vilket jag tror att vi är överens om. Det finns dock ett problem som redan har visat sig. Det gäller den tilltalade.

Jag vet hur diskussionerna var; jag kommer ihåg dem väl. Vi tyckte att vi kunde vrida ett varv till och göra det ännu mer effektivt och också ta med de tilltalade. Vi hade många diskussioner om det. Tanken var att detta inte skulle vara någon försämring för den tilltalade.

Jag som arbetar som advokat vet att det många gånger kan vara så att man tycker att förhöret i tingsrätten gick bra. Man har ingen önskan om att det ska behöva tas om, utan man är nöjd med förhöret.

Det var en bra tanke, men praxis av detta har visat sig inte alls vara bra. I rättegång efter rättegång sitter en frustrerad tilltalad, kanske dömd till flera års fängelse, och har inte möjlighet att själv svara på frågor. Den frustrationen innebär också ett minskat förtroende för rättsväsendet och domstolarna. Vi får en situation som är mycket problematisk.

Både justitieministern och jag vet att man inte är inne och petar i alla texter i en proposition. Men jag har läst ännu noggrannare efter det att kritiken har kommit, och jag kan bara konstatera att det inte blev som vi hade tänkt oss. Jag tycker att skrivningen är ganska bra, men den praxis som har blivit har inte gett det resultat vi ville. Det var inte meningen att

inskränka rättssäkerheten. Det var inte meningen att få en situation där den tilltalade känner frustration vid ett överklagande. Det kan komma in nya vittnen som man vill höra, men det är inte säkert att man får göra det. Det kan komma in nya advokater, men inte ens då får man ställa nya frågor till den tilltalade.

Detta är närmast en lapsus som bör rättas till. Det behövs inte någon ny och omfattande utvärdering. Jag vill inte på något sätt lägga på en massa arbete på det som alla verkar nöjda med. Det handlar om denna enda situation, nämligen möjligheten för den tilltalade som har överklagat att få en möjlighet att i större utsträckning kunna välja om det ska vara omförhör, uppspelning av band eller om man själv ska få höras om i hovrätten.

Det är det här jag vill ska rättas till. Jag bjuder gärna på att det var jag som hade ansvaret för det. Jag har inget emot att den nya regeringen korrigerar den tidigare regeringens misstag.

Anf. 48 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det ligger i sakens natur när man gör en stor förändring att man inte förutser alla delar. Det har jag stor förståelse för. Det är en omfattande modernisering och förändring av processerna som vi har anledning att följa mycket noggrant.

Poängen i mitt svar är att det är rimligt att se hur praxis och regler utvecklas innan man gör en rejäl utvärdering. Den kritik som har kommit gäller precis det som Thomas Bodström tog upp. Några var snabba med att komma med den kritiken innan det ens hade påbörjats.

Det finns möjlighet för den tilltalade att kräva att en huvudförhandling hålls och att man får argumentera för sin sak även om bevisningen ligger som den ligger. Men att tillåta att den tilltalade hörs i hovrätten skulle omedelbart ställa krav på det motsatta. Då är vi lätt tillbaka i det gamla. Det är därför man kan hesitera lite inför kravet.

Jag har ingen förutfattad mening om hur det ska vara, men jag tycker ändå att man rimligen bör ha ungefär två år så att man använder detta ordentligt och har ett underlag för utvärderingen av reformen.

Det finns en otrolig ambition från alla parter att få detta nya moderna att fungera väl. Jag tror att alla är angelägna om att rättssäkerheten inte på något sätt får naggas i kanten genom de nya reglerna. Det är centralt.

Jag är inte beredd att säga att vi ska tillsätta en utvärdering omedelbart, utan jag tycker att man får vänta något. Vi är dock helt överens om saken.

När besluten togs om reformeringen var jag snabb med att kräva en utvärdering och en skyndsam sådan. Det är en uppfattning som jag inte har ändrat. Jag har dock gjort en bedömning av vad som kan vara rimligt för att göra en bra utvärdering.

Det är som sagt mycket intressant att följa förnyelsen och förändringen som riksdagen fattade beslut om. Jag tror att den i nästan alla delar kommer att motsvara de förväntningar som vi har haft.

Möjligheter att göra sin röst hörd finns som sagt, men de är begränsade. Det får man noga studera.

Fru talman! Om man får göra sin röst hörd eller inte beror på vilken hovrätt man är i. Så illa har det blivit. Och återigen: Det är vi politiker som har ansvaret.

Nej, det var inte så många kritiska röster. Inte ens Advokatsamfundet hade invändningar mot detta. Jag har talat med dem efteråt om att det handlar om tolkningen.

Nu har vi en situation där Svea hovrätt tolkar det mycket restriktivt, medan Hovrätten för Övre Norrland har en helt annan inställning. Så illa har det alltså blivit att man har en mycket bättre situation om man överklagar ett mål i Hovrätten för Övre Norrland än om det görs i Svea hovrätt. Så får det inte vara.

Att vänta två år med att starta en utvärdering är alldeles för länge. Människor döms varje dag. Tusentals människor kan dömas under denna tid. Det blir ingen skillnad om man har målsägande och tilltalade – det är klart att det kan vara fler målsägande – för det luckrar inte upp det. Det är framför allt detta med vittnena med mera som har gjort det så mycket bättre och mer effektivt. Det här handlar om den enskildes rättssäkerhet.

Då får det inte vara så att det blir olika tolkningar. Jag tror att vi är överens om att det här inte var tanken. Detta är mer ett misstag i lagstiftningen, en tolkning som man inte kan veta tidigare, som jag sade förut.

Jag vill egentligen inte kritisera hovrätterna. Det kan vara förarbetena som inte är tillräckligt tydliga så att man kommer fram till den här tolkningen. Bara det faktum att två hovrätter kommer fram till olika tolkningar visar att det inte är riktigt bra.

Därför anser jag att man visst ska göra den här utvärderingen om två år och göra det här arbetet – det behövs en ordentlig utvärdering – men vänta inte när det gäller den enskilde. Det kan man göra separat. Det behövs ingen stor utvärdering. Vi har ju redan en utredning på detta. Det räcker med en kompetent tjänsteman på Justitiedepartementet som följer upp detta. Det kan man göra väldigt snabbt och det vidgar möjligheterna för den tilltalade.

Det skulle inte innebära någon försämring av effektiviteten. Det handlar om att en person ska höras i förhör i stället för att man spelar upp förhöret. Det kommer inte ens att vara mer tidskrävande i de flesta fall. Det handlar bara om den enskildes rättssäkerhet.

Det står i förarbetena – det kanske inte var den bästa formulering som gjorts – att detta inte ”torde” strida mot Europakonventionen, eller att det ”får antas” att det inte strider mot Europakonventionen.

Det har redan hörts röster om att det är precis vad det gör. Man får alltså inte den prövning som man har rätt till. Det handlar om en bedömning från hovrätten om det är särskilda skäl. Jag påstår inte att det är det – det kan ingen veta i förväg – men jag menar att läget är så allvarligt att vi inte ska riskera att i en sådan viktig fråga där en person som har dömts i domstol skulle gå till Europadomstolen och få rätt. Låt oss bespara oss den situationen och i stället rätta till det misstag som gjordes av den socialdemokratiska regeringen med stöd av en enig riksdag, om jag kommer ihåg rätt, så att vi får de effektiviseringar och förbättringar vi vill ha men inte de försämringar av rättssäkerheten som det här har inneburit.

Anf. 50 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är nog riktigt som Thomas Bodström påstår att det i remissammanhang inte var några invändningar på väsentliga punkter i den här delen. Däremot har jag i medierna noterat att en del advokater har haft synpunkter. De kan naturligtvis vara nog så berättigade.

Problemet är om man låter den tilltalade tala i bevisningen. Vi kan inte ha en sida live och en på video. Det är stor risk att poängen med reformen förfelas.

En ambition med reformen, som jag uppfattar det, är att vi ska lägga tyngden i första instans. Det här är en ganska omfattande omställningsprocess för alla inblandade. Vi har ju haft en situation där man ofta har haft tingsrätten som ett slags transportsträcka eftersom man ändå ska köra ett varv till. Det var det man skulle undvika.

Vi är helt överens om att vi måste följa detta noga, att det ska utvärderas på ett sakligt sätt och att man måste vara beredd att göra justeringar i ett sådant här viktigt regelverk i de fall där det är uppenbart att det inte fungerar.

Det kommer vi att göra, men bedömningen är att man måste ha mer än fyra månaders underlag för att se resultaten. Det är naturligtvis också, som Thomas Bodström säger, illa om vi får väldigt olika bedömningar från olika håll. En viktig sak i rättssäkerheten är naturligtvis att lagen gäller lika för alla och att reglerna är likvärdiga.

Det är ju intressant att ta reda på och analysera orsakerna till att man hamnar på olika nivåer och olika bedömningar. Det får man ta reda på i en sådan här utvärdering.

Men, som sagt, jag kommer inte omedelbart att göra en utvärdering av detta men följer det hela noga.

Rättssäkerheten är otroligt central. Vi kommer också att tillsätta en stor utredning om olika åtgärder för att titta på rättssäkerheten i delar som inte har hanterats på länge. Det gäller både förundersökningarna och möjligheterna till resning och annat. Vi kommer att arbeta med rättssäkerhetsfrågor ganska ingående framöver. Det är oerhört viktigt.

Jag tror inte att det är en fråga där vi skiljer oss åt politiskt. Det handlar om bedömningar.

Som sagt, ingen omedelbar utredning. Men den får inte dröja för länge, för detta är centralt när det gäller domstolsverksamheten.

Anf. 51 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det blir ingen obalans. Man har målsäganden på ena sidan och den tilltalade på den andra. Om det bara var de i en process skulle det vara enkelt. Det är det ibland. Då klarar man av det på ett par tre timmar.

Men det handlar om de stora processerna med en massa vittnen. När man omförhör med målsägande och tilltalade blir det balans om man spelar upp vittnena, åklagarvittnena och försvararens vittnen. På så sätt får man en balans.

Det är vi politiker som får ta ansvaret. Det här handlar ju om ytterst kompetenta personer, om några av Sveriges högsta jurister. Vid Svea hovrätt är det Fredrik Wersäll, och i övre Norrland är det Sten Andersson. Båda är synnerligen kompetenta jurister. De tolkar på det sätt som

förarbeten och lag stipulerar. Då blir det på det här sättet. Om de båda kompetenta juristerna har kommit fram till olika slutsatser är det ett problem.

Jag vill också säga att det inte bara är advokater som har påpekat detta utan också domare. Det finns en situation som man inte kan förhindra, nämligen att den person som är dömd säger några sista ord efter förhandlingen. Det kan man inte inskränka. Det gör att vi kommer att få fler och fler fall där personer som känner frustration över att inte ha fått höras i ett nytt förhör säger några saker i slutet av rättegången. Då måste man göra om hela rättegången. Man kan ha suttit i hovrätten i nio dagar och så måste det hela göras om därför att det kommer fram så många uppgifter i de sista ord som man har rätt att säga. Det finns ingen begränsning i det.

Det varnar domarna för. Se till att vi inte hamnar i en sådan situation.

Det är ganska stor enighet om detta. Jag har faktiskt inte hört en enda som har försvarat just den här delen. Däremot är många överens om att det här är en stor förbättring. Men det här anser jag inte vara något annat än ett misstag. Vi behöver inte utvärdera det. Det är jättebra att man utvärderar andra saker och gör förbättringar. Detta är ingenting annat än ett misstag som bör rättas till. Det menar jag att man kan göra väldigt enkelt i största samförstånd.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

10 § Svar på interpellation 2008/09:396 om resursfördelning inom polisväsendet

Anf. 52 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Thomas Bodström har frågat mig om jag avser att ta några initiativ avseende fördelningen av polisens anslag.

Regeringen har delegerat ansvaret för fördelningen av såväl personella som ekonomiska resurser till Rikspolisstyrelsen och ytterst till polismyndigheterna. Polismyndigheterna beslutar i frågor rörande den lokala verksamheten. Det är den ordning vi har i Sverige med myndigheter som agerar självständigt inom de ramar som regering och riksdag satt upp.

Regeringen ställer höga krav på en effektiv resursanvändning. Jag har därför tagit initiativ till en omfattande effektivitetsöversyn av hela rättsväsendet. Vi vill försäkra oss om att de pengar regeringen har tillfört rättsväsendets myndigheter används effektivt. För polisens del handlar detta bland annat om att Ekonomistyrningsverket fått i uppdrag att utvärdera om Rikspolisstyrelsens styrning, kontroll och uppföljning av polismyndigheterna är tydlig och effektiv. Vidare har ett konsultföretag fått i uppdrag att utreda om polisorganisationen har en ändamålsenlig delegering, struktur och bemanning. Redovisningarna lämnades den 30 januari och förslagen bereds för närvarande inom Justitiedepartementet.

Anf. 53 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det börjar bli en följetong detta med ekonomin. Vi har skyldighet att föra fram detta. Ibland kan det kännas tjugigt även för oss. Vi som träffar oroliga personer inom polis, åklagare, domstolar och kriminalvård känner ett ansvar för att föra deras talan när det gäller den frustration och oro de känner över situationen.

Den ekonomiska situation vi nu har är ju inte på något sätt en konsekvens av finanskrisen. Det kanske det blir framöver, i budgeten i höst. Det här är något som kom i den budget där regeringen fortfarande sade att det bara är skrämselfpropaganda från Socialdemokraterna som talar om den dåliga ekonomiska utvecklingen. Det sade finansministern många gånger under 2008.

Detta är alltså de konsekvenser som vi har fått före finanskrisen. Det är det som gör rättsväsendet ännu mer bekymrat. Hur ska det då se ut när finanskrisen nu slår till med full kraft inför den budgetförhandling som kan komma? Så länge kan man alltså inte vänta därför att det som nu sker är stora försämringar över alla delar.

Då handlar det inte bara om mer pengar. Det behövs. Men det handlar inte bara om det, utan det handlar också just om att se till att pengarna kommer rätt ute i de olika länen. Det finns ingen optimal lösning för det eftersom det inte alltid går att jämföra Gotland med Stockholm och så vidare. Men det som vi kan se är att den lösning som vi har nu inte är bra.

Nu har det hänt saker under den allra senaste tiden. Därför har jag två frågor till Beatrice Ask.

Ska man inte se över detta system så att det blir en bättre fördelning så att regeringen kanske också tar ett större ansvar? Och är det framför allt inte dags att nu se till att vi får en myndighet? Vad jag har förstått har nu glädjande nog Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna anslutit sig till det. Det innebär att vi har en total majoritet, inte bara inom rättsväsendet utan också inom de politiska partierna. När vi faktiskt har en så stor majoritet – jag vet att till och med Moderaterna har talat om detta tidigare i positiva ordalag – vore väl detta väldigt bra. Varför genomför man inte dessa förändringar? Det skulle också ge signaler till rättsväsendet att vi inte sitter med armarna i kors utan att vi faktiskt gör saker för att använda pengarna på bästa sätt. Det finns nu en stor majoritet politiskt för att gå över till en myndighet inom polisen därför att man vill ha en administration i stället för 21 eller 22, om man nu bara ska ta länen. På så sätt får man en mycket mer effektiv polis.

Därför vill jag ställa dessa frågor till justitieministern.

Går det att se över systemet fram till dess att vi får en myndighet? Och är det inte, trots allt, dags att sätta i gång arbetet med en myndighet?

Låt inte dessa fyra år bli förlorade år i fråga om reformering av rättsväsendet. Visst är det bra med utvärderingar. Visst är det bra med analyser. Visst är det bra att ge uppdrag. Men det som vi framför allt vill se är resultat, och de lyser tydligt med sin frånvaro. Så sätt i gång och agera! Du har drygt ett år på dig. Det vore väldigt välkommet med tanke på den konkursmässiga ekonomi som nu finns inom polisen.

Anf. 54 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s):

Fru talman! Jag kan fortsätta på samma tema som Thomas Bodström inledde med här. Om man tittar på det budgetunderlag som Rikspolissty-

relsen levererade till regeringen för bara en dryg månad sedan ser man att katastrofen redan har börjat på något sätt. Man lever på kredit – 787 miljoner under 2009. Sedan har man räknat fram att den skuld som man har 2012, om man skulle få anslagskredit för hela denna tid, är uppe i 5,6 miljarder.

Jag läser nu innantill ur Rikspolisstyrelsens budgetunderlag. Sedan har man påpekat att det för 2009 inte finns en enda krona avsatt för EU-ordförandeskapet andra halvåret 2009. Det finns inte heller några pengar avsatta för den så kallade GOB:en, grov organiserad brottslighet, där Rikspolisstyrelsen har en väldigt viktig roll att spela.

Vid halvårsskiftet 2010 ska vi enligt regeringen ha 20 000 poliser i Sverige. Numerären tror jag inte att vi kommer att behöva oroa oss för men däremot för hur vi ska betala för alla dessa poliser. Det ska vara polislöner, uniformer, tjänstevapen, lokaler, bilar, skyddsutrustning och så vidare. Till detta ska vi ha support i form av civilanställda som nu lever ett rätt farligt liv om man får tro dem som är engagerade fackligt i ST Polis till exempel. Om vi tittar på hur det ser ut runt om i Polissverige kan vi se att många civilanställda har fått gå.

Thomas Bodström tog upp en fråga som jag tycker är väldigt viktig. Vi hade den uppe också i den senaste interpellationsdebatten då vi ställde frågan till justitieministern om det inte var dags att sätta ned foten och starta utredningen om en polismyndighet i Sverige. Tidigare var det lite varierande budskap från alliansens sida. Kristdemokraterna tror jag till och med ville ha en kommunal polis, men de har ändrat sig. Nu är det som Thomas Bodström säger, nämligen att vi är överens om att detta borde ses över.

Jag måste påminna om att jag för ett år sedan på en poliskonferens här i Stockholm frågade justitieministern om vi så småningom kommer att se en myndighet. Beskedet var ganska klart att det skulle bli så. Men om man ska göra det måste man undersöka vad som ska göras. Hur ska organiseringen ske? Det går inte bara att säga att man ska ha en myndighet från och med 2011 eller 2012, utan det måste ske ett omfattande utredningsarbete. Därför tycker jag också som Thomas Bodström att vi borde påbörja detta så att vi kan sätta detta i sjön. Sannolikt kommer man att kunna använda resurserna på ett mycket bättre sätt om man arrangerar polisens verksamhet på det sättet.

Jag ser också fram emot att justitieministern kan säga något om det som vi har diskuterat under ganska lång tid, och det är vad som händer när det gäller den kommande polisutbildningen.

Anf. 55 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Den här interpellationen från Thomas Bodström tycker jag är mycket angelägen. Den beskriver den mycket frustrerande verklighet som i dag råder på en lång rad polismyndigheter runt om i landet. Dalarnas polismyndighet är en av dem. Situationen där måste man bedöma som mycket allvarlig.

Utgångsläget i samband med regimskiftet i oktober 2006 var att det skulle bli fler poliser i vårt land. Under den socialdemokratiska regeringstiden kompenserades polismyndigheten ekonomiskt så att det successivt kunde ske en ökning av antalet poliser. Under flera år ökade an-

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

slaget med ca 1 miljard kronor per år. Nya polisutbildningar startade också.

Nu befinner vi oss i en situation där polismyndigheterna sedan 2007 inte har kompenserats fullt ut för att täcka kostnaderna för inflationen och inte heller för att betala löner för att man ska kunna anställa nya poliser.

För Dalarnas del såg prognosen vid årsskiftet inför kommande år ut på följande sätt: År 2009 blir det ett underskott på 29 miljoner kronor. År 2010 blir det ett underskott på 55 miljoner kronor. År 2011 blir det ett underskott på 80 miljoner kronor.

Den totala budgeten är på 350 miljoner kronor varav 280 miljoner kronor utgör kostnader för personal, hyror, bilar, utrustning och andra för verksamheten fasta kostnader.

Underskotten, som beräknas uppgå till totalt 161 miljoner kronor under tre år, ska således täckas med besparingar inom de 70 miljoner kronor som utgör övriga kostnader för verksamheten. Personal inom polismyndigheten får inte sägas upp. Alla begriper att detta är omöjligt. Ekvationen går inte ihop.

Dessutom består dessa 161 miljoner kronor i huvudsak av löneökningar och kostnader för fler anställda poliser som staten har krävt men utan att kompensera för det.

Jag vill också påminna om att polisen i Dalarna sedan år 2000 har gått igenom två omfattande nedskärningar och omorganisationer.

Att lova fler poliser i en valrörelse men inte kunna stå för finansieringen av detta är oerhört fräckt och utmanande. Därför brottas nu bland annat Polismyndigheten i Dalarna med djupa ekonomiska problem. Skulden läggs på polisledning och polisstyrelse i stället för att läggas på regeringen som har ansvar för detta.

Det är också ansvarslost att hela tiden hänvisa till att underskotten ska täckas inom den så kallade anslagskrediten. Det innebär bara att regeringen tillfälligt svär sig fri, medan det i praktiken innebär att besparingar får göras i verksamhet under kommande år.

Mot bakgrund av det som nu sker i fråga om underskott inom polisorganisationen är min fråga till ministern: Hur ska en situation där 161 miljoner ska sparas in i en organisation där enbart 70 miljoner är möjliga att diskutera hanteras – visar inte detta att regeringen måste vidta någon form av åtgärd?

Anf. 56 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Jag vill bara erinra om att frågan i den här interpellationen faktiskt är om jag avser att ta några initiativ avseende fördelningen av polisens anslag. Fördelningsproblematiken är nog så bekymmersam inom polisen för att vara värd en egen interpellationsdebatt. Men jag ska försöka ta upp de synpunkter som har kommit in.

När det gäller Thomas Bodströms frågor kan jag säga att det är alldeles nödvändigt att se över resursfördelningen. Ett arbete har ju pågått i ett antal omgångar kring detta, men det har stupat på olika saker och därför har det här inte blivit gjort. Likväl konstaterar Ekonomistyrningsverket i en analys av fördelningsmodellen att Rikspolisstyrelsen har fördelat pengar utifrån olika principer. Bland annat prognosinformationen från myndigheterna har varit grunden för tilldelning vid ett tillfälle. Myndig-

heter som har prognostiserat ett underskott har fått medel för att hantera det. Principerna i fråga om fördelningsnycklarna har alltså inte var så väldigt bra.

Man konstaterar också att budgetdisciplinen fungerar olika ute i myndigheterna. Det finns ingen modell där polismyndigheterna med säkerhet kan reservera medel eller bygga upp en resurs för kommande planerad verksamhet. Det är svårt att ta ett ansvar när man inte riktigt vet vad som gäller.

Vad man landar i är inte i första hand en total omstrukturering av verksamheten. Däremot är man i den här frågan mycket tydlig, vill jag säga, om att det krävs ett tydligare mandat för Rikspolisstyrelsens ansvar när det gäller fördelningen. Här finns det anledning att återkomma. Jag tror att vi har en del att göra vad gäller fördelningen av resurser.

Det är också så att det beträffande situationen i olika myndigheter ser väldigt olika ut. Vi har myndigheter som inte klarar sin budget. Men polisen totalt sett kunde 2008 redovisa att man klarade sin budget väl.

Om man tillåts använda anslagskrediten och sedan annullerar under ett antal år kommer man självklart upp i astronomiska belopp; så är det med prognoser. Men där har regeringen varit väldigt tydlig om att detta gäller 2009 och om att vi återkommer i budgeten. Man kan inte år efter år hålla på så här – självklart inte – och det är naturligtvis inte avsikten.

En annan sak som togs upp här gäller frågan om myndighetsorganisation. Vad Moderaterna tycker i frågan är ingen hemlighet. Jag har dock inte bara läst rubriker i någon tidning eller läst motionsrubriker, utan jag har också tagit del av vad partierna i sak tycker. Då är bilden minsann inte så lysande.

Det finns de som säger att de är för en myndighet. Men sedan vill man ha kommunala myndigheter som ska besluta över den lokala polisen, det vill säga något slags kommunalpolis mitt upp i alltihop. Men det är väl inte riktigt den struktur som man rimligen kan tro är den mest effektiva, så en del finns nog kvar att göra när det gäller att samlas kring hur en framtida organisation ska se ut. Det är en viktig fråga. Resursfördelningsproblematiken är nog så central.

Sedan vill jag bara rätta till när det gäller det som sades av Karl Gustav Abramsson. I det senaste som vi fått från Rikspolisstyrelsen har man beräknat kostnader för ordförandeskapet; det ingår i underlaget. Man har ganska nyligen avlämnat ett underlag vad gäller kostnaderna för GOB-satsningen. Det är klart att det utan en bedömning av kostnadernas storlek är väldigt svårt att budgetera. Självklart är det här viktiga poster som man måste ta hänsyn till, men det är sådant som har kommit senare. Medel för EU-ordförandeskapet finns, som sagt, med.

Samtidigt är det beträffande den här typen av evenemang så att man egentligen först i efterhand vet vad de kostar. Den princip man tidigare fått använda är just att man senare får rätta till, för sådana här stora evenemang klarar man inte alla gånger av att förutbedöma.

Anf. 57 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Frågan är alltså inte ny, utan det här påpekade jag redan förra året vid flera tillfällen men inte därför att jag var synsk eller så utan därför att jag träffade så många poliser och åklagare angående rättsväsendets situation. Ändå avfärdas det här i riksdagen: Nej, det är bara

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

skrämselpropaganda. Det är bara överdrifter. Det är bara ni socialdemokrater ...

Så har det sagts vid olika tillfällen. Men det gäller inte bara oss socialdemokrater utan också väldigt många borgerliga ledamöter i polisstyrelsen. Vi hörde här om Dalarna, och jag vet att det finns en ganska stor samsyn i Örebro. I Västmanland har man skickat brev till regeringen. I Skåne har moderater och andra talat om den kris som finns.

Nu är det inte längre fråga om rättsväsendets socialdemokrater, utan nu står rättsväsendets borgerliga ledamöter ute i landet samt socialdemokrater ute i landet och i riksdagen på den ena sidan. På den andra står du, Beatrice Ask. Så ser det just nu ut i den här debatten.

Den, tycker jag, lovordade satsningen till 20 000 poliser är en fortsättning på den satsning som vi gjorde. Jag har inga problem med det så länge man finansierar det. Men när man nu talar med poliser ute i landet märker man att den fullkomligt obegripliga situationen har inträffat att man inte längre vill ha poliser. Man säger: Vi behöver inte ta så många.

Det har blivit resultatet, men det är väl knappast det som var satsningen.

Det är lätt att fastna i siffror, i miljoner och miljarder. Ingen människa förstår det utom vi nördar som så att säga dag och natt håller på och diskuterar de här sakerna. Men bakom budgetunderskott och bakom den nuvarande obalansen finns det medborgare som får ta konsekvenserna av den obeslutsamhet som du och regeringen här visar.

Det handlar om att poliser får göra civilanställdas jobb och om att antalet civilanställda minskar. Vi har fått höra om situationer där poliser till och med är arrestvakter. Vi har också när vi träffat polisstyrelserepresentanter fått höra att yngre poliser som kommit ut i jobb har fått ta över äldre polisens vapen. Sådan är situationen!

Jag har själv varit med i ungdomsmål där utredningarna trots att det inte var några svårigheter tagit ett år och nio månader. Alla vi som arbetar med sådant här vet att det ska vara klart inom tre månader. Sju gånger längre tid än tillåtet har det alltså tagit. Dessutom handlar det om 15–16-åringar! Sådana konsekvenser blir det när man tappar kontrollen i det konkursbo som polisen nu utgör.

787 miljoner säger man saknas före EU-ordförandeskapet och diskussionen om organiserad brottslighet. Det blir nästan exakt 1 miljard eller strax därunder. Nästa år är det lika mycket till. Det som behövs är förstås mer pengar, men det behövs också reformer. Det har vi gång efter annan sagt. Hundratals miljoner kronor kan sparas in på effektiva åtgärder.

En åtgärd är naturligtvis att se över resursfördelningen. Men framför allt handlar det om att göra om till *en* myndighet. Det har vi gjort när det gäller åklagarna, och det fanns då en stor samsyn. Det har vi också gjort inom kriminalvården. Men detta fattas inom polisen. Till detta kommer den mycket märkliga situationen att här är Beatrice Ask i sak *för*. Då kan man kanske säga: Ja, men man har kanske haft de diskussionerna förut.

Men det kan väl inte vara värre än att man ändrar sig om nu andra partier också tycker att det ska vara en enmyndighet. Om man sedan har andra frågor och diskussioner gör väl det ingenting om man har med det i en utvärdering. Vi har ett enda krav. Låt inte tiden gå! Låt inte pengarna rulla! Det handlar inte om att saker finns kvar att göra, utan det handlar

om att *ingenting alls* görs i detta avseende. Det är det som är huvudproblemet.

Vi vill ha en regering och en justitieminister som agerar, i varje fall sätter i gång med det här arbetet. Att det sedan inte kommer att slutföras under den här mandatperioden är en sak. Men låt oss i alla fall ha en möjlighet att göra de här reformerna, oavsett vilka som vinner valet nästa år! Vi kan nämligen inte slösa med medborgarnas pengar så som du och regeringen nu gör.

Anf. 58 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s):

Fru talman! Jag vet inte; vi har inte tillgång till andra handlingar än det som Rikspolisstyrelsens styrelse har beslutat om. När jag återoppar siffrorna här är det fråga om polisens budgetunderlag som beslutades av Rikspolisstyrelsens styrelse den 12 februari. Det borde väl vara det underlag som gäller. I de handlingar som jag har här står det att polisorganisationen beräknar ett utgående överföringsbelopp. Det är en sammansättning av anslagskrediter och det man behöver – 5,594 miljarder, nästan 5,6 miljarder.

Jag läser innantill, och det står också så här: Enligt regleringsbrevet för 2009 får polisen använda ... Enligt prognos kommer polisen att behöva utnyttja hela denna kredit under 2009 – detta innan polisens samlade utgifter för EU-ordförandeskapet 2009 samt utgifter för regeringens satsning mot grov organiserad brottslighet tagits in i prognosen.

De pengarna finns inte där. Det har också rikspolischefen sagt i samband med att han företrädde Rikspolisstyrelsen inför justitieutskottet. Jag tycker att vi borde vara överens om siffrorna här. Det hela är ett stort problem. Vi måste få reda på vad man ska göra för att klara det här.

Om jag vore en myndighetschef skulle jag vara oerhört orolig för svensk polis när det inte kommer några besked om pengar. Ska man dra ned på verksamheten? Man har sagt att poliser måste man ta emot. Hur ska man finansiera verksamheten när 80 procent av polisens kostnader är personalkostnader? Man hamnar i ett predikament som man absolut inte kan komma ur.

Jag vet inte om ministern har fattat det fel, men vi har väl aldrig pratat om att kommunerna skulle fatta beslut om polisiära resurser och insatser. Vi har sagt att man skulle ha bättre kontakt mellan kommunerna och polisen. Då skulle man vinna mer.

Anf. 59 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Justitieministern sade att man skulle återkomma senare i budgeten. Så uppfattade jag det. Hon använde formuleringen att man inte kan hålla på som i dag. Självklart går det inte hålla på så, det krävs oerhört rejäla tag.

I dag sitter lokala polisstyrelser och lokala polischefer med svartepetter i det här spelet. De ska expandera organisationen, men de har inte pengar. Det är helt orimligt. Det här har pågått sedan regimskiftet år 2006.

Den här utvecklingen kommer att förstärkas under år 2009. Frågan är vad som händer 2010. Kommer ni med ett trollspö och löser upp situationen med underskotten och återbetalningen enligt anslagskrediten och täcker upp alla de kostnader som i dag är ofinansierade och en följd av

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

krav från regeringens sida? Jag är mycket tveksam till att det går att hantera den situationen.

Det skulle vara väldigt välgörande om ministern kunde klara ut tydligare hur ni kommer att lösa detta inför nästa budget. Vad är planen? Vad är justitieministerns idé om hur det här ska drivas och hur det ska hantearas?

Det finns en hel polisorganisation utanför Stockholm som väntar på ett besked i den här frågan. Resursproblemen visar sig i stort sett i alla stycken i den organisation vi har. Det är oerhört starka krav. Jag tar fasta på den lite lösa formulering som ministern hade om att man inte kan hålla på så här, man skulle återkomma i budget. Men jag vill ha ett mer precist besked: Vad innebär det? Hur kommer ni att lösa detta? Hur ser planen ut?

Anf. 60 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Det är lite fascinerande. Det är två teser som Thomas Bodström driver. Den ena är att det bara är Thomas Bodström som träffar folk. Jag har ganska bra samarbete med myndigheterna. Jag reser väldigt mycket och träffar väldigt mycket människor ute på lokala polisverksamheter och också vanligt folk. Jag är nog mer ute än inne, höll jag på att säga. Jag hör att det finns en oro och stora bekymmer på en del håll. Så är det. Det är ingenting att hymla med.

Det är nödvändigt att genomlysa verksamheten. Det faktum att polismyndigheternas prognos och Rikspolisstyrelsens prognos i dag antligen nästan överensstämmer med varandra visar att det fanns en viss potential. När vi hade en sådan här debatt för ett tag sedan gapade och skrek Socialdemokraterna om polismyndigheternas prognoser. Nu har man diskuterat och kommit fram till att man är någorlunda överens. Det visar väl att det fanns ett visst utrymme för att göra förändringar. Det är positivt.

Den andra tesen är att ni säger att jag ingenting gör. Jag hänvisade nyss till Ekonomistyrningsverkets genomlysning av verksamheten. Vi gör också en del andra saker som ger substantiellt underlag vad gäller ekonomistyrning, ekonomi och strukturer inom polisorganisationen. Det är väldigt viktigt basunderlag för ställningstaganden i olika frågor, inte minst det som interpellationen egentligen berörde, nämligen resursfördelningen inom polisen. Det är inte någon enkel historia, därför att landet inte är fyrkantigt och uppdelat i enkla rutor, utan rätt komplicerat. Då är fördelningsmekanismerna besvärliga.

Jag tror säkert att Rikspolisstyrelsen har rätt underlag. Jag har det framför mig. Av det framgår att siffran minus 5,5 är ett ackumulerat underskott som har att göra med år ett. Om man inte tror att någonting ska hända över huvud taget får man rullande underskott. Men det besked som jag har gett hela tiden är att vi återkommer i budgetpropositionen med frågan om finansiering av en rad olika saker. Det är klart att det inte kommer att se ut på det här sättet, och det är oerhört viktigt.

Det är en mytbild att ingenting skulle hända. Vi har ökat antalet poliser, vi har ambitionen om 20 000 poliser, och det är mer än ett fullföljande av tidigare socialdemokratisk politik. Under hela förra perioden 2002–2006 tillkom 1 274 poliser netto, medan vi nu räknar med dubbelt så många. Det är en betydande skillnad. Vi har också betydligt fler civi-

lanställda i dag, och vi har haft en ökning under ett antal år, vilket är viktigt. Att det under innevarande år har minskat något innebär inte att vi inte ligger på en betydligt högre nivå civilanställda än tidigare. Det är centralt. Man måste se saker över tid.

Vi gör en kraftsatsning på polis och rättsväsen. Vi gör en genomlysning för att se om pengar används effektivt. Det är inte så enkelt som att göra en omorganisation. Man kan fundera över om det verkligen är det mest begåvade oppositionen kan komma på att mitt uppe i en finansiell kris när det finns massor att göra i verksamheten organisera om allting. Är det inte ett typiskt politikerförslag? Man tror att ändrad struktur och omorganisation är lösningen. Det finns människor av kött och blod som kan göra mer och bättre ifrån sig, och det finns mer än en lösning på hur man hanterar ledarskap och resursfördelning och annat som har betydelse i verkligheten.

Anf. 61 THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Det blir nästan tragikomiskt när man skryter över fler poliser när det är konkurs. Tänk er ett företag som är på väg mot en konkurs, och den ansvarige vd:n säger: Det är ingen fara, vi ska anställa lite fler människor. Det är precis det som sägs här.

Jag tycker att det är jättebra att det blir fler poliser, men det är fullständigt meningslöst om det inte är finansierat. Då kan vi säga 30 000, 40 000. Det är väl ingenting att lova poliser om det inte är finansierat. Det är då som man förtjänar beröm. Det kommer du att få av mig, om det hela är finansierat. Men ofinansierade polissatsningar är fullständigt meningslösa och skapar bara stor oro och skada.

Man kan inte bara skjuta det framför sig till nästa budgetförhandling. Det var nämligen det som gjordes förra året. Då sade du: Vänta, det kommer en budgetförhandling, och vi ska inte föregripa processen. Så blev det mindre pengar till polisen. Det kommer inte polisen att tro på i år. De trodde på det förra året men inte nu 2009.

Jag tror inte att jag är ensam om att träffa människor, utan det gör väldigt många här – Karl Gustav Abramsson, Peter Hultqvist och andra. Men svaren är desamma: Vi litar inte längre på er.

Nu har Fredrik Reinfeldt sagt ett par gånger: Vi ska satsa på rättsväsendet. Och så blir det mindre pengar. Det räcker inte med att säga att ni kommer tillbaka i höst med satsningar. Det räcker inte därför att det skapar så stor skada *nu*, och det är nu som reformer behövs. Det är nu vi behöver åtgärder, och vi kräver inte bara mer pengar utan också att man gör de förändringar som det dessutom finns en majoritet för.

Därför vill jag avsluta med en konkret fråga: Kommer det ändå inte att göras någon form av utredning när det gäller en enmyndighet under det som är kvar av den här mandatperioden? Kommer det, eller kommer det inte? Det är väldigt många som vill höra ett klart och tydligt svar. Ja, det kommer att göras: Vi kommer att sätta i gång ett arbete med en enmyndighet. Eller: Nej, det kommer inte att göras under den här mandatperioden.

Det vill jag gärna ha ett svar på. Tack för den här debatten!

Prot. 2008/09:89

23 mars

*Svar på
interpellationer*

Anf. 62 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Om argumenten tryter är det bra att prata om någonting helt annat. Jag vill erinra om att interpellationen handlade om hur man fördelar resurserna inom polisverksamheten. Det har varit väldigt lite utrymme för att diskutera den saken. Likväl är det viktigt. Det är ett stort problem att det i dag inte riktigt fungerar på ett tillfredsställande sätt enligt den genomlysning som vi gör.

Sedan är det så att Thomas Bodströms minne är väldigt kort. Under ditt första år som minister hade man ett utgående underskott på minus 300 miljoner kronor eller något sådant. Då hade man dessutom fått möjlighet att använda passinkomster och en del annat. Det var ungefär motsvarande underskott det året som det underskott som man nu har tillstånd att använda genom anslagskrediten. Det var säkert väldigt allvarligt då, och det är säkert väldigt allvarligt nu, men det är ett sätt som man använder budgetreglerna på i den statliga verksamheten. Det är också en väldigt stor skillnad mellan staten och företagen i den meningen att staten inte går i konkurs.

Vi har en mycket bestämd uppfattning i regeringen om vikten av att öka kraften hos svensk polis. Det är därför som vi ökar antalet poliser, och vi har också varit tydliga med att vi kommer att finansiera det. Den kritik som kommer från människor ute i myndigheterna och som ni inte har berört alls, vilket visar att du pratar med för få, är framför allt att man har varit bekymrad över halvårsbudgeteringen. Den har Rikspolisstyrelsen naturligtvis haft sina skäl för, men man har uppfattat att det är svårt när man inte vet vad som gäller på helår. Det kan jag förstå, men det finns också skäl för det.

Däremot tror jag att de allra flesta är helt klara över att om alliansregeringen har sagt att vi avser att stärka polisen och att år 2010 ska 20 000 poliser vara aktiva och nå ett bättre resultat kommer vi också att se till att budgetarbetet bedrivs på ett sådant sätt att detta realiserar.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2008/09:382 om skärpta insatser mot kränkningar av barn och ungdomar på Internet

Anf. 63 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Tobias Krantz har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta i syfte att skärpa lagstiftningen för att ge barn och ungdomar ett starkare skydd mot ärekränkning på Internet.

Barns och ungdomars trygghet är en viktig fråga för regeringen. Alla former av mobbning är oacceptabla och måste motarbetas. Trakasserier på Internet kan uppfattas som än mer skrämmande eftersom man inte alltid vet vem som är avsändaren och – som Tobias Krantz påpekar – meddelandet snabbt kan nå ut till en stor mängd mottagare.

Handlingar som betecknas som mobbning kan vara straffbara som ärekränkingsbrott men även som allvarligare brott, till exempel olaga hot och ofredande. För ärekränkingsbrotten, det vill säga förtal och förolämpning, får åklagaren väcka åtal endast under vissa förutsättningar.

År 2003 genomfördes ett antal lagstiftningsåtgärder för att stärka skyddet för barn. En av dem innebar att brotten förtal och grovt förtal lades under allmänt åtal om brotten riktat sig mot någon som inte fyllt 18 år och åtal av särskilda skäl anses påkallat ur allmän synpunkt. Detsamma gällde förolämpning mot ett barn med anspelning på till exempel hans eller hennes hudfärg eller sexuella läggning. Barnets utsatta ställning beaktas således redan i dag på ett särskilt sätt vid lagföring av den här typen av brottslighet. Jag kan för närvarande inte förutse några ytterligare förändringar av åtalsbestämmelsen.

Vad gäller regeringens åtgärder beträffande barns utsatthet på Internet vill jag i sammanhanget också gärna nämna att regeringen nyligen lämnat en proposition till riksdagen med förslag till ett nytt brott i brottsbalken – kontakt med barn i sexuellt syfte, så kallad grooming. Brottet tar sikte på vuxnas kontakter med barn, till exempel på Internet, som riskerar att leda till sexuella övergrepp vid ett möte med barnet.

På grundlagsområdet pågår en utredning om den framtida grundlagsregleringen av tryck- och yttrandefriheten. Frågan om huruvida skyddet bör stärkas för enskildas integritet och privatliv i de grundlagsskyddade medierna är en av flera frågor för utredningen. Uppdraget, som utförs av Yttrandefrihetskommittén, ska redovisas i december 2011.

Lagstiftning är emellertid inte den enda insatsen för att komma till rätta med mobbning. Såväl nationellt som internationellt pågår ett omfattande förebyggande arbete mot kränkningar av barn och ungdomar på Internet. Medierådet har till exempel tilldelats extra resurser för att öka kunskapen om den roll som Internet och andra interaktiva medier spelar i ungas vardag. Vidare har ett antal ledande europeiska webbföretag slutit ett avtal i syfte att förbättra säkerheten på mötesplatser på Internet, såsom Facebook och Myspace. Tanken är att användare under 18 år ska ges större möjligheter att hantera de potentiella riskerna på Internet, med till exempel mobbning.

Anf. 64 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Jag ber först att få tacka justitieministern för svaret på min interpellation. Den nya elektroniska tekniken och Internet innebär en stor revolution för den mänskliga kommunikationen. En ny värld har öppnats när det gäller information och opinionsbildning. Möjligheter som tidigare var förbehållna få har nu blivit möjliga för många fler. Trösklarna för opinionsbildning och för spridande av information har sänkts mycket kraftigt.

Från liberal synpunkt är detta en mycket stor framgång ur ett yttrandefrihetsperspektiv. Men med en ny teknik måste också följas en ny debatt om yttrandefrihetens gränser.

Det är naturligtvis så att mobbning, kränkningar, förtal och elakartade rykten inte är några nyheter i mänsklighetens historia. De har funnits under mycket lång tid. Det som är det nya är den enkelhet, den snabbhet med vilken den här typen av rykten och förtal kan spridas på exempelvis Internet. Med endast en knapptryckning kan de elakartade ryktena eller en ofördelaktig bild nå hundratals, tusentals, kanske miljontals människor på bara ett kort litet ögonblick.

Vi får nu allt fler varningar, allt fler signaler som visar att kränkningarna på Internet blir allt fler och drabbar inte minst barn och ungdomar.

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

Datainspektionens chef skrev alldeles nyligen i Dagens Nyheter exempelvis att det blir alltmer av grova kränkningar på Internet. Jag tror inte att man behöver vara ute i många skolor heller och prata med skolelever för att förstå att det också är ett av de problem som skolelever tar upp mest, åtminstone med mig när jag är ute på skolor. Det handlar just om kränkningar på nätet.

Fru talman! Jag ser på många sätt justitieministerns svar som löftesrikt. Jag uppskattar att justitieministern inte bara pratar om det som kan göras i form av lagstiftning utan också talar om det ansvar som vuxenvärlden har när det gäller att bekämpa mobbning på nätet. Jag uppskattar dessutom att det tydligt pekas ut att människor som är kommersiella aktörer också har ett ansvar för att se till att hålla ordning och reda på de sociala mötesforum som finns på nätet.

Jag vill också gärna säga att jag tycker att regeringen har bedrivit mycket ambitiösa arbeten när det gäller exempelvis att stävja annan brottslighet som finns på nätet. Justitieministern nämnde bland annat kampen mot så kallad grooming. Ändå vill jag ta upp den här frågan. Jag tror att det behövs mer av åtgärder för att se till att vi stävjar de kränkningar som finns på nätet.

År 2003 skedde, som justitieministern poängterade, en skärpning av lagstiftningen när det gällde förtal och förolämpning. Grundregeln i dagens lagstiftning är ju annars att om man anser sig förtalad eller förolämpad får man driva en rättslig process helt på egen hand, men det finns möjligheter för åklagaren att i den enskildes ställe driva en rättslig process. Skärpningen innebär ju att det finns större möjligheter för åklagare att driva allmänt åtal vid förtal och grovt förtal men också vid förolämpning under vissa specifika omständigheter, när det handlar om anspelning på ras, etniskt ursprung och homosexuell läggning inte minst.

Det finns dock en tydlig lucka i den här lagstiftningen. Barn som exempelvis via mobilen eller via Internet utsätts för grovt kränkande mobbning av en helt annan orsak skyddas inte av den här lagstiftningen. Mobbning och kränkning mot barn är ofta väldigt nyckfull. Det kan exempelvis handla om att man anser att någon är fet, ful eller allmänt konstig. Det kan handla om att någon har en funktionsnedsättning.

Jag menar att vi måste skapa en generell möjlighet för åklagare att väcka åtal mot alla fall av ärekränkning när barn är brottsoffer. Barn behöver ett heltäckande skydd mot kränkning på Internet. Jag vill fråga justitieministern om justitieministern är beredd att verka för åtgärder i den riktningen.

Anf. 65 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först kan jag säga att man både som förälder och som justitieminister naturligtvis har anledning att fundera mycket över vad som händer på Internet och hur man beter sig mot varandra.

När det gäller just mobbning på nätet och de svårigheter som finns där tror jag att en aspekt som vi ska fundera mycket över är att både brottsoffer och förövare väldigt ofta är barn. Det handlar om en ton i umgänget barn och ungdomar emellan som är oacceptabel och som med den moderna tekniken får en väldigt omfattning.

Jag tror faktiskt att det är mindre förekommande att vuxna skriver olika typer av tillmälen som kan förekomma till ett barn. Då finns det begränsningar för rättsväsendet att ingripa.

Det arbete som bedrivs av medieråd, inom skolverksamhet och annat är oerhört central för att sänka volymen och formen när det gäller hur man uttrycker sig mot varandra. Det påverkar också hur det ser ut i kommunikationen på Internet och i mobilen.

Sedan gäller det frågorna om vad man kan göra i lagstiftningen för att förhindra förolämpningar och sådant. Med propositionen om grooming har vi täppt till en lucka som har funnits i regelverket när det gäller vuxnas kontaktsökande med barn, och där har vi haft en stor lucka. Jag tror att det är oerhört betydelsefullt.

Jag har svårt att se vad man kan göra utöver detta när det gäller förtal och förolämpning. Det är oerhört grannlaga eftersom man då tangerar yttrandefriheten och tryckfriheten på ett sätt som är oerhört svårt att hantera.

Däremot måste jag säga att jag tycker att det arbete som bedrivs inom Europeiska gemenskapen är fantastiskt. Jag tycker att det EU-sponsrade evenemanget Safer Internet Day som man har varje år är väldigt bra. I år sjösatte man en stor europeisk informationskampanj om nätmobbning. Det var efter ett initiativ från kommissionen i det sammanhanget som 17 ledande webbföretag som administrerar hemsidor undertecknade ett avtal som ska förbättra säkerheten.

Man ska bland annat arbeta för att se till att det finns en rapportfunktion som är lätt att använda. Med ett enda klick ska man kunna rapportera missbruk i form av otillbörliga kontaktförsök och beteenden. Det är oerhört fiffigt. Om vi tänker oss att polisen ska reagera mot åtgärder eller att det ska anmälas är det ett problem att man inte kommer åt informationen. Om det finns en direkt rapportfunktion på olika mötesplatser där man kan tala om att den här personen beter sig illa får man omedelbart en reaktion. Jag tycker att det är en ganska bra sak.

Man ska se till att standardinställningen är privat för onlineprofiler och kontaktlistor när det handlar om minderåriga personer. Det är också väldigt bra. Man skyddar helt enkelt de yngre. Då blir det svårare för personer med ont uppsåt att få kontakt just med barn. Man ska se till att personliga profiler för användare under 18 år inte är sökbara på webbplatserna eller via sökmotorer, utan man får ta kontakt med dem man känner.

Man har på frivillig väg arbetat fram en del ordningsregler som jag tror kan vara väldigt verksamma. Jag tror att det är det här arbetssättet man måste ha när det gäller Internet om man vill nå resultat i ett längre perspektiv.

Anf. 66 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Jag håller helt med justitieministern om att det kanske allra mest grundläggande som behöver göras inte i grund och botten handlar om lagstiftning. Det finns väldigt mycket som kan göras inom ramen för dagens lagstiftning. Gammal hederlig god moral, både hos människor i vuxenvärlden och hos kommersiella aktörer, där man verkligt ser till att ta sitt ansvar tror jag är mycket värdefull.

Samtidigt tror jag att lagstiftningen ändå kan ha en stor betydelse. Jag håller helt med justitieministern om att en hel del av de här brotten begås av ungdomar. Därför skulle den här lagstiftningen inte täcka in detta. Men jag tror ändå att en lagstiftning av det här slaget kan ha en väldigt stark signalverkan.

Jag är en varm anhängare av en mycket vidsträckt yttrandefrihet, men jag menar att när vi granskar hur yttrandefriheten ska se ut och vilka gränser den ska ha är barn särskilt skyddsvärda. Det visar också den lagstiftning som vi har, det vill säga 2003 års lagstiftning. Där har vi redan sagt att barn är särskilt skyddsvärda när det gäller skydd mot förolämpning och olika typer av kränkningar. Jag tror att det är viktigt att vi håller fast vid den linjen. Barn är särskilt skyddsvärda. Barn kan inte freda sig på samma sätt. Barn ska inte behöva stå ut med samma saker i yttrandefrihetens namn som vuxna människor kan behöva göra.

Jag tror också att man ska komma ihåg att den lagstiftning som infördes 2003 egentligen var en del av ett betydligt större paket. Såvitt jag vet genomfördes den förändring som vi nu diskuterar i väldigt stor enighet. Jag tror att i stort sett alla partier var överens om den här förändringen. Olika partier får nog vara lite självkritiska och säga att riktigt allt det som har skett efter 2003 har varken justitieministern, jag eller någon annan kunnat förutse. Det är klart att de beslutsfattande politikerna då kände till att de olika sociala mötesforum och den elektroniska tekniken fanns och att det skulle kunna uppstå problem. Men den explosion som har skett sedan 2003 när det gäller kränkningar och den här typen av rapporter om detta tror jag inte någon hade kunnat förutse.

Jag menar att man måste fundera på om den lagstiftning som vi har i dag verkligen är tillräckligt bra. Jag tycker att det finns skäl att se över den lagstiftning som finns för att se till att vi får ett mer heltäckande skydd för barn. Trots alla begränsningar som detta kan ha är det ändå rimligt att man gör det. Sedan 2003 har inte kränkningar på Internet, via sms och annat minskat, utan tvärtom talar det allra mesta för att detta har ökat.

Jag vill också ställa en fråga till justitieministern. Vi får många rapporter om att kränkningar på nätet har ökat. Datainspektionen har rapporterat om det. Det är mycket skrivelser om det. Många av de erfarenheter som finns hos oss som möter barn och ungdomar ute i verkligheten tyder på att det sker en ökning. Samtidigt pekar exempelvis polisen på att man skulle vilja ha en annan uppdelning av statistiken för att kunna se om de här brotten har ökat och i så fall på vilket sätt de har ökat. Jag tror att det skulle vara ett verksamt sätt att få ett starkare grepp om den här brottsligheten om man verkligen kan belägga att den här brottsligheten har ökat över tid och i så fall på vilket sätt den har ökat. Är justitieministern beredd att verka för en förändring av statistiken på det här området så att vi får ett bättre underlag där vi tydligt kan se om kränkningar, förtal och förolämpningar på nätet har ökat? Det är också ett viktigt underlag för kommande lagförändringar. Kan justitieministern tänka sig att ta några initiativ på det här området för att få en tydligare och bättre statistik så att vi kan få ett bra underlag för kommande nya lagar på området?

Anf. 67 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! När man diskuterar en lagstiftning på det här området kan det få väldigt vittgående konsekvenser. Förolämpningar och annat sker lite överallt. I grunden är det med Internet och modern teknik som det är med skolgårdar, nämligen att vuxna har ett ansvar att vara närvarande. Det är många barn som mobbas på skolgården också, och värre blir det när vuxna träder tillbaka. När vuxna inte intresserar sig för eller deltar i de forum där många ungdomar samlas får vi den här typen av problem. Jag menar att det är viktigt att arbeta för att tydliggöra vuxenansvaret och se till att webbadministratörer gör frivilliga överenskommelser där de bestämmer sig för att vara en aktiv vuxen som sätter gränser för hur man beter sig. Det tror jag är oerhört centralt. Det är egentligen det enda sättet att komma åt detta fullt ut.

Möjligheterna för polisen att ingripa är ganska begränsade. Det hänger ihop med att man inte får tillgång till abonnemangsuppgifter och annat med mindre än att risken är stor att det handlar om fängelse i straffskalan. Då är vi inne på polismetoder och integritetsfrågor. Det är väldigt svårt att någorlunda snabbt få resultat den vägen. Det tycker jag är ett skäl till att jobba mycket med samverkan och frivilliga avtal.

Sedan har vi detta med statistiken. I grunden är det våra myndigheter, och inte minst Brå, som arbetar mycket med brottsstatistiken. Det finns ofta skäl att göra ytterligare fördjupningar eller förändringar av statistiken. Nackdelen med sådana förändringar är att vi då inte får jämförbarhet över tid, vilket ofta är intressant. Vi använder ofta statistiken för att kunna se vad som händer över tid.

Däremot görs det en hel del analyser av utvecklingen av verksamheter och ageranden på nätet. Just nu finns det ett arbete i gång för att samla kunskaper och vad vi vet om barn- och ungdomskriminalitet. Det finns forskare av alla möjliga slag, men det är faktiskt så att det pågår ett arbete för att ta fram vad vi vet och inte vet i dagsläget. När man har ett sådant underlag tror jag att man lite klarare kan se på kartan om det finns helt vita fläckar som borde vara centrala för oss att arbeta med.

Det är ett led i det arbete som vi bedriver på departementet.

Anf. 68 TOBIAS KRANTZ (fp):

Fru talman! Det är mycket riktigt som justitieministern säger att det är en grannlaga uppgift att precisera yttrandefriheten på ett sådant sätt också i förhållande till förolämpning och förtal – gränserna för yttrandefriheten – att kärnan i yttrandefriheten inte träds för när. Samtidigt tror jag att det är viktigt att vi konstaterar att barn har ett särskilt skyddsvärde i lagstiftningen, och det är otroligt viktigt att vi behåller den principen.

Jag menar att dagens lagstiftning inte är riktigt tillfyllest därför att det finns luckor i den. Det innebär att barn inte skyddas mot en hel del av de kränkningar och förolämpningar och så vidare som i dag äger rum på nätet, till exempel om man är funktionshindrad eller av andra skäl trakasseras på olika sätt på nätet. Jag tycker att det är viktigt att vi försöker täppa till den luckan.

Jag tror att beslutsfattande politiker 2003 inte riktigt insåg vilken omfattning den här typen av kränkningar ändå skulle komma att ta sig, vilket vi nu ser utifrån de rapporter från verkligheten som vi får.

Prot. 2008/09:89

23 mars

Svar på
interpellationer

Jag skulle vilja fråga om justitieministern i sitt avslutande inlägg kan säga någonting om ifall regeringen kan tänka sig att överväga någon form av utvärdering av den lagstiftning som trädde i kraft 2003. Som jag och många med mig uppfattar det har det skett en explosionsartad ökning av kränkningar inte minst mot barn på Internet. Det skulle behövas en översyn av lagstiftningen för att se om den verkligen är ändamålsenlig och om det inte behöver göras förändringar i den.

Det är bra med statistik som gäller över tid så att man kan göra jämförelser över tid, men det är också bra om man har statistik som täcker in den verklighet som människor lever i. Då tror jag att man måste se till att vi får en bättre statistik så att vi också får bättre underlag för de beslut som vi fattar. Där tror jag att det behövs nya analyser och nya sätt att mäta detta på.

Avslutningsvis vill jag tacka justitieministern för en bra och viktig debatt i ett mycket angeläget ämne. Jag hoppas att justitieministern kan ge något besked, förhoppningsvis om en översyn av lagstiftningen.

Anf. 69 Justitieminister BEATRICE ASK (m):

Fru talman! Först vill jag säga att det faktiskt är så att barn är särskilt skyddade också i nuvarande regelverk. Åklagaren får väcka åtal när det gäller förtal och förolämpning om brottet riktar sig mot någon som är under 18 år eller i annat fall då målsägandena ger brottet till åtal. Av särskilda skäl kan man också vidta särskilda åtgärder om det handlar om barn och ungdomar. Men det är klart att det alltid finns mer att göra.

Problemet – och det är väl det denna diskussion visar – är att det är oerhört svårt att komma åt det med mindre än att man har helt andra polisiära metoder och att man kommer in på instrument som på olika sätt går stick i stäv med vissa av våra grundlagar, och det är väl knappast angeläget.

Vad det handlar om är naturligtvis att vi behöver fler vuxna där unga finns och agerar. Vi behöver fler vuxna som är engagerade på nätet och som ställer krav och som tar ansvar och sätter upp ramar. Det behövs regler för hur man betar sig i olika forum. Så är det på skolgården, så är det på en arbetsplats och så är det naturligtvis också på Internet och på olika webbplatser. Därför tror jag mycket på det arbete som handlar om att skapa avtal mellan olika administratörer och annat, men det räcker inte heller. Vi måste också berätta för föräldrar och andra vuxna att de har ett ansvar för att agera när de ser att barn far illa i de här sammanhangen.

Sedan har vi ju problemet med mobiltelefonerna, för dem kontrollerar man ju inte som förälder heller. Man vet inte riktigt vad som sägs där. Men jag tror att det är oerhört viktigt också att man i skolan i olika sammanhang pratar om vad som är rätt och fel och vad som gäller. Där tror jag också att det har betydelse att man arbetar för en bättre ton människor emellan, för det är ett väldigt tufft och hårt klimat mellan ungdomar. Det påverkar hur de agerar, men det påverkar också om de anmäler eller berättar för någon vuxen vad det är som händer.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 70 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Peter Hultqvist har ställt två frågor till mig. För det första: Vilka åtgärder avser ministern att vidta för att en eventuell sammanslagning av Vägverket, Banverket och delar av Luftfartsverket inte ska leda till att arbetstillfällena försvinner från Borlänge?

För det andra undrar han vilka garantier jag kommer att försäkra mig om i den händelse att en sammanslagning blir aktuell när det gäller politisk styrbarhet över den nya organisationen, kostnadsbesparingar och bättre kvalitet.

Bakgrunden till interpellationen är Trafikverksutredningen som har till uppgift att göra en översyn av myndigheter och verksamheter inom transportområdet. Denna utredning är en del i mitt och regeringens arbete med att åstadkomma en rättssäker, effektiv och medborgarorienterad statsförvaltning. Vi har redan tagit flera steg på vägen i år genom inrättandet av Transportstyrelsen och genom bolagiseringen av Vägverket Produktion samt bolagiseringen av Vägverket Konsult och Banverket Projektering.

Trafikverksutredningen kommer snart att överlämna sitt slutbetänkande till mig. Innan dess vill jag inte spekulera i vilka förslag den kommer att lägga fram eller hur regeringen kommer att ställa sig till förslagen. Betänkandet ska i sedvanlig ordning skickas på remiss.

Det finns flera skäl till den översyn som nu görs, men det i grunden viktigaste motivet är att få till stånd en effektivare användning av tillgängliga resurser för att uppnå målen för transportpolitiken och därmed förverkliga regeringens politik för fler jobb och växande företag. För att det ska vara möjligt behövs en effektiv organisation av resurserna på transportområdet, ett transportslagövergripande perspektiv i stället för sektorsvis tänkande och processer som medger en god förankring på lokal, regional och nationell nivå.

Jag är övertygad om att de förslag som Trafikverksutredningen inom kort kommer att lägga fram stöder en fortsatt reformering av myndigheterna på transportområdet så att vi får ut mer infrastruktur för pengarna.

Anf. 71 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Inom Banverket och Vägverket finns starka indikationer och även farhågor om att regeringen vill slå samman de båda verken. Dessutom skulle enligt dessa uppgifter delar av Luftfartsverket också kopplas till detta nya jätteverk som totalt sett skulle få 6 000 anställda. Om detta är framtiden, vilket en hel del talar för, kommer under de närmaste åren mycket kraft att gå till internt omorganisering inom tidigare Vägverket och Banverket. Två i dag mycket väl fungerande verk riskerar att snabbt förvandlas till ett organisatoriskt kaos. Kraft skulle i hög grad gå till interna frågor i stället för till sådant som innebär något positivt för vägarnas och järnvägens standard.

Vad skulle syftet då vara? Vad jag förstår skulle en sammanslagning av verken i huvudsak syfta till att på ett bättre sätt hitta transportslags-övergripande lösningar. På det teoretiska planet är detta självklart riktigt. Men det måste då vägas mot att det även i en ny myndighet kommer att finnas så kallade revirgränser. Dessutom kommer ett nytt stort verk att bli svårtstyrt och svåröverblickat. Det finns inte några som helst garantier för att en ledning i en stor verksamhet blir effektiv i sina beslut. Det kommer att ta lång tid innan beslutsstrukturer satt sig och ett nytt verk fungerar effektivt. Därför går det att starkt ifrågasätta om detta verkligen är den rimliga och rätta vägen att gå.

Vore det inte klokare och bättre att rusta upp Regeringskansliets roll? Genom att där skapa en starkare enhet med större kompetens, förmåga till uppföljning och att hävda sig i förhållande till verk och verksamhetsledningar skulle den politiska viljan få en bättre genomslagskraft.

Det skulle dessutom skona verken från en tidsödande, kostnadskrävande och från kompetenssynpunkt negativ sammanslagningsprocess. I stället skulle man relativt snart kunna nå resultat genom att Regeringskansliet skulle förmå att hävda sina ståndpunkter på ett tydligare och mer kompetent sätt.

Ministern bör också betänka att skapandet av ett nytt, stort jätteverk på trafikområdet förutom styrproblem i själva myndigheten också kan bli svårt för Regeringskansliet att matcha. Jag har svårt att se vare sig ekonomiska skäl, effektivitetsskäl eller verksamhetsskäl som motiverar en sammanslagning. Att nu göra en bedömning av de ekonomiska vinsterna av en sammanslagning är i stort sett omöjligt. Det ekonomiska utfallet är något som kommer att visa sig först när processen är klar. Slutresultatet kan till och med visa sig vara att alltihop lett till ökade kostnader.

Nu har ministern i sitt svar till mig hänvisat till att utredning pågår och att slutförslaget ännu inte är framlagt. Men jag tror ändå att jag för min del kan ta fasta på väldigt många indikationer om att det lutar åt ett förslag om sammanslagning och att det är det som ändå uppfattas vara huvudstrategin från regeringens sida.

Förutom att jag vill höra ministerns kommentarer till det resonemang jag för skulle jag också vilja fråga ministern om det finns planer på att stärka Regeringskansliets egen organisation och kompetens när det gäller transport- och kommunikationsfrågor.

Anf. 72 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Som jag sade, Peter Hultqvist, i min inledning är det jag har beskrivit att vi gör en totalöversyn av arbete, planering och myndighetsstrukturer runt transportpolitiken i Sverige, allt i syfte att hitta en modern organisation som möter de utmaningar vi har, både ekonomiska och klimatmässiga, och som också stärker den regionala nivån.

Jag har precis lämnat en sammankomst med regionala företrädare, länsstyrelseföreträdare och företrädare för de olika verken som syftade till att nu följa upp de beslut och den inriktning som lades fast i riksdagen i samband med att man beslutade om den av regeringen framlagda infrastrukturpropositionen, allt i syfte att stärka den politiska delaktigheten med en mycket tydlig regional delaktighet. Det är där vi har en relation till arbetsmarknadsstrukturer och näringslivets utveckling. Syftet är också att de transportverk vi har i dag mycket tydligare ska samverka

med och mellan varandra och med den regionala nivån för att skapa sammanhållande strukturer för effektivare transporter i Sverige, allt från godstransporter på järnväg, väg och sjöfart till persontransporter.

Det här är strukturförändringar i syfte att vi ska få mer resor och transporter för pengarna. Det gör vi, och den inriktningen har jag och regeringen.

Jag vet, fru talman, att Peter Hultqvist har lång erfarenhet av att politiskt leda en offentlig verksamhet. Vi måste ständigt ha en översyn av hur vi använder de ekonomiska resurserna, skattepengarna, och på vilket sätt vi arbetar för att hitta och skapa förutsättningar så att det är rätt organisation och rätt arbetssätt för den tid vi lever i här och nu. Det är det arbetet och den inriktningen som jag har arbetat med i två års tid.

Vi har en utredning som om två veckor kommer att lämna ett underlag för hur vi nu ser på Vägverket, Banverket och de övriga strukturer som nu finns kvar efter att vi har genomfört förändringar på produktionsidan inom framför allt Vägverket. Jag har ambitionen att återkomma också på Banverkets sida.

Allt detta har precis samma syfte som när Peter Hultqvist vill ha en bra, effektiv offentlig verksamhet till gagn för medborgarna. Av samma anledning gör jag en översyn av det som berör transportpolitiken i Sverige.

Anf. 73 PETER HULTQVIST (s):

Fru talman! Just nu är utredaren, Nils Gunnar Billinger, inne i slutskedet av det här arbetet, och enligt planerna kommer förslaget att presenteras den 1 april. Jag anser att utredaren är väl kvalificerad för sitt uppdrag, och hans arbete har jag inga synpunkter på.

Det som oroar mig är däremot regeringens grundläggande intentioner och substansen i det eventuella beslut som följer på utredningen. Jag är mycket medveten om att man ständigt måste syssla med översyner inom offentlig förvaltning. Så sker också, och så har skett också inom Banverket och Vägverket genom åren. Det är inte så att det har varit en stillastående verksamhet där det inte har hänt någonting. Det är en felaktig beskrivning, om man försöker sig på något sådant.

Att visa handlingskraft är dock inte alltid detsamma som att man omorganiseras, bygger nya ledningsstrukturer och slår samman. Inrättandet av den nya Transportstyrelsen, bolagiseringarna i Vägverket och Banverket och signalerna om den nu pågående utredningen ger bilden av att omorganiseringen och inrättandet av nya ledningsstrukturer är så centralt att man nästan kan fråga sig: Är det här ett självändamål?

För mig skulle det vara naturligt att koncentrera kraften på vad vi kan göra i befintliga organisationer och verksamheter relativt snabbt, hur de kan utvecklas och förändras. Då blir effekten för medborgarna det som står i centrum. Men nu tycks väldigt mycket vara inriktat på att slå ihop, skapa nya myndigheter och ge en bild av att det är tecken på handlingskraft.

Det är vägarnas standard och kvalitet som är utmaningen. Samma resonemang gäller för järnvägen. Trafiksäkerhet, nollvision, förebyggande arbete, långsiktig styrning av trafik på väg och järnväg, framtidens godsflöden, framtidens kostnadskrävande infrastrukturprojekt, metodutveckling och långsiktig kompetensutbyggnad – det är här utmaningarna finns.

Prot. 2008/09:89
23 mars

*Svar på
interpellationer*

En omfattande och djup sammanslagningsprocess inom verken är inget som stärker koncentrationen på de här framtidsuppgifterna. Det kommer att ta oerhört mycket tid och oerhört mycket kraft i sig, och vi är osäkra om vad resultatet av detta kommer att bli. Slutnotan kan till och med bli att verksamheten blir dyrare.

Just för att kunna följa och hävda sig när det gäller de viktiga framtidsfrågorna anser jag att en oerhört central bit skulle vara att försöka åstadkomma ett starkare regeringskansli. Det var någonting som diskuterades bland annat i Ansvarsutredningen, där jag var ledamot. Diskussionen handlade bland annat på just det här området om balansen mellan trafikverken och Regeringskansliet. Ett för svagt regeringskansli leder till att verken i alltför hög grad kan leva sitt eget liv. Det kanske är det regeringen och ministern skulle fundera på att lägga ned en hel del kraft på innan man är beredd att ställa sig bakom ett förslag om att slå samman Banverket och Vägverket.

I samband med stora omorganisationer till följd av exempelvis sammanslagningar finns det också stor risk för flytt av arbetstillfällen. Fältet öppnas för tendenser till återcentralisering, som strider mot de ursprungliga intentionerna om utflyttning av statliga verk och myndigheter. Därför är min fråga vad ministern kommer att göra vid en eventuell sammanslagning av Banverket och Vägverket för att arbetstillfällen inte ska försvinna från Borlänge. Den frågan är viktig. Det räcker om ministern svarar att jobben blir kvar i Borlänge oavsett förslag. I så fall litar jag på den utfästelsen.

Anf. 74 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Nej, Peter Hultqvist, jag har absolut inte sagt att Banverket och Vägverket inte har förändrat sig under årens lopp. Det vore naturligtvis underligt om de inte ständigt hade tagit sig an nya utmaningar.

Däremot tror jag att Peter Hultqvist är medveten om att vi de facto står inför helt andra utmaningar i dag. I Sverige har vi en struktur där vi behöver alla transportslag. Varje transportslag måste vara effektivt, men de måste också fungera tillsammans. Det är därför det är avgörande viktigt att vi har organisationer och strukturer som möter klimatutmaningarna och kravet på ett effektivare godsflöde, allt i syfte att minska kostnader och utsläpp.

Det är också därför Nils Gunnar Billinger har haft uppdraget med en övergripande inriktning. Det handlar om transportslagsövergripande planering och krav som vi måste möta. Det är så vi nyttjar våra resurser bäst, det är så vi skapar ett sammanhållet Sverige och det är så vi också möter klimatutmaningen. Det har inte hanterats tillsammans tidigare. Det är nya arbetssätt som i sig naturligtvis inte är lätta att förändra när man har inarbetade strukturer.

Sedan skulle jag nog vara lite försiktig, fru talman, med att som interpellanten Peter Hultqvist påstå att regeringen gör omorganisationer som ett självändamål och vad det kan få för effekter. Jag började mitt uppdrag som minister med att besöka ett antal myndigheter. Jag besökte Sika, som Peter Hultqvist aktivt varit med om att flytta. Inte en enda bland personalen tänkte flytta med. Vad betyder det? Nej, man ska vara lite försiktig med att använda ett sådant tonläge. Där har Peter Hultqvist själv mer att förklara och försvara.

Ett förslag som lämnas av en utredare kräver uppföljning, genomlysning och remisshantering. Jag tänker inte gå in i en diskussion om hur en framtida organisation eller myndighetsstruktur kommer att se ut eller vad det kommer att betyda med tanke på personalstrukturerna. Vägverket och Banverket har båda strukturer i andra delar av Sverige. Jag förstår att Peter Hultqvist har starkt fokus på Borlänge. Peter Hultqvist må ursäkta, men 600 av totalt 3 000 anställda vid Vägverket finns i Borlänge. De strukturer som är involverade i en utredares förslag finns naturligtvis också på andra ställen än Borlänge.

Det pågår en ständig översyn av myndigheter och offentlig sektor i syfte att skapa bästa möjliga organisation för att göra rätt saker på rätt sätt. Det innebär att det hela tiden ställs krav på att också personalstrukturerna förändras. Jag tror inte att ens Peter Hultqvist som tidigare kommunstyrelseordförande någon gång lovat att en struktur alltid ska vara den som nu är given. Om en politiker fastställde ett sådant mål tror jag att det skulle anses som underligt.

Anf. 75 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag har aldrig sagt att strukturer och organisationer ska se likadana ut in i evigheten. Jag har bara frågat om jobben blir kvar i Borlänge eller inte. Man utlokaliserade en gång i tiden för att skapa regionala stödjepunkter.

Risken med den här typen av omorganisationer är att man öppnar för en återcentralisering till storstäderna. Det är det man vill stävja och det är därför jag ställde frågan. Jag noterar att jag egentligen inte får något svar, annat än att ministern säger att hon inte vill gå in i en diskussion om eventuella framtida personalstrukturer. Man kan väl åtminstone säga att vi kommer att värna lokaliseringarnas syfte och se till att lagt kort ligger. Sedan kan man inte från en ministers sida gå in och detaljreglera det hela.

För min del pratar jag utifrån vad jag egentligen tycker och känner i en sådan här fråga. Då är nog min uppfattning den, Åsa Torstensson, att ni borde satsa på att förstärka Regeringskansliet i stället för att förbereda en sammanslagning av Vägverket och Banverket. Jag tycker att det är att visa på en handlingskraft som i praktiken kanske endast rör till begreppen och gör att man under lång tid förlorar kraft. Det kan också innebära att man inte kommer att leva upp till intentionerna om transportslagsövergripande lösningar eftersom kraften förloras i internbyråkrati, omorganisation och kostnadskrävande internprocesser. Det kan finnas andra sätt att nå ett mål än att göra det som på papperet och i teorin kan verka enklast, i detta fall att göra en sammanslagning.

Börja med att förstärka Regeringskansliet, och försök matcha verken på ett kompetent och dugligt sätt. Det kan vara en bra början att försöka komma någonstans. Lyssna också på den kompetenta personal som finns vid verken och som jobbat mycket med omorganisationer. Då tror jag att ni kommer att finna en hel del förslag som kan vara motiverbara och framgångsrika.

Anf. 76 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c):

Herr talman! Låt mig göra en återkoppling till Borlänge och de arbetstillfällen som Peter Hultqvist fokuserar på. Jag säger att 600 av 3 000

vägverkare finns i Borlänge. Vägverket har en mycket decentraliserad struktur. Vid en eventuell förändring är det i dag omöjligt att vare sig gå in i den diskussionen eller förutsäga hur bemanning, placeringsort eller rationaliseringar kommer att se ut eftersom jag inte har en utredning på mitt bord. Motsvarande siffror finns beträffande Banverket eftersom det finns en mycket tydlig decentraliserad organisation.

Vad gäller Peter Hultqvists fråga om Regeringskansliet i förhållande till verken vill jag säga att det mycket väl kan vara så att Regeringskansliet ska ändra strukturer och kompetens, men poängen med utredningen, utredningens uppgift, var att möta de utmaningar vi står inför, att mycket tydligt se och förstå att Sverige har behov av alla fyra transportslagen. De måste effektiviseras tillsammans. Det är tillsammans vi klarar av att bli bättre på miljöåtaganden, på att skapa effektivare förutsättningar för godsflöden samt hjälpa människor att planera sina resor hela vägen hemifrån till arbetsplatsen. Då behövs det ett sammanhållet system.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Svar på interpellation 2008/09:372 om klimatinformation

Anf. 77 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Per Bolund har frågat mig om jag avser att verka för att under 2009 och efterföljande år förlänga och utöka den förra regeringens satsning på klimatinformation.

Klimatfrågan kräver människors delaktighet och engagemang. Medvetenheten om klimatproblemet, dess orsak och konsekvenser, har fått ett starkt fäste i vårt samhälle. Olika myndigheters informationsinsatser, och även mediernas bevakning av klimatfrågan, har utan tvivel bidragit till ökad förståelse för de samhällsomställningar som på sikt blir nödvändiga för en hållbar utveckling och även visat på möjligheter att minska utsläppen av växthusgaser.

Information kring klimatfrågan är viktig och ska ses som ett komplement till mer generellt verkande ekonomiska styrmedel. Men det är också viktigt att arbetet hela tiden utvecklas och anpassas så att det ger bäst nytta. Regeringen har uppmärksammat och tagit fasta på att det finns behov av mer riktad information också till lokala aktörer och att detta i stor utsträckning kan förväntas leda till faktiska förändringar av bland annat beteende. Vid sidan av de informationsinsatser som redan pågår på flera myndigheter föreslås i propositionen *En sammanhållen klimat- och energipolitik* ytterligare informations- och kunskapshöjande åtgärder riktade till såväl allmänheten som strategiskt viktiga grupper i samhället. Jag kan nämna några av dessa åtgärder.

Inom ramen för det femåriga energieffektiviseringsprogrammet är en huvudsaklig åtgärd informationsinsatser och rådgivning. En informations- och rådgivningsportal för att främja ett ökat genomförande av åtgärderna i energideklarationer för byggnader är en konkret insats. En framgångsrik politik för klimat- och energifrågor kännetecknas av att miljontals beslutsfattare dagligen, integrerat med andra beslut, beaktar

energieffektivisering. Energieffektiviseringsprogrammet är brett upplagt och syftar till att nå så många individer som möjligt och påverka deras handlande i många olika situationer. Utöver dagens politik avses programmet tillföras totalt 1 ½ miljard kronor under fem år. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen för 2010 med förslag till en närmare fördelning av medlen mellan olika åtgärder.

Regeringen har föreslagit att informationsinsatserna till skogsägare och andra verksamma i skogsbruket ökar. Markägarnas kunskaper om hur klimatförändringarna kan komma att påverka skogsbruket och möjliga anpassningsåtgärder är av stor vikt i klimatarbetet. Regeringen har därför föreslagit att Skogsstyrelsen ges ökat anslag med totalt 4 miljoner kronor under tre år för detta ändamål.

Regeringen har föreslagit riktade informationsinsatser till konsumenter och andra aktörer inom livsmedelsindustrin för att höja kunskapen om livsmedelskedjans klimatpåverkan. Regeringen vill att Livsmedelsverkets samordnande och pådrivande roll i detta avseende stärks och att totalt 9 miljoner kronor anslås verket under tre år.

Nära relaterad är frågan om klimاتمärkning, i synnerhet av livsmedel, som röner ett stort intresse bland konsumenter och övriga aktörer på marknaden. Regeringen har arrangerat två seminarier kring frågan om klimاتمärkning av livsmedel, det första i oktober 2007 och ett uppföljande seminarium i december 2008. På dessa seminarier deltog representanter från konsument-, producent- och märkningsorganisationer, handeln, forskare och myndigheter. Regeringen ser positivt på en klimاتمärkning och följer det arbete som för närvarande pågår på området.

Satsningen på kommunal energi- och klimatrådgivning föreslås fortsätta och från 2009 även omfatta transporter av personer och gods. Den kommunala energi- och klimatrådgivningens uppgift är att ge opartiska råd i energifrågor och riktar sig till hushåll, företag och lokala organisationer. Energi- och klimatrådgivningen ska förmedla lokalt och regionalt anpassad kunskap om energieffektivisering, energianvändning och klimatapverkan samt om förutsättningar att förändra energianvändningen i lokaler och bostäder.

Jag hoppas att vi är överens om att målet med klimatinformation är att ge samhällets aktörer möjlighet att göra informativa och aktiva val. Jag anser att regeringens arbete med att utveckla och anpassa klimatinformationsarbetet innebär att detta mål kan nås.

Anf. 78 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Jag tackar miljöministern för svaret. Jag noterar att vi är väldigt överens på många områden. Jag delar verkligen regeringens ambitioner när det gäller att informera inom olika sektorer av samhället. Jag tror att det är ett bra sätt att arbeta på.

Men jag tror inte att det är ett tillräckligt sätt att informera på. Jag tror att man måste kombinera specifik och sektorsinriktad information med bredare och mer generell information. Det är just den informationen jag efterfrågar i min interpellation och som jag inte riktigt tycker att jag får svar om i miljöministerns interpellationssvar.

Vi vet att behovet av klimatinformation är mycket stort. Vi vet också att det i de internationella konventioner som Sverige har skrivit på ingår

Prot. 2008/09:89
23 mars

Svar på
interpellationer

som en ganska tung del att länderna har ansvar för att informera om klimatfrågan, både om hur klimatförändringen går till rent vetenskapligt och om människors egen påverkan och vilka möjligheter man har att inte påverka klimatet i så stor utsträckning.

Vi har också interna arbeten och processer inom Sverige, till exempel Klimatberedningen, som också har kommit fram i total politisk enighet. Alla partier står bakom den. Man skriver där att efterfrågan på klimatinformation har ökat under senare år och blivit mycket stor och att flera genomförda informationssatsningar har syftat till att tillgodose denna ökade efterfrågan. Det är ett exempel på hur Klimatberedningen tycker att man ska jobba med informationssatsningar som riktar sig brett för att informera allmänheten om hur klimatförändringarna går till och vad man kan göra.

Naturvårdsverket är ansvarig myndighet för miljömålet Begränsad klimatpåverkan. Det borde vara ett naturligt nav för ren klimatinformation. Under de senaste sex eller sju åren har Naturvårdsverket byggt upp väldigt stor kompetens för att informera om klimatfrågan. Det är väldigt viktigt att man använder sig av den kompetens som finns, att den inte tillåts degradera och försvinna.

Ett exempel på den information man har är en klimatwebbplats som man uppdaterar. Man har tre olika nyhetsbrev: ett dagligt senaste nytt, som har ungefär 10 000 prenumeranter, veckans lokala klimatnyheter, som informerar mer om vad man kan göra på lokal nivå i praktiken och har ungefär 4 000 prenumeranter, samt *Global news on climate action*, som knyter an till den internationella debatten om klimatförhandlingarna. Sammantaget ger det här mycket värdefull information som bidrar väldigt aktivt till att vi har en fungerande samhällsdebatt och en informerad allmänhet som kan orientera sig i klimatfrågan, som är ganska komplicerad vetenskapligt, ideologiskt och i teorin.

I klimatpropositionen noteras det att Naturvårdsverket arrangerar olika seminarier om klimatfrågan. Klimatforum, som årligen samlar över 1 000 deltagare, är ett exempel. Både miljöministern och jag själv är frekventa gäster där.

Det är mot bakgrund av den viktiga roll bred klimatinformation har som Miljöpartiet fick den förra regeringen att under 2006–2008 avsätta 15 miljoner kronor om året för Naturvårdsverkets klimatinformation. Det gjorde man inom ramen för Klimatinvesteringsprogrammet, Klimp. När den borgerliga regeringen ganska snabbt beslutade att lägga ned Klimp försvann denna möjlighet. Det är det som skapar oro. Hur ska man i framtiden kunna se till att den goda klimatinformationen kommer fram, att den inte försvinner?

Vi har fått reda på att myndighetens klimatinformation under innevarande år klarar sig bara genom att man ändrar inom ramen för det administrativa anslaget för Klimp, som fortfarande finns kvar. Men vad händer under nästa år och åren efter det? Det är det som både jag och kanske framför allt Naturvårdsverket behöver information om.

Anf. 79 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Först och främst håller jag med om att vi är överens på många punkter. Vi är också överens om hur viktigt det är att allmänheten får information, att detta leder till kunskap och att den kunskapen i sin tur

leder till engagemang. Jag delar definitivt också uppfattningen att Naturvårdsverkets information har spelat en mycket stor roll. I grunden tycker jag också att det var mycket gott att Miljöpartiet bidrog till att Naturvårdsverket fick pengar som en del av Klimpanslaget för att informera.

Men glädjande är också att vi i dag har en helt annan situation, där allmänheten är oerhört mycket mer medveten om klimatfrågan än den var 2006 eller för den delen 2005. Vi är i den meningen i en annan värld. Det är i grunden något oerhört gott. Människor är verkligen engagerade. Människor vill göra bra saker. Därför har vi bestämt oss för att huvudinriktningen är att ta nästa steg, det vill säga att genom stödjande insatser låta människor få mycket mer utlopp för sitt engagemang och sin vilja att göra saker.

Det handlar bland annat om tydligare information om vad bilar har för bränsleförbrukning, så att människor kan göra tydligare val vid sina bilinköp, och om att medverka till sparsammare körning, till exempel genom att kunskaper om sparsam körning införs som ett krav i EU:s körkortsdirektiv, som vi har föreslagit. Med det ger vi också utbildning och prov grundläggs. Vägverket får uppdrag i den vägen.

Vi satsar på mer märkning. Jag nämnde i mitt svar hur vi arbetat med livsmedelssektorn, men vi arbetar också med andra delar, till exempel bilbranschens information. Det sker nu ett stort arbete för att skapa en portal för information kring energideklarationerna. Det blir också ett sätt för människor att aktivt kunna göra insatser när det gäller energisparande. Inom ramen för det effektiviseringsprogram som regeringen har föreslagit och förbereder i samband med energipropositionen sker också ett mycket omfattande arbete lokalt och regionalt för information, rådgivning, stöd vid teknikupphandling, marknadsintroduktion, nätverksaktiviteter och införande av stödsystem och energikartläggningscheckar för företag, innebärande att man konkret ska kunna ta reda på vad man behöver göra i sitt eget företag.

Vi är helt enkelt i en ny fas. Vi är i ett nytt skede, där det framför allt handlar om vad människor kan göra och om att stödja den informationen. Därmed tror jag också att man kan säga att Naturvårdsverket har lagt en väldigt god grund för det när man har skapat denna kunskap. Men det ger också Naturvårdsverket möjlighet att gå vidare i sitt arbete. Därför har vi i samband med klimat- och energipropositionen inte gett ett specifikt uppdrag till Naturvårdsverket att ge information. Vi för dialoger med verket om hur man bäst ska kunna utveckla uppdraget vidare.

Anf. 80 PER BOLUND (mp):

Herr talman! Jag håller med miljöministern om att allmänheten är mer medveten i dag. Det är väldigt positivt. Delvis kanske man kan tacka Naturvårdsverket för det, men många andra faktorer spelar också in så klart.

Man brukar säga om demokratin att vi inte kan luta oss tillbaka och vara nöjda med den demokrati vi har. Demokratin måste vinnas varje dag i konkret handling.

Jag tror att det är samma sak med klimatfrågan. Det går inte att luta sig tillbaka och säga att nu är allmänheten informerad så nu kan vi ta nästa steg och glömma det gamla.

Jag tror att vi hela tiden måste följa upp med ny information. Klimatforskningen står ju inte stilla. Den utvecklas ständigt. Det kommer hela tiden ny information utifrån. Den informationen måste förmedlas till beslutsfattare, till medierna och till allmänheten.

Vi vet att det finns många klimatskeptiker som försöker förvirra debatten vilket gör människor tveksamma när det gäller om klimatförändringarna är verklighet eller om de bara är teori.

Jag tycker att det behövs en myndighet som kan redovisa vad forskningen står för och som kan ge opartisk information som människor känner att de kan lita på till skillnad från alla de debattörer som framför sina åsikter med emfas men där man ibland kan ifrågasätta om de verkligen har vetenskaplig grund för det de säger. Där skulle en myndighet som Naturvårdsverket kunna fylla en väldigt viktig uppgift.

Naturvårdsverket har gjort opinionsmätningar. De har visat att viljan att göra förändringar och ställa om sin vardag och sitt handlingsmönster är väldigt stor, precis som miljöministern var inne på. Man efterfrågar konkret information. Man behöver hjälp med att fatta de riktiga besluten och vilken inriktning man ska välja.

Jag tycker att Naturvårdsverket har en viktig uppgift att fylla för att se till att den informationen kommer ut.

Det kommer väldigt mycket ny internationell information. Det kommer nya fakta om klimatförändringarna. Det kommer nya prognoser om att klimatsituationen tyvärr oftast ser ännu värre ut än vad vi trodde för bara några månader sedan. Det kan vara svårt för enskilda människor eller små aktörer att ta till sig den informationen. Man behöver hjälp med att filtrera och skanna av de internationella medierna och försöka ta ut den information som är relevant och förmedla den på ett lättförståeligt sätt.

Det är precis det som bland annat det internationella nyhetsbrevet från Naturvårdsverket gör på ett väldigt bra sätt. Det är något som jag tror att vi inte kommer att ha mindre behov av i framtiden, snarare mer. Klimatfrågan är ju levande materia som hela tiden förändrar sitt innehåll. Det som är i centrum för klimatdebatten vid ett visst tillfälle kan i nästa steg vara något helt annat.

Naturvårdsverket har nyligen kommit med en rapport där man pratar om konsumtionens betydelse för klimatpåverkan. Det är ett nytt sätt att se på individens klimatpåverkan och beräkna utsläppen. I rapporten redovisade man att svenskarnas utsläpp i det närmaste fördubblades om man räknade in konsumtionen och den klimatpåverkan som man har i andra länder.

Den informationen ger ett nytt sätt att se på klimatfrågan. Den måste ju spridas. Det räcker inte att den stannar på Naturvårdsverket. Den måste ut till allmänheten. Vad innebär det för mina personliga utsläpp? Vilken konsumtion är klimatsmart och vilken är inte det? Hur ska jag använda informationen för att göra mina val?

Där tror jag att Naturvårdsverket skulle kunna fylla en viktig funktion, men då måste man få anslag för att kunna fortsätta med sin klimatinformation. Vi har ju haft de anslagen under ett antal år. Det har gjort att man har kunnat bygga upp den här verksamheten. Det vore synd att nu dra bort anslagen och riva ned den kunskap man har fått.

Anf. 81 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Jag håller med om att det fortfarande finns klimatskeptiker som har dålig grund för sina slutsatser. Det finns en tveksamhet hos en del näringslivsföreträdare, framför allt kanske den äldre generationen som på många sätt är på väg ut ur beslutsfattandet i näringslivet.

Frågan är hur man bäst bemöter det. Regeringen tog initiativ till att etablera det vetenskapliga rådet som samlade några av Sveriges bästa vetenskapliga expertis på klimatområdet. Det gav verkligen en gedigen kunskapssammanställning som nu kan användas i en rad olika sammanhang. Vi nämner i klimatpropositionen att det mycket väl kan finnas skäl att ge det vetenskapliga rådet nya uppgifter, nämligen att ge information och skapa bättre och bredare kunskap. Jag tror att den typen av verksamhet i grunden ger bättre förutsättningar än om man ensidigt lägger det hela på en statlig myndighet.

Jag håller helt med om att människor efterfrågar vad de själva konkret kan göra. Det är just därför vi har lagt om den delen av informationen. Nu vänder man sig direkt till de olika sakmyndigheterna som Livsmedelsverket i livsmedelsfrågor, Vägverket i frågor som rör bilkörning och kommunen när det gäller information om klimat- och energiåtgärder.

Bara för att ha nämnt det vill jag säga att när det gäller Klimp är det flera partier som har stött det initiativet från början. Det fanns en bred uppslutning också här i riksdagen för att genomföra Klimatinvesteringsprogrammet. Nu har det genomförts. Vi fullföljde det hela vägen. Det är inte något vi har lagt ned. Det är bara något som vi inte har förlängt eftersom vi såg att det i stället skulle gå över i åtgärder som inte bara stöder befintlig teknik som redan är lönsam. Pengarna används nu till att stödja introduktionen av ny teknik och främja kommersialisering av teknik som till exempel biogas eller solenergi som ännu inte är lönsam ute på marknaden.

Naturvårdsverket kan verkligen behöva göra en hel del framöver. Jag bedömer att det kommer att vara ett förändrat behov jämfört med hittills. Jag tror inte att det kommer att behövas några 15 miljoner kronor om året för det.

Det beror på att Naturvårdsverket har medverkat till en seger. Det som är bra är att när man har vunnit en seger finns det skäl att gå vidare i nya former. Vi för den dialogen med Naturvårdsverket. Nya segrar kommer att behövas, men jag tror också att de kommer att vinnas i nya former.

Anf. 82 PER BOLUND (mp):

Herr talman! När miljöministern säger att Naturvårdsverket har medverkat till en seger ser jag framför mig bilden av George Bush som står på hangarfartyget med banderollen: Mission accomplished. Det visade sig sedan att han tyvärr inte hade rätt. Han fick äta upp de orden.

Jag tror – även om jag hoppas att det inte blir så – att det finns en risk att miljöministern också får äta upp orden om att segern är vunnen. Jag tror att det är lite för tidigt att ropa hej. Jag tror att vi kommer att behöva ha mycket bred information om klimatfrågan även fortsättningsvis, självklart kopplad till riktad sektorsspecifik information.

För att alla de människor – det kan vara kommunala energirådgivare och sektorsmyndigheter – som ska vara ute och ge den här riktade informationen ska klara sin uppgift behöver man ha generell kunskap. Man behöver ha en kontinuerlig uppdatering av klimatfrågan för att kunna ge relevant information. Det är där som Naturvårdsverkets roll är central.

Vi är uppenbarligen överens om att det är små anslag det handlar om. Det är ingenting som välter statsbudgeten eller drar på oss en statsskuld. Det handlar om en ganska liten mängd pengar som jag tycker kan göra stor nytta. Jag skulle önska att regeringen kunde gräva lite i fickorna i till exempel tilläggsbudgeten och se till att man får fram de här pengarna just för att inte ta ut segern i förskott och säga att Naturvårdsverkets roll är uppfylld när det gäller information. Man bör se till att man kan fortsätta med den verksamhet man har, som är bra, och se till att den får en förlängning och helst blir permanentad under ganska lång tid framöver så att man känner trygghet och kan öka kvaliteten ännu mer i den information som man tar fram och sprider.

Om man ser det på det sättet och ger de här ganska små resurserna har Naturvårdsverket möjlighet att fortsätta att vara ett nav både när det gäller att ta fram klimatinformation och sprida den till allmänheten.

Anf. 83 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Jag konstaterar att Per Bolund och jag är häpnadsväckande överens om många delar i detta. Det är gott så. Vi ser båda vikten av information som ger kunskap som är djupare och bredare. Det kan i sin tur ge förutsättningar för både engagemang och vilja att göra saker.

Det viktiga är att informationen finns så att man kan göra konkreta saker på egen hand i olika sammanhang. Det gäller fastighetsägare, bilägare, villaägare och vad det nu kan vara.

Jag håller verkligen med om att segern – med stort S – inte är vunnen. Jag tror inte att det finns någon risk att Per Bolund missförstod mig. Däremot är *en* seger vunnen. Det är gott så.

Naturvårdsverket har en roll i fortsättningen också, men jag tror inte att Naturvårdsverket har den enda rollen.

Jag skiljer mig åt i bedömningen att Naturvårdsverket verkligen skulle behöva så mycket pengar för det som Per Bolund antydde. Jag är också övertygad om att vi i den dialog vi har med Naturvårdsverket kommer att kunna skapa goda och klara förutsättningar för verket.

Jag vet att vi alla ibland kan hamna i rollen att vi blir något av myndigheternas språkrör här i riksdagen. Men det är väl en roll vi gemensamt får se till att undvika. Varje myndighet med självaktning kommer alltid att vilja ha mer pengar. Varje minister med någorlunda självaktning kommer också att se till att granska dem väldigt noga och se till att hålla ordning på pengarna. Det är det vi gör.

Överläggningen var härmed avslutad.

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2008/09:173 till skatteutskottet

15 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Proposition
2008/09:132 Fingeravtryck i pass

Finansutskottets betänkanden
2008/09:FiU36 Kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken
2008/09:FiU37 Lag om femtioöresmyntets upphörande som lagligt betalningsmedel m.m.

Skatteutskottets betänkanden
2008/09:SkU24 Allmänna motioner om mervärdesskatt
2008/09:SkU28 Personnummer och samordningsnummer

Utbildningsutskottets betänkande
2008/09:UbU12 Behandling av personuppgifter inom studiestödsområdet

Justitieutskottets betänkande
2008/09:JuU21 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck
samt våld i samkönade relationer

Socialutskottets betänkanden
2008/09:SoU14 Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck
samt våld i samkönade relationer
2008/09:SoU10 Vissa internationella adoptionsfrågor
2008/09:SoU7 Genomförande av EG-direktiv om medicinteknik m.m.
2008/09:SoU16 Socialtjänstfrågor
2008/09:SoU17 Folkhälsopolitik

Trafikutskottets betänkande
2008/09:TU11 IT-politiska frågor

Konstitutionsutskottets betänkanden
2008/09:KU13 Statlig förvaltning
2008/09:KU17 Fri- och rättighetsfrågor
2008/09:KU18 Tryck- och yttrandefrihetsfrågor

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdet början till ajourneringen kl. 12.59,
av andre vice talmannen därefter till och med 12 § anf. 74 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

MONICA HALL

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om frågestund.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
4 § Svar på interpellationerna 2008/09:342 och 388 om kreditprövning för snabb lån	4
Anf. 1 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	4
Anf. 2 EVA SONIDSSON (s)	4
Anf. 3 EGON FRID (v)	5
Anf. 4 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	6
Anf. 5 EVA SONIDSSON (s)	7
Anf. 6 EGON FRID (v)	8
Anf. 7 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	9
Anf. 8 EVA SONIDSSON (s)	10
Anf. 9 EGON FRID (v)	11
Anf. 10 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	11
5 § Svar på interpellation 2008/09:377 om polissituationen i Skaraborg	12
Anf. 11 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	12
Anf. 12 MONICA GREEN (s)	13
Anf. 13 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	14
Anf. 14 MONICA GREEN (s)	15
Anf. 15 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	16
Anf. 16 MONICA GREEN (s)	17
Anf. 17 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	17
6 § Svar på interpellation 2008/09:389 om höjning av tomträttsavgälder.....	18
Anf. 18 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	18
Anf. 19 CARINA MOBERG (s)	19
Anf. 20 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	20
Anf. 21 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	21
Anf. 22 CARINA MOBERG (s)	22
Anf. 23 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	23
Anf. 24 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	23
Anf. 25 CARINA MOBERG (s)	24
Anf. 26 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	24
7 § Svar på interpellation 2008/09:393 om utbyggnad av kriminalvården.....	25
Anf. 27 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	25
Anf. 28 THOMAS BODSTRÖM (s).....	26
Anf. 29 MARYAM YAZDANFAR (s).....	26
Anf. 30 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s).....	27
Anf. 31 Justitieminister BEATRICE ASK (m)	27
Anf. 32 THOMAS BODSTRÖM (s).....	29
Anf. 33 MARYAM YAZDANFAR (s).....	30
Anf. 34 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s).....	30

Anf. 35	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	31
Anf. 36	THOMAS BODSTRÖM (s)	32
Anf. 37	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	32
Ajournering		33
Återupptagna förhandlingar		33
8 § Svar på interpellation 2008/09:394 om huliganlag		33
Anf. 38	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	33
Anf. 39	THOMAS BODSTRÖM (s)	34
Anf. 40	MARYAM YAZDANFAR (s)	35
Anf. 41	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	35
Anf. 42	THOMAS BODSTRÖM (s)	37
Anf. 43	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	38
Anf. 44	THOMAS BODSTRÖM (s)	39
Anf. 45	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	40
9 § Svar på interpellation 2008/09:395 om reformeringen av processen i de allmänna domstolarna		40
Anf. 46	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	40
Anf. 47	THOMAS BODSTRÖM (s)	41
Anf. 48	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	42
Anf. 49	THOMAS BODSTRÖM (s)	43
Anf. 50	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	44
Anf. 51	THOMAS BODSTRÖM (s)	44
10 § Svar på interpellation 2008/09:396 om resursfördelning inom polisväsendet		45
Anf. 52	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	45
Anf. 53	THOMAS BODSTRÖM (s)	45
Anf. 54	KARL GUSTAV ABRAMSSON (s)	46
Anf. 55	PETER HULTQVIST (s)	47
Anf. 56	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	48
Anf. 57	THOMAS BODSTRÖM (s)	49
Anf. 58	KARL GUSTAV ABRAMSSON (s)	51
Anf. 59	PETER HULTQVIST (s)	51
Anf. 60	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	52
Anf. 61	THOMAS BODSTRÖM (s)	53
Anf. 62	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	53
11 § Svar på interpellation 2008/09:382 om skärpta insatser mot kränkningar av barn och ungdomar på Internet		54
Anf. 63	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	54
Anf. 64	TOBIAS KRANTZ (fp)	55
Anf. 65	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	56
Anf. 66	TOBIAS KRANTZ (fp)	57
Anf. 67	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	58
Anf. 68	TOBIAS KRANTZ (fp)	59
Anf. 69	Justitieminister BEATRICE ASK (m)	60
12 § Svar på interpellation 2008/09:381 om sammanslagning av trafikverk		61
Anf. 70	Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c)	61
Anf. 71	PETER HULTQVIST (s)	61

Anf. 72 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	62	Prot. 2008/09:89
Anf. 73 PETER HULTQVIST (s)	63	23 mars
Anf. 74 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	64	
Anf. 75 PETER HULTQVIST (s)	65	
Anf. 76 Statsrådet ÅSA TORSTENSSON (c).....	65	
13 § Svar på interpellation 2008/09:372 om		
 klimatinformation	66	
Anf. 77 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	66	
Anf. 78 PER BOLUND (mp)	67	
Anf. 79 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	68	
Anf. 80 PER BOLUND (mp)	69	
Anf. 81 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	71	
Anf. 82 PER BOLUND (mp)	71	
Anf. 83 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	72	
14 § Hänvisning av ärende till utskott.....	73	
15 § Bordläggning.....	73	
16 § Kammaren åtskildes kl. 15.30.....	74	

